The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published Twice Weekly
by the DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Offices:
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada
Telephone — WA 0792
Editor in USA: A. Zvēriņš
102—15 85 Drive Richmond Hill 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 100.-101./123.-124. PIRMDIEN, 1952. G. 22. DECEMBRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — INGRIDA VĪKSNA
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija: A. Zvēriņš,
102—15 85 Drive, Richmond Hill, 18, N. Y. USA
Tel.: Virginia 9-7778
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50;
par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.—
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.60; tekstā $2.80
par vienu collas telpu 1 slejā

PRIEKU UN MIERU ZIEMASSVĒTKU SPOŽUMĀ

Edvarts Virza

ZIEMASSVĒTKU BALĀDE

Tad, kad Ziemassvētku vakars, sniegā migdams, tuvojas,
Aizjoņo pa ceļu līko braucējs vieglās kamanās.
Baidās skatīties viņš apkārt tur, kur māju logi trīs
Līdz pat pašai debess malai jautrās svētku ugunīs.
Garām drāžas viņam mājas, mēness gaisos joņo līdz.
Gaiss ap braucēju top migla, zirga dvašas sasildīts.
Stājas beidzot viņš pie ēkas, kuru sarga sniegains koks,
Suņi nerej, viņu gaidot, ne še gaišs ar' ir kāds logs.
Durvis atver viņš un raudzīt tukšās istabās tad iet:
„Ziemassvētku viesi mani, klāt ir stunda, — ienāciet!"
Izskanēt vēl telpās tumšās nebij nolemts vārdiem šiem, —
Gaišs viss kļuva, piepildījās galdi svētku cepešiem.
Atskan kāju mīdīšana, ārā balsis skanēt sāk:
Mājas saimnieki senie, saimnieces iekšā nāk.
„Sveiks nu, saimniek jaunais, esi! Viesos atnākuši, raug,
Mēs pie tevis no tās zemes, kurā nekas nepaaug."
Matus noglauda tad viņi, svarīgi pie galdiem sēd,
Vecos laikus minēdami, tā kā senāk dzer un ēd.
Zaigo Ziemassvētku egle, gaiss top sveču gaismā silts,
Tiem no drēbēm atkususi, smagi krīt uz grīdas smilts.
Tie par lopiem triec un ražu, sejas laistās tiem, un tās
Kļūst tik brūnas it kā kādreiz laukos karstās vasarās.
Pēkšņi atskan gaiļa dziesma, sveces, vēja pūstas, dziest;
Tumšs visapkārt, un no visiem nevar vairs neviena viest.
Zila Ziemassvētku ausma pāri sniegiem tuvojas.
Aizjoņo pa ceļu līko braucējs vieglās kamanās.

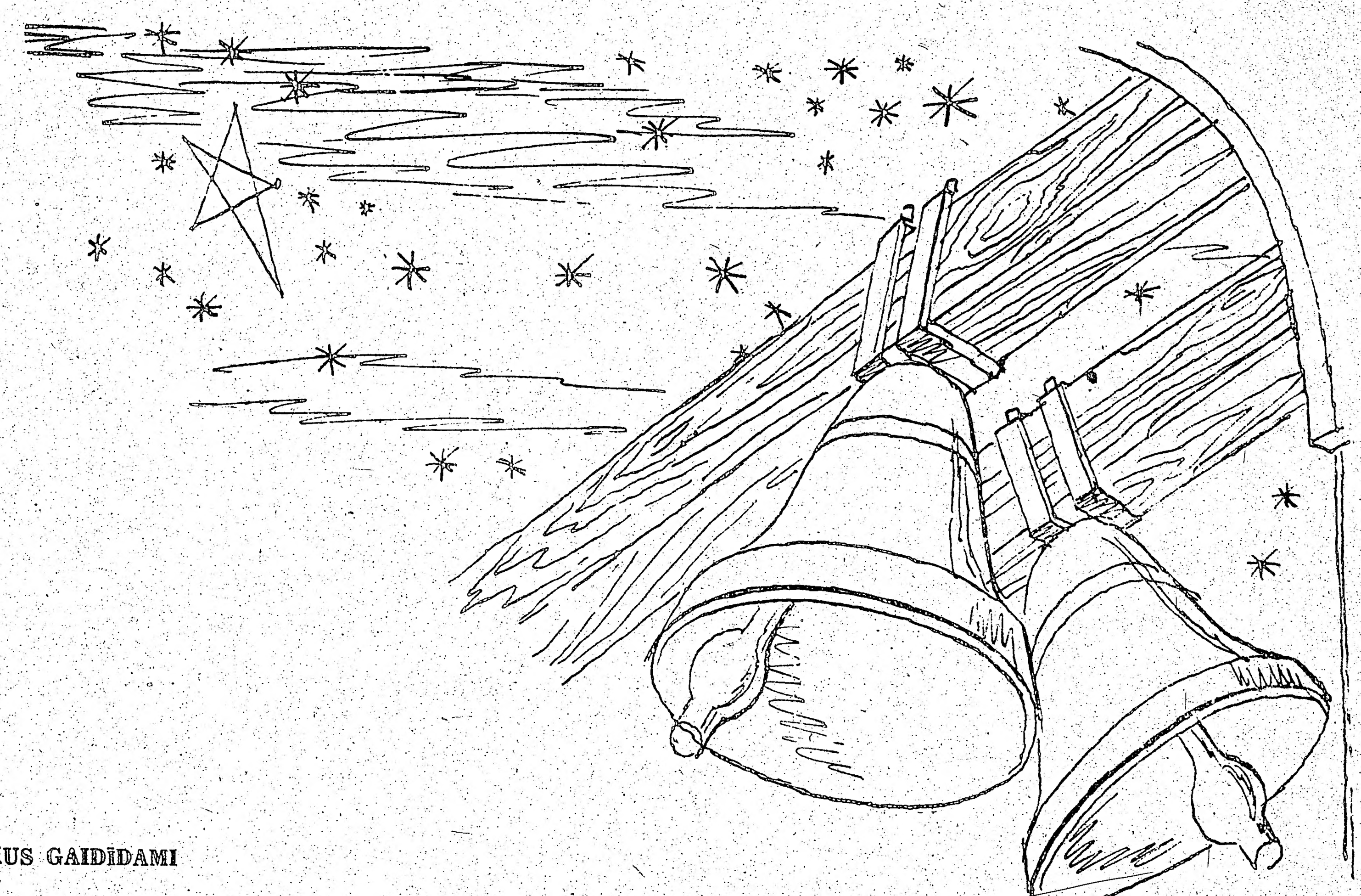

Edvarda Dzeņa speciālzīmējums

ZIEMASSVĒTKUS GAIDĪDAMI

Ziemassvētki atnākdami,
Ko jūs laba atnesāt?
Atnes pupas, atnes zirņus,
Atnes cūkas smecerīti.

Galdam kājas nolīkušas
Ne ar zeltu, sudrabiņu;
Ar maizīti nolīkušas,
Ar to Dieva dāvaniņu.

Sen gaidīju, nu atnāca
Tie bagāti Ziemassvētki.
Ziemassvētki atbraukuši
Rakstītām kamanām.

Nāciet, tautas, istabā,
Baudiet manu barībiņu;
Tēvs pacēlis liepu krēslu,
Māte galdu apklājusi.

Lauziet skalus, pūtiet guni,
Laidiet Dievu istabā:
Dieviņš stāv aiz vārtiem
Nosvīdušu kumeliņu.

Ai, bagāti Ziemassvētki,
Kalpi kliedza, zirgi zviedza:
Kalpi kliedza piedzēruši,
Zirgi zviedza neēduši.

Iesim, bērni, čigānos
Ziemassvētku vakarā,
Dos mums ēst, dos mums dzert,
Dos naksniņu pārgulēt.

Paldies saku Dieviņam,
Nu atnāca Ziemassvētki:
Dievs lai dod veselību
Lieldieniņu sagaidīt.

T. dz.

SVĒTĀS NAKTS BRĪNUMS

INGRIDA VĪKSNA

Un miers, kas bija lielāks par baltā klusuma bezgalību, izpleta savus spārnus pāri svētvakara spožumam.

Un ticība, kas bija dziļāka par šaubu gravām, staroja nerimtīgas kvēles godībā.

Un mīlestība, kas bija skaidrāka par debesu spīdekļu mirdzēšanu, apņēma ar savu brīnumainās bezgalības elpu.

Tie bija bērnības Ziemassvētki, tālo, laimīgo dienu Ziemassvētki, kad zem katras apsnigušas egles vēl snauda pasaku rūķis, kad dievnamu baltajos torņos zvani vēl jundīja mūžīgās gaismas atgriešanos. Tas bija tālajos bērnības dienu Ziemassvētkos, kad skaidrā miera zvaigzne kā pestīšanas zīme pacēlās pāri dzimtenes egļu galotnēm, kad cilvēkiem bija labs prāts un miers valdīja virs zemes.

Un pats Tu toreiz biji vēl bez savas gruzdīgās sāpes krūtīs, bez vietulības dzestruma sirdī, bez neticības rūgtuma acīs. Tev bija toreiz Tāvas mājas gaišais, nezūdīgais pavards, Tavas mātes rāmais skupsts uz pieres, tēva cietās rokas saudzīgais pieskāriens. Un tik plaša kā debess bija Tavas tīrās ilgošanās slāpe, un par visu lielāka ticība brīnumam, ka šī pasaule ir radīta mīlestības zīmē.

Un kad ar zvārguļu priecīgo dziesmu pie ragavu ilkss tēva straujie kumeļi Tevi izvadīja sniegainā naktī, lai piepulcinātu dievnamā lūdzēju pulkam, Tu šai brīnumainajā braucienā biji kā visskaidrākais svētceļnieks, kas ar savu Dievu satiekas bez pretrunām un šaubām. Jo Tava sirds toreiz bija vēl kā jauns zvans, kas neieplīsis dimd debesu varenībai par godu, un Tavās skaidrajās acīs kā ezers atspīdēja Svētās nakts zvaigžņu mirdzēšana.

Un kad Tu apskaidrots klausījies Kristus vēsti, egles svecīšu spožums kritā Tavā tīrajā dvēselē varenāks par saules gaismu, un draudzes dziedāšana aizšūpoja Tevi dzidrās mūžības klajumos.

Bet kad Tu izgāji atkal sniegainajā naktī, lai atgrieztos zemajā istabā, kur smaržoja pēc svētku plāceņa, egļu zariem un nejauši aizsvilušas dūmainas skujas, Tev nebija vairs citas vēlēšanās, kā tikai viena: kaut mūžīgi tā būtu...

Bet tas bija tikai tais tālajos, laimīgajos Ziemassvētkos, kas dzīvo vairs vienīgi Tavu svētāko atmiņu klusākajā stundā.

Šodien Tu jūties kā izsalcis vilks, kas svētku naktī klimst vientuļš negantā kailsalā un kauc pret nežēlīgajām debesīm. Jo priekš Tevis tur šodien vēl neatspīd gaišā miera zvaigzne, Tu zini, ka Tavas dzimtenes dievnama tumšajos logos svelpj putenis un vēji, un pāri draudīgajiem mežiem krustojas kāvu šķēpi. Tavas bērnības pavarda uguns ir izdzēsta, no aizmūžu tāluma tikai sapnī Tavu pieri vairs aizkar mātes skūpsts, bet tēva gurdās rokas grauž verga važas.

Un Tava skaidrā sirds, kas reiz ticības pilna vērās pretī pasaulei, nu ir aptraipīta ienaida dubļiem, Tavas mīlestības spožums ir apdzisis, un Tu drebošu roku sniedzies iedegt sveci savas egles zarā, lai tā Tev rādītu ceļu atpakaļ uz Tavas bērnības brīnumainajiem Ziemassvētkiem.

Un kad Tu, vēl rūgta smaguma pilns, neticīgi paver acis pretī plīvojošām liesmām, lielais Žēlastības Dievs paceļ brīnumainā spēkā savu mīlestību pār Tevi, un Tu jūti, ka arī Tavu pielijušo sirdi apgaismo Svētās nakts brīnums: Tu redzi kā sapnī, ka pār Tavas dzimtenes drūmajiem klajumiem iedegas gaišā Ziemassvētku zvaigzne, un uz kāda vientuļa kapa uzzied baltā Kristus roze. Un Tu jūties atkal kā bērns, kas šai naktī atguvis ticību brīnumam, savai sirdij mīlestības spēku, savai dvēselei lielo, balto mieru. Jo lielais Žēlastības Dievs, kas nācis pasaulē ar mīlestības un piedošanas vēsti, zina to stundu, kad vieglās bērnības dienu ragavās Viņš aizvizinās mājup tālo ceļa gājēju. Mājup dzimtenes Dievnamā, pie sava pavarda uguns un savas jaunās cilts pavēnī, kas izies pasaulē, Svētās nakts brīnuma svētīta.

Un miers, kas būs lielāks par baltā klusuma bezgalību, izpletīs savus spārnus pāri svētvakara spožumam.

Un ticība, kas būs dziļāka par šaubu gravām, staros nerimtīgas kvēles godībā.

Un mīlestība, kas būs skaidrāka par debesu spīdekļu mirdzēšanu, apņems Tevi ar savu brīnumaino bezgalības elpu.

Metropolīta Augustīna Ziemassvētku vēstī jums

Dieva Tēva, Dēla un Sv. Gara vārdā.

„Caur Tavu piedzimšanu, Kristus, mūsu Dievs, pasaulei atspīdēja prāta gaisma," dzied Kristus draudze kādā no savām jaukajām Kristus piedzimšanas svētku dievkalpojuma dziesmām.

Ir divas gaismas — dabas gaisma un prāta jeb gara gaisma. Šīs abas gaismas ir nepieciešamas visai radībai. Dabas gaisma ir nepieciešama visai redzamai dabai, bet prāta gaisma ir nepieciešama saprātīgajam radījumam — cilvēkam. Neviens augs nevar iztikt bez gaismas, tāpēc Radītājs, radīdams pasaules redzamo dabu, kā pirmo radīja gaismu. Dievs sacīja: „Lai top gaisma. Tapa gaisma un tapa vakars, un tapa rīts, pirmā diena." (I Moz. 1,3—5).

Un dabā mēs redzam, ka visi augi tiecas pēc gaismas, pēc gaismas avota — saules. Puķes laukā savas lapiņas, savus ziedu pumpuriņus jau vērš pret sauli, bet kad pumpuriņi atveras un uzplaukst par ziediem, viņi pilnīgi pagriežas pret sauli. Pat tā puķe, kas stāv uz Jūsu loga, vienmēr ar savām lapām, ar saviem ziediem vēršas pret āru, pret sauli, un, lai uzturētu viņu simetrisku, viņa aizvien Jums ir jāpagroza. Arī lielie, cietie meža koki stiepj savus zarus, griež savas lapas un skujas pret sauli. Un ja Jums kādreiz gadās nomaldīties lielā mežā, novērodami, uz kuru pusi koki ir pagriezuši savus zarus, savas lapas vai skujas, Jūs nekļūdīgi zināt, kurā pusē ir dienvidi, un, zinādami, kurā pusē no meža atrodas Jūsu mājas, Jūs bezkļūdīgi izejat no meža biezokņa. Tāda liela nozīme redzamā dabā ir gaismai, gaismas avotam — saulei. Bez gaismas, bez saules visi augi nīkuļo.

Radīdams pasauli kā pēdējo, Dievs radīja cilvēku „pēc sava ģīmja un līdzības" (I Moz. 1. nod.), apdāvināja viņu ar stāvu, skaistu, veselu miesu un gaišu garu — prātu. Cilvēks deva visiem zvēriem, lopiem, un putniem vārdus pēc viņu dabas (I Moz. 2. nodaļa). Bet cilvēks apgrēkojās (I Moz. 3. nod.) un zaudēja miesas veselību un gara — prāta gaismu. Ar laiku cilvēka gara prāts tik dziļi bija nogrimis garīgajā tumsībā, ka bija aizmirsis Dievu, savu Radītāju, un bija sācis pielūgt radību Radītāja vietā.

Lai cilvēku izvestu no šīs gara tumsības. Pašam gara gaismas Avotam, Pašai prāta gaismas Saulei — Dieva Dēlam — bija jānāk pasaulē. Un Viņš nāca pasaulē. Viņš piedzima kā Vissvētās Visšķīstās Jaunavas Marijas Dēls Betlēmes alā. Un debesis un zeme vēstīja visai pasaulei, ka ir piedzimis Pasaules Pestītājs. Liels spožums apspīdēja Betlēmes alu un visu apkārtni. Eņģeļu pulks dziedāja jaunpiedzimušajam nevarīgajam Cilvēka Dēlam slavas dziesmu: „Gods Dievam augstībā, miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts." Gaišs eņģelis pasludināja ganiem, ka ir piedzimis Pestītājs. Pie debesīm parādījās spoža zvaigzne, kas sludināja visai cilvēcei prāta gaismas atspīdēšanu, patiesības saules lēktu. (Lūk. 2. nod.).

Tas notika sen sen, gandrīz priekš tūkstoš gadiem. Šodien, mani garīgie bērni un visi kristieši, mēs atceramies šo jauko nakti, svinam tās piemiņu. Ne par velti kristieši svētī šos svētkus trīs dienas. Līdz Pestītāja piedzimšanai cilvēki bija Dieva dusmības bērni. Kristus, miesā piedzimdams, dāvināja mums tiesību būt par Dieva dēliem un meitām, „Dieva mantiniekiem." (Gal. 4,5—7).

Sirsnīgi apsveicu Jūs šais mūsu prieka svētkos. Lai prāta gaismas saules stari iespīdētu, apgaismotu un sasildītu mūsu aukstās sirdis ticībā Dievam, Dieva un tuvāku mīlestībā.

Apsveicu arī Jaunā — 1953. gadā. Sirsnīgi lūgsim Žēlīgo Pestītāju, kas Pats piedzima zem svešas tautas varas un, lai glābtu savu dzīvību no viltīgā, nežēlīgā valdnieka rokas, devās trimdā, — lai Viņš apžēlojas par mums, trimdā esošiem, un par visu zem svešā jūga cietošo latvju tautu, lai 1953. gadā būtu jo gaiši saredzams Latvijas brīvības rīts, bet 1954. gadā lai jo spoža uzlēktu Latvijas Brīvības Saule!

Dievs, svētī Latviju!

METROPOLITS AUGUSTINS

PROF. ERNESTA BLESES 60 MŪŽA GADI

Viena otra gadudesmitu mija mūsu darbinieku dzīves ceļā liek mums apjaust — cik tālu mūs aizrāvis laiks no mūsu īstās dzīves mājās. Trimdas gadi darbā un steigā skrien nežēlīgi.

Un kādā tādā laiku mijā mēs atkal ieraugām lielo attālumu starp toreiz un tagad: prof. Ernests Blese, kas Latvijas Universitātes pirmajos gados bija jauns docents un neatkarīgās Latvijas laikmetā šķita jauns, arī būdams profesors, tagad, sasniedzis savus pilnbriedu-ma, seno romiešu senātora gadus — mūsu profesors š. g. 27. decembrī kļūst sešdesmitgadnieks.

Prof. E. Blese savas spējas un lielo garīgo rosmi veltījis zinātnei un sabiedriskajam darbam, tā īstenodams Latvijas Universitātes devīzi — Scientiae et patriae.

Prof. E. Bleses dzimis Rīgā 1892. g. 27. decembrī, bet uzaudzis Kurzemē, Lielezerē, un viņš sevi arvien apzinās par īstu kurzemnieku. Vidusskolu beidzis Liepājā, bet studējis Pēterpils Universitātē ģermānistiku un salīdzināmo valodniecību. Universitāti beidzis ar zelta medaļu. Atstāts gatavoties profesūrai, nolicis maģistra pārbaudījumus.

Atgriezies Latvijā, kopš 1919. g. sācis docēt Latvijas Universitātē. 1928. gadā ar disertāciju par latviešu uzvārdiem ieguvis Dr. phil gradu un no šī laika bijis LU profesors līdz 1944. gada rudenim.

Prof. Ernests Blese

Ilgus gadus bijis LU Filoloģijas un Filozofijas fakultātes sekretārs, paralēli arī Filologu B-bas sekretārs un vēlāk minētās biedrības priekšnieks.

Bet prof. E. Blese ir darbojies ne vien ar universitāti saistītajās organizācijās, viņš ir bijis ļoti aktīvs sabiedrībā un presē: E. Blese bija Andreja Pumpura Biedrības prks un no 1929.—1939. g. Izglītības Ministrijas Mēnešraksta redaktors. E. Blese ir sarakstījis Ievadu valodniecībā, Latviešu literātūras vēsturi, publicējis daudz apcerējumu par valodniecības jautājumiem periodikā un rakstījis arī par literāriem un citiem kultūras dzīves tematiem. Rediģējis vairākas vārdnīcas, uzrakstījis mācības grāmatas un sniedzis recenzijas presē.

Trimdu prof. E. Blese ar kundzi, mazmeitiņu Daci un tās māti, vedeklu Ilgu, (citi ģimenes locekļi kara apstākļos palikuši aiz dzelzs priekškara, citi Zviedrijā) vada Vācijā. No 1945. gada augusta mēn. līdz 1949. gada jūnijam prof. E. Blese bija Hanavas latviešu ģimnazijas direktors un mācīja tur arī latīņu valodu.

Hanavas latviešu ģimnazija profesora vadībā bija abi nostādīta kā mācību, tā nacionālās audzināšanas ziņā. Direktors, ar plašu garīgu apvārsni un lielām zināšanām, savā mācības iestādē cēla garīgo rosmi. Skolas bij. saime, kā skolotāji, tā audzēkņi, ar prieku atceras lielo saskaņu un darba apzinīgumu, kas valdīja Hanavas ģimnazijā.

1949. g. E. Blesi aicināja par baltu un slavu valodu profesoru Mainцas universitātē un 1947. g. par austrumu nodaļas vadītāju Tulku augstkolā Germersheimā. Ar apbrīnojamu enerģiju E. Blese apvienoja visus šos daudzos pienākumus. Joprojām strādādams Hanavas ģimnazijā, profesors nepārtrauktā steigā braukāja samērā garo ceļu no amerikāņu uz franču joslu un atpakaļ. Un tomēr profesors atrada laiku arī kabineta darbam (sarakstīja Latviešu literātūras vēsturi. Vecākais un vidējais posms u. c.), darbojās sabiedriski un sniedza rakstus laikr. Tēvzeme.

1949. g., kad sakarā ar pieaugošo emigrāciju Hanavas ģimnaziju slēdza, prof. E. Blese ar ģimeni pārcēlās uz dzīvi Germersheimā pie Reinas, kur viņš dzīvo arī tagad un no kurienes braukā lasīt lekcijas Maincas universitātē. Darbu divās augstskolās E. Blese apvieno ar valodniecisku pētniecības darbu.

Tekošajā gadā Heidelbergas universitātes apgāda speciālajā žurnālā Beitraege zur Namenforschung ievietots viņa valodnieciskais darbs par Ogres upes nosaukuma izcelsmi. Cik zināms, profesoram padomā vēl citi darbi par Latvijas upju, ezeru un vietu vārdiem.

Novēlēsim profesoram īstenot viņa nodomus par svētību zinātnei un tēvzemei. Un lai nāk reiz diena, kad E. Blese atkal varēs mācīt latviešu jaunatni latviešu zemē, universitātē, kuras devīzei viņš dzīvo:

Scientiae et patriae!

A. G.

CEĻA VĀRDI

„Brīvā griba" nav nekāda patiesība, nav atziņa, bet piedzīvojums. Špenglers.

Tāpat kā gudri ļaudis dažreiz izrādās lieli muļķi, tāpat dumjie dažreiz ir gudri. Heine.

Nav diezgan ar to, ka kaut ko zina, vajaga arī šo zināšanu izmantot; nav diezgan gribēt, vajaga arī darīt. Gēte.

Es dzīvoju savu dzīvi augstos apļos, kas apņem lietas ap mani. Varbūt, ka pēdējo pilnībā nepieveikšu, bet vismaz to mēģināšu. Rilke.

Cilvēks nevar klupt pār kalnu. Lī Pū Vē.

LATVIEŠI ČIKAGĀ

Redaktors A. Raidonis, 2500 So, Spaulding Ave, Chicago 23, Ill., tel. LA 3-9753;

KO VEIC ČIKAGAS DV APVIENĪBA?

Saruna ar Čikagas DVA pr-ku Augustu Vanagu

Apmēram pirms gada kādā laikraksta intervijā toreizējais Čikagas DV priekšnieks Ozoliņš teica, ka pirmais gads bijis organizēšanās gads, bet nākošais būs darba gads. Un tiešām tā tas ir. Šos viņa vārdus īstenojis pašreizējais enerģiskais DV priekšnieks A. Vanags. Lai gan pagājis vēl tikai nepilns gads, kopš A. Vanags ir Amerikas krastā, bet plašajā sabiedriskajā laukā A. Vanags paguvis jau paveikt lielu darbu. Daudzi Čikagas sarīkojumi (kā mūsu bij. prezidenta K. Ulmaņa atceres vakars u. c.) notikuši viņa iniciātīvā. Bet vislielākais veikums ir ziedojumu vākšanas akcija Invalidu Namam Bērzainei.

Ko varat teikt par tik sekmīgu ziedojumu vākšanas akciju Invalidu Namam Bērzainei?, jautāju pašam DV priekšniekam.

— Daugavas Vanagu Apvienība aicināja talkā visas draudzes, organizācijas un kopas un griezās pie tautiešiem ar vienreizēju aicinājumu. Ikviens tika traucēts tikai vienu reizi, pretēji tam, kā tas ir, ja ziedojumus vāc vairākas organizācijas.

Interesanti, ka visjaunākam ziedotājam Indulim ir tikai 4 gadi, viņš nodevis visu savu iekrāto naudiņu, bet vecākam — kādai latvju māmuļai — 80 g. Tāpat ziedotāju starpā ir daudz invalīdu, kas paši cietuši. Tie vislabāk saprot savus likteņa biedrus.

Čikagas latvieši ir padarījuši lielu darbu, nabagāks neviens nav palicis, bet iemantojis apziņu, ka ir pildījis savu pienākumu un apliecinājis gatavību veikt vēl lielākus darbus, kas iespējams tikai visiem kopā ejot. Latvietis vēl savu labo sirdi nav zaudējis un ja rastos vajadzība ziedot kādam citam lielam mērķim, tad atsaucības ne trūktu.

Ko acumirklī veic DV Apvienība?

Pašreiz darba kārtībā ir Ziemassvētki. Esam griezušies pie DV biedriem un labvēļiem, jo sakarā ar tikko nobeigto invalidu nama akciju, lielāku līdzekļu vākšanu neizdarām. Ziemassvētku veltes nav palīdzība, bet domātas galvenā kārtā iepriecināšanai. Ienākušos līdzekļus nosūtīsim uz Vāciju DV Centrālai valdei, lai tā tos izdala. Uz vietas esam ievadījuši sarunas ar Ziemassvētku vecīti, kas svētku priekšvakarā apmeklēs invalidus, viņu bērnus, kritušo, bezvēsts pazudušo karavīru piederīgos, bērnus un vecās mātes, kopskaitā ap 80.

Ko uzskatāt par DV galveno un svarīgāko darbu?

Pašā pamatā, kas jau likts kaujas laukā un gūstā, ir tautas brīvības sargāšana un Latvijas valsts atgūšana. Kad ieroči klusē, tad karavīri uzskata par svētāko pienākumu palīdzēt vispirms saviem daudz cietušajiem cīņu biedriem-invalidiem un kritušo un pazudušo karavīru piederīgiem. Palīdzība nepieciešama materiāla un morāla, un šinī darbā iekļāvušās DV Apvienības visā brīvajā pasaulē, pulcinot ap sevi latviešu trimdiniekus.

Kur šī palīdzība visvairāk nepieciešama?

Š. g. februārī vēl biju Vācijā un tagad varu apliecināt, ka tā visvairāk nepieciešama Vācijā palikušajiem. Tur atrodas visvairāk invalidu, TBC slimo, mūsu veco cilvēku un daudzbērnu ģimeņu bez apgādniekiem. Darba izredžu nav nekādu, lielākā daļa pārtiek no vācu iestāžu dažādiem sociāliem pabalstiem.

DV Čikagas Apvienības priekšnieks A. Vanags

(Nobeigums 10. lpp.)

CHRONIKA

SLUDINĀJUMU MAKSA RADIOFONĀ

Latviešu firmām un peļņas uzņēmumiem par 1 minūtē nolasītu sludinājumu (100 vārdu garu tekstu) $8.00; 1/2 minūti (50 vārdu) $4.00.

Organizācijām, draudzēm, studentiem u. c. sarīkojumu paziņojumi par 1 min. nolasītu slud. (100 vārdu) $5.00; par pus min. — $2.50.

Par atkārtotu sludinājumu 5 reizes 3 mēnešu laikā — 20 proc. atlaide.

DARBA PIEDĀVĀJUMI ČIKAGĀ

- Vajadzīgas sievietes vieglam un pastāvīgam darbam. Virsstundas. Prakse nav nepieciešama. Master Paper Box Co 1319 So. Michigan Ave.
- Steidzīgi meklē jaunākas vai vecākas sievietes biroja darbiem. Jāprot angļu un vācu valoda. Zvanīt FRanklin 2-5100.
- Labi galdnieki un mācekļi var dabūt darbu Ideal Furniture Mfg. Co. 9160 S. Green St. Pastāvīgs darbs un laba alga. DP vēlami.
- Nakts sargs (30 līdz 60 g) nepieciešams ar 48 darba stundām un $60.00 nedēļā. Zweifel Motors, 1131 Chicago Ave.
- Ļoti steidzīgi meklē 60 biroja darbinieces. Zvanīt vēl šodien, — FInancial 6-4525.
- Studenti, ja jūs gribat pa Ziemassvētku brīvlaiku nopelnīt naudu un esat vismaz 18 gadu veci, nāciet uz Marshall Field un Co, 111 N. State.

DIEVKALPOJUMI

Latviešu ev.-lut. sv. Jāņa draudzes dievkalpojumi notiek 1540 N. Spaulding Ave. sv. Sīmaņa baznīcā. Māc. G. Straumanis.

Svētvakara dievkalpojums — 24. decembrī, plkst. 5.30 pp. Ziemassvētku dievkalp. — 25. dec., plkst. 3 pp.

Sv. Jāņa draudzes Čikagā Dāmu komiteja rīko 28. decembrī Ziemassvētku eglītes vakaru ar bērnu priekšnesumiem un apdāvināšanu.

SARĪKOJUMU KALENDĀRS 1953. G. JANVĀRĪ

3. janv. Čikagas latv. teātra izrāde Zagļi — Hull House, 800 S. Halsted St.

4. janvārī — Skautu un gaidu eglītes vakars Hull House telpās.

10. janvārī — O. Krolla Mākslas aģentūra rīko Labsvīra lekciju, Hull House telpās.

11. janvārī — Daugavas Vanagu Apvienība rīko Strēlnieku atceres dienu un eglītes vakaru.

17. janvārī — Milvoki teātra viesizrāde Cilvēks grib dzīvot.

18. janvārī — S. Marcinkjāņa lekcija krāsu attēliem par Čikagas latviešu dzīvi. Notiks Latviešu kluba telpās 2403 W North Ave.

24. janvārī — Čikagas latviešu kluba gada sapulce un valdes vēlēšanas.

25. janvārī — Sv. Jāņa draudzes garīgs koncerts sv. Sīmaņa baznīcā, 1540 N. Spaulding Ave.

31. janvārī — Čikagās latviešu teātra izrāde M. Zīverta Meli meklē meli.

INDIĀNĀPOLES CHRONIKA

Batlera universitātes (Indiānāpolē, Ind.) studentu drāmatiskā kopa, kas ir vienīgā audzinošā amatieru teātra trupa visā Indiānāpolē, nesen trīs vakarus vietējā Odeona teātrī sniedza savu jauniestudējumu — dubultprogrammu — Bernharda Šova divu aktu komēdiju „Androklijs un lauva" un Džona Singa viencēlienu traģēdiju „Jūras braucēji". Pirmajā kā tēlotājs piedalījās arī mūsu tautietis Gundārs Grīslītis, debitējot Retiariusa lomā.

Abām izrādēm — gan stipri vājām izpildījuma ziņā — laikraksti sniedz visai atsaucīgas kritikas.

RAIDĪJUMI LATVIEŠU VALODĀ

Ievērojot lielo radio nozīmi nacionālā audzināšanā, vienības saglabāšanā un informācijā, Čikagas Latviešu Oragnizāciju Apvienība veikusi priekšdarbus regulāru radio raidījumu uzsākšanai latviešu valodā Čikagā. Panākta vienošanās ar Oak Park radio staciju (WOPA ar 1490 KC viļņu garumu), noraidot pagaidām vienreiz nedēļā svētdienās, no plkst. 4.30 līdz 5.00 pp., programmu, kurā sniegs informāciju par svarīgākiem notikumiem pasaulē un latviešu trimdas dzīvē, vietējo amerikāņu un latviešu firmu un uzņēmēju sludinājumus, draudžu un organizāciju ziņojumus un informāciju par sarīkojmiem un mūziku. Uz pavasara pusi raidījumus pārnesīs uz otrdienas, resp. trešdienas vakariem.

Firmu sludinājumus, draudžu un organizāciju ziņojumus pieņem tieši Čikagas Latviešu Radio pilnvarotais A. Raidonis, 2500 So, Spaulding Ave, Chicago 23, Ill., tel. — LAfayette 3-9753. Bez tam privātu firmu sludinājumus var nodot caur aģentu V. Leipcigu, 2325 N. Kedzie Ave, Chicago 47, Ill. CApitol 7-3147 (vakaros no 6—8), kas apmeklēs firmas un uzņēmējus personīgi.

Ievērojot lielos izdevumus, kas saistīti ar radio raidījumu uzsākšanu, Čikagas Latviešu Radio griežas pie Čikagas tautiešiem ar sirsnīgu aicinājumu vismaz sākumā nākt talkā ar brīvprātīgām regulārām iemaksām 25c mēnesī un arī ziedojumiem, kas saimniecisko bazi labāk nostabilizēs. Šīs iemaksas lūdzam pārsūtīt pa pastu A. Raidonim uz augšā minēto adresi, pēc kam abonentiem un ziedotājiem piesūtīs kvītis. Ar šādu brīvprātīgu tautiešu līdzdalību kopējai lietai būs ļoti pakalpots un Čikagas Latviešu Radio ar pateicību atzīmēs šo atsaucību.

Programmas nozari vada Ž. Dumpis (3939 W. Grenshaw, Chicago 24, Ill., tel. NEvada 8-4249) ar R. Spuri, E. Avotiņu, A. Raidoni un A. Elgutu. Technisko nozari pārzina inž. V. Rūvalds, saimniecisko J. Vilciņš, bet Radio komisijas vadītājs ir Čikagas Latviešu Organizāciju Apvienības priekšsēdis K. Dzirkalis.

Pirmais raidījums notiks svētdien, š. g. 28. decembrī, no plkst. 4.30 — 5.00 pp., to noklausīties uzaicināti visi tautieši Čikagā.

Sakarā ar radio raidījumu uzsākšanu, Čikagas Organizāciju Apvienības priekšsēdis K. Dzirkalis izteicās: „Nu mums ir ne tikai savs laikraksts, bet arī radiofons. Tas ir liels ieguvums visiem čikagiešiem. Mēs varēsim izziņot organizāciju sarīkojumus, jaunākos notikumus gan pasaulē, gan latviešu dzīvē utt. Katrs latvietis varēs dzirdēt mūsu mūziku un dziesmas.

Bija jāpārvar daudzas grūtības, kamēr pie visa tā nokļuvām. Nav viegla lieta saskaņot tik daudzo organizāciju viedokļus. Bet ar labu gribu un neatlaidību viss ir pārvarēts. Par to priecājos es un par to priecāsies katrs čikagietis. Lai prese un radio kalpo visai Čikagas latviešu sabiedrībai un veicina jo ciešāku sadarbību, jo tikai sadarbībā mēs varam veikt lielus darbus."

-ng-

DIPLOMĒTS MASIERIS

Cēlu piemēru, kā izlauzt sev ceļu un svešā zemē nostāties uz kājām, rāda Čikagas latvietis A. Lucjanovs. Viņš iecelojа Amerikā ti- 1951. g. Sākumā kā visi citi strādājis smagu fizisku darbu. Tad iestājies zviedru masāžas skolā The College of Swedish Massage, un pārvarot valodas grūtības, to beidzis kā pirmais. Tagad viņš pelna iztiku kā diplomēts masieris un turpina studijas bezzāļu medicīnā.

A. Lucjanovs ir vienīgais latviešu masieris Čikagā. Viņš pieņem pacientus arī mājās. Izdara zviedru masāžas, Elektroterāpijas, Hydroterapijas utt., pielietojot visjaunākās un modernākās metodes. Viņa adrese ir: 1437 N Washtenaw Ave, Chicago 22. Tel. YA 6-8088.

ČIKAGIEŠI!
Abonējiet laikrakstu
Latvija Amerikā
Ievietojiet sludinājumus
Stājieties sakaros ar Čikagas nodaļas redaktoru A. Raidoni, adr.
2500 So Spaulding Ave, Chicago 23, Ill., tel LA 3-9753
Pieteiciet un pagariniet laikraksta abonementu mūsu pārstāves Austras Ozoliņas grāmatnīcā
1635 N Orchard St., Chicago, Ill., MI 2-6119
LATVIJA AMERIKĀ

Čikagieši ziedojuši Bērzainei 3.000 dol.

Nesen beigusies ziedojumu vākšanas akcija Invalidu Namam Bērzainei. Pavisam Čikagā savākti 3000 dolaru. Ziedojumu vākšanas akcijas iniciātore un izdarītāja bija Čikagas DV Apvienība ar tās priekšnieku Augustu Vanagu priekšgalā. Šai akcijā piedalījušās visas Čikagas organizācijas: Organizāciju Apvienība, visu konfesiju draudzes, Latviešu klubs, skolas, studenti, skauti, gaidas, teātris, koris utt.

Lielākie ziedotāji bija: Aplociņa kundze 400 dol. (mantojuma daļa no bij. Latvijas sūtņa V. Šūmaņa atstātā mantojuma); Ciānas draudze — 390 dol.; DV Apvienība — 340 dol.; Latviešu klubs — 200 dol.

Ziedojumu vākšanas rīcības komiteja nosūtīja savākto summu kā visu Čikagā dzīvojošo latviešu velti mūsu invalīdiem, līdz ar vēlējumu: „Gribam vēlēt, lai Bērzaine ir latviska mītne daudz cietušajiem latviešu cīnītājiem. Lai tā ir pelnīta atpūtas vietā mūsu varoņiem, un lai Bērzainē plīvo Latvijas karogs arī tad, kad mūsu mīļā dzimtene — Latvija būs brīva. Sūtām Čikagā dzīvojošo latviešu sveicienus mūsu invalīdiem."

BALETA SKOLA ČIKAGĀ

Otto Krolla mākslas aģentūras paspārnē Hull House aug viens pasākums pēc otra. Nu jau otrs mēnesis, kopš savu darbību uzsākusi baleta skola. To vada pazīstamā prīma balerīna Valerija Riekstiņa, kura ar labiem panākumiem strādā arī amerikāņu baletskolā. Nodarbības notiek otrdienas vakaros no plkst. 5—8. Vēl var pieteikties jauni audzēkņi, sevišķi zēni, jo „balerīnām" trūkst „kavalieru."

O. Krolls savā laikā arī Rīgā nodibinājis pirmo latviešu baletskolu, kas vēlāk pārgāja uz Nacionālo Operu. Kā skolotājs darbojās Harijs Plūcis, kas tagad strādā par baleta paidagogu Londonas operā.

MAZA INTERVIJA AR UZŅĒMĪGU TAUTIETI ČIKAGĀ

Ne tikvien Čikagas latviešiem, bet arī citu tautību jauniecelotājiem, kā lietuviešiem, igauņiem, ukraiņiem, ir labi pazīstams mūsu tautieša Voldemāra Leipciga vārds. Sevišķi viņu iecienījušas ir dāmas, jo Leipcigs apgādā dāmu kažokus par stipri lētāku maksu, tā aiztaupot dažus simtus grūti pelnītu dolaru. Leipcigam ir tieši sakari ar vairākām Čikagas kažoku lielfirmām un vairumtirgotājiem, kāpēc viņam ir iespējams apgādāt kažokus tieši no ražotājiem par vairuma tirdzniecības cenām.

Ko saka pats Leipcigs?

— Latvijā man bija savs uzņēmums — ķīmiskā laborātorija. Mani pazīstamākie ražojumi bija Latoplasts Acīte — varžacu plāksteri un smagā eļļa. ASV iebraucu 1949. g. Drīz atvēru savu restorānu. Gāja labi, bet apnika ilgais darba laiks. Pārgāju uz kažokrūpniecību. Strādāju vairākās firmās — kažoknozarē. Tagad darbu turpinu patstāvīgi — apgādāju kažokus bez starpniekiem, tieši no ražotājiem. Līdz ar to maniem klientiem ir iespēja tikt pie labas kvalitātes kažoka par stipri lētāku cenu. Apgādāju visāda veida dāmu kažokus, jakas, apmetņus, boā utt. Tie ir vislabāko speciālistu darba roku gatavoti un visjaunākie modeļi. Izgatavoju arī uz speciālu pasūtinājumu. Iespējams kredits.

— Kā iet tirdzniecība? Vai ir daudz pasūtinājumu?

— Visumā iet labi un esmu apmierināts. Pasūtinājumu netrūkst. Šai sezonā esmu apgādājis jau ap 100 kažoku. Slikti tikai, ka šis ir sezonas darbs un pēc pāris mēnešiem kažoku pieprasījumi izbeigsies. Bet esmu domājis arī par to. Man jau ir savi nākotnes plāni.

Kas tie būtu, vai drīkstu zināt?

— Par to vēlāk.

N-o

ČIKAGĀ
Cien. dāmas!
VISSKAISTĀKĀS Ziemassvētku dāvanas
- KAŽOKI
- JAKAS
- APMETŅI utt.
Nesviediet savu grūti pelnīto naudu velti ārā, ja vēlaties iegādāties sev vai dāvināt citiem šīs skaistās, siltās dāvanas
APGĀDĀJU DĀMĀM KAŽOKUS PAR VAIRUMTIRDZNIECĪBAS CENĀM, TĀDĀ VEIDĀ DODOT IESPĒJU IETAUPĪT DAŽUS SIMTUS DOLARU
Lūdzu zvaniet man pa tālruni CApitol 7-3147
VOLDEMĀRS LEIPCIGS
2325 N., Kedzie Ave, Chicago 47, Ill.

SAVIENOTĀS VALSTIS

AKADEMISKO SIEVIEŠU KLUBAM JAUNA VALDE

Ņujorkas Latviešu Akademisko Sieviešu Kluba jaunajā valdē ievēlētas: priekšsēde doc. Olga Rudovska, priekšsēdes vietn. Sofija Bēziņa, sekretāre Anna Zālīte, kasiere Lūcija Bērziņa, ekonome Irene Baula - Kreško, zinātniskās nozares vadītāja Olga Gulbe, mākslas nozares vadītāja Karola Dāle.

Ziemassvētku eglīte kluba locekļēm, citām akademiskām latvietēm un ievestiem viesiem notiks 27. decembrī, plkst. 7. vak. Draudzes namā, 564 Second St., Bruklinā. Vakaru ar svētrunu ievadīs māc. Zariņš. Sekos mūzikāli priekšnesumi ar Fannijas Vīksnes un Ingus Nāruna piedalīšanos. Deklamēs Ilga Liepa. Pēc tam vakariņas latviskā garā un savstarpēja apdāvināšanās, kā arī dažādi pārsteigumi, dziesmas un rotaļas konferansjē vadībā. Lūgums iepriekš pieteikties pa tālruni UL 6 - 4938.

LINKOLNA, NEBR.

Svētdien, 7. decembrī, Linkolnā Ideal telpās vietējā DV Apvienības dāmu komiteja bija sarīkojusi Ziemassvētku tirdziņu. Priekšdarbi šiem tirdziņam jau priekš pāris mēnešiem. Bagātais tirdziņa mantu klāsts tautiešu saziedots. Starp izlozes mantām daudz skaistu rokdarbu, kā: tautiskās lelles, tautas apģērbs, spilveni, cimdi, paklāji, grāmatas trauki, greznuma lietas u. c. Mākslinieks J. Drešmanis ziedojis gleznu. Tirdziņa iekārtošanā un vadīšanā bez DV dāmu komitejas aktīvi darbojās līdz daudzas tautietes, skauti skauti, gaidas. Iekārtoti vairāki stendi: loterija, laimes aka, ceļojošа japāņu loterija, ieradās Ziemassvētku vecis, rotaļas bērniem, atspirdzinājumu galds izsalkušajiem. Sarīkojumu atbalstīja A. Augstuma grāmatu galds un J. Soboļevska žurnālu un latvisku mākslas izstrādājumu galds, dodot rīkotājiem daļu no dienas tirdzniecības peļņas. Sarīkojuma laikā spēlēja latviska skaņu plašu mūzika. Lielākie sarīkojuma atbalstītāji bija bērni un jaunatne, kam arī šie prieki bija domāti, protams, laimi nepalaida garām arī pieaugušie. Tirdziņu noslēdza dejas vakars.

Viss šis sarīkojums deva ievērojamus ienākumus DV Apvienībai, liekas lielāko ienākumu no visiem līdz šim rīkotiem.

Ienākumi paredzēti vietējo bāriņu apdāvināšanai Ziemassvētkos, palīdzībai tautiešiem Eiropā un vietējā DV palīdzības fonda papildināšanai.

J. V.

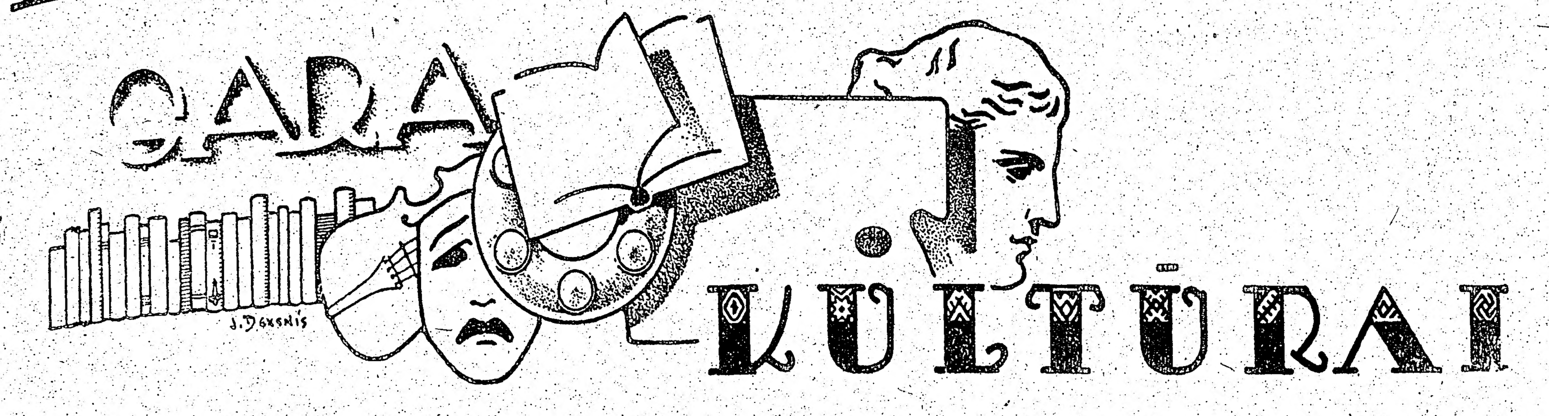

Cilvēks Rūdolfs Blaumanis

Sakarā ar viņa 90. dzimšanas dienu

Rūdolfs Kārlis Leonids Blaumanis ir visu iemīļots rakstnieks un šķiet visiem pazīstams cilvēks. Kas redzējis drāmu Indrāni, tas atceras Blaumaņa mājas varenos ošus; skatījies viencēl. Sestdienas vakars, pazīst viņa pirtiņu, un kas nav aizmirsis lugu Uguni, muižas skrīvera tipā redz autora personu.

Rūdolfs Blaumanis bija stalta auguma, strauju temperamentu, vingru gaitu un vienmēr paceltu galvu. Vīrišķīgi, fiziski spēcīgi cilvēki, ar asu prātu, allaž viņam patika (lepni pašapzinīgais Andriksons un Birkenbaums). Savā sirsnībā un izpalīdzībā viņš ieguva daudz draugu — Skalbe, Akuraters, Andrievs Niedra, Krūza, Austriņš, Strāls u. c. Savus draugus viņš parasti idealizēja, nemeklēdams viņu kļūdas un neredzēdams negatīvās īpašības, tāpēc nereti cieta, visvairāk laikam no Andrieva Niedras, par kuŗu viņš vēlāk izteicās, ka Niedram neesot rakstura. Par saviem draugiem, it sevišķi par Skalbi viņa plaušu slimības posmā un par Niedru studiju laikā viņš rūpējās kā brālis. Tomēr daži viņa draugi bija pārvērtušies par pretiniekiem. Blaumaņa aistētiskās prasības bija augstas, viņš necieta dzērājus un nepastāvīgus cilvēkus. Trūkumus labprāt aizrādīja. Varbūt tas bija par iemeslu dažas draudzības pārtraukšanai. No sievietēm tuvāka draudzība viņam bija nodibināta ar Annu Brigaderi, kuŗu viņš augstu vērtēja kā dzejnieci un kā cilvēku. Viņš šija teicis: „Latviešiem ir pieci rakstnieki, viena dzejniece un seši simti kritiķu. Būtu labi, ja Laimīte to apgrieztu otrādi."

So pagriezienu viņš nepiedzīvoja no Laimas, bet pats satvēra stūres ratu. Laikam neviens latviešu vārdu mākslinieks tā nebija nodevies jaunu rakstnieku audzināšanā, kā to darīja Rūdolfs Blaumanis. Šai rakstā pieminētie rakstnieki ir bijuši viņa skolnieki. Sevišķi daudz pūļu no viņa prasīja Kārlis Strāls, kuŗam savus darbus viņš gandrīz pilnīgi pārdzejoja, ieteikdams viņam dzejot pavisam bez atskaņām. Pat mājas puišus, kā Pēteri Liciti, viņš mēģināja izaudzināt par rakstniekiem. Pēdējo viņš notēloja Sestdienas vakarā kā Pieteri. Nereti viņš pilnīgi no jauna pārstrādāja puišu darbus un iespieda, taču nepanāca to, lai tie spētu so pušlīdz vērtīgu radīt. Arī no Emīļa Melngaiļa viņš gaidīja daudz, bet bija vīlies kā dažos citos draugos. Savā laikā viņš M. pieminēja savā dzejā: „Lai melnais gailis dzied pie mana kapa . . ."

Pats Blaumanis nepazina radīšanas moku ne prozā, ne saistītā valodā. „Nemaz nevajag gaidīt, kad nāk sajūsma, sēsties un raksti, gan tu izlauzīsies cauri sastingumam. Dažreiz man arī neiet viegli," viņš teica Skalbem. „Ap vienu dzejoli es reiz mocījos sešas stundas." Pēdējos viņš augsti vērtēja. Kad K. Skalbe no viņa grāmatu plaukta izvilka plānu dzejoļu grāmatiņu un jautāja, vai tad Blaumanis arī tās dara, viņš atbildēja: „Jā, maza dzejoļu grāmatiņa sver dažreiz tikpat daudz kā labs romāns."

Blaumaņa mājas iekārta bija vienkārša. Vienā istabā bija vecas, brūnas tāfelklavieres, pie kuŗām viņš nereti skandēja savu tenoru, it sevišķi viņa iemīļotā dziesmā — It kā ērglis gaisā. Citā istabā bija vienkārša dzelzs gulta, klāta ar pelēku vilnas segu un pie loga garš nekrāsots galds, pie kuŗa ir uzrakstīti daudzi mūsu lielā meistara darbi. Vispirms viņš tos sīgadams pārdomāja — līdzīgi Plūdonim un Gogolim; pēc tam ļāva domām izkristallizēties un tikai tad ķērās pie rakstīšanas. Pavisam viegli viņš veica Skroderdienas Silmačos. Nāves ēnā rakstīja četras dienas, istabā ieslēdzies. Par saviem darbiem viņš bieži apjautājās draugiem korespondences ceļā, taču galvenais kritiķis bija viņa paša māte. Savus darbus viņš lasīja arī kalpiem un labprāt uzklausīja viņu domas.

Blaumanis nepauda kādas idejas, bet kalpoja tīrai mākslai, tāpēc mūsu literātūras vēsturē viņu atzīst par bezidejisko psicho- reālistu ar aistētisku niansi. Prof. Zālītis vēlējās redzēt vācieti baronu ar vairāk redzētu īpašībām, turpreti Andriksonu vēl pilnīgāku. Tas neatbilda Blaumaņa uzskatiem: „Citiem par patiku es nelabošu nevienu savu darbu."

Kad Rūdolfs Blaumanis nomira, viņu apbedīja veļā un dēļu zārkā, kas kuŗu mirkli draudēja salūzt. Draud salūzt arī mūsu grāmatu plaukti, kuŗos stāv rakstnieka Rūdolfa Blaumaņa darbi. Un tas liecina, ka mūsu mīlestība pret viņa darbiem nelūzis.

Aleksis Rubulis

Velta Toma

TĀLIE SVĒTKI

Zvaigžņota sega, šaursliežu kamanas, bēris
sniega virpuli skrējiena slaikumā grieza,
līkumu metot. Uzjumās kupena bieza
ābeļu dārzā — sniegmātes durvis kāds vēris.
Tāļtālās, mūžvecās mājās.
Ticēja vecie: Saulgriežu burvība, kūtīs
atkal atburti pusnakti runājot zirgi,
saimnieku saucot. Zīlēja mūžības mirgu
jaunekļu alkas, sirdspukstus neskaitot krūtīs.
Tāļtālās, mūžvecās mājās.
Izdega sveces, aizsvila skujiņa, tēlpā
zili kvēpdama staigāja vīraka dvaša,
svēta nakts tumsa. Aizmiga pasaule plašā
brīnuma mierā, Dievbērna svētītā elpā. —
Tāļtālās, mūžvecās mājās.

1952.

Baletmeistaram Eižēnam Lesčevskim 50 g.

Lībekā, Marli ielas blokmājā, šinīs dienās savus piecdesmitos šūpļa svētkus nosvinēja latviešu baleta cienītājiem labi pazīstamais dejotājs un baletmeistars Eižens Lesčevskis.

Dzimis 20. novembrī, 1902. gadā, Rīgā, viņš Pirmā Pasaules kaŗa bēgļu straumē nokļūst Voroņežā, Krievijas dienvidos, kur 1919 g. beidz ģimnaziju un divus gadus mācās drāmatiskos kursos. Baletu sācis mācīties 1917. g. pie baletmeistariem H. Diskorska un A. Mojisejeva (no Maskavas lielā teātra).

1920. g. atgriežas Rīgā un turpina baleta studijas pie baletmeistariem: M. Balbo, N. Sergējeva un A. Feodorovas. Uz Nac. operas skatuves debitē 1922. g. baletā Veltīga uzmanība. Pēc tam viņu redzam baletos Burvju flauta, Damisa pārbaudījums, Gulbju ezers, Kopēlija, Raimonda utt., utt. arvien atbildīgākās savā žanra lomās. 1931. g. viņu aicina par baletmeistaru Nac. operā uzvedamās operās un operetēs, kādā postenī viņš palika līdz emigrācijai 1944. g. Piedalījies kā dejotājs Nac. operas baleta solistu, kā arī viņa ansambļa viesizrādēs Briselē, Antverpenē, Berlīnē, Budapeštā, Stokholmā, Helsinkos. Kā baletmeistars viesojies Viļņā un Helsinkos. No 1935. g. darbojās par baletmeistaru lielos Latvijas valsts un Pļaujas svētku inscenējumos. Uz Nacionālās operas skatuves iestudējis baletus Pēdējais valsis un A. Kalniņa Staburagu. Trimdā dzīvoja Lībekā, no kurienes ar balerīnu Vesteni viesojās pie tautiešiem nometnēs ar baleta priekšnesumiem ne tikai Vācijā, bet 1950. g. arī Anglijā. Ar savām izcilām komika dāvanām, lielisko mīmiku un kustību izteiksmi viņš sagādājis skatītājiem daudz patīkamu brīžu un visur ticis mīļi gaidīts viesis. Viņa nodomam izceļot uz Kanadu gadījušies neparedzēti šķēršļi, ar kuŗu pārvarēšanu tam maz sekmējās. Pēdējā laikā strādāja Oldenburgas operā, iestudējot baleta skatus operai Karmene.

Novēlēsim iecienītam māksliniekam vēl ilgus un panākumiem bagātus gadus baleta mākslā un vislabākās sekmes viņa pūlēm tikt šinī krastā.

T. p.

INGUS NĀRUNA KONCERTI KANADĀ

Ingus Nāruns koncertēs 1953. g. 10. janvārī Toronto, Sv. Andreja b-cas zālē TLB sarīkojumā. Šajā koncertā, kas sola izvērsties par šīs sezonas Toronto latviešu mākslas dzīves ievērojamāko notikumu, varam droši aicināt līdzi arī savus kanadiešu draugus. I. Nāruns spēlēs Frankēra Sonātu, Sen-Sansa čella koncertu, Bacha, Vītola un Kasado darbus, kā arī pirmo reizi Kanadā sniegs klausītājiem Tālivalža Ķeniņa Sonātu čellam un klavierēm. Pie klavierēm, kuras šoreiz būs Steinveja flīģelis, latviešu jaunās paaudzes klavierinieks Anatolijs Bērzkalns. Par savu pēdējo koncertu Ņujorkā Nāruns ieguvis lielajā presē viscildinātājas atsauksmes, kādēļ viņa koncerts gaidāms ar lielu interesi.

Paredzams, ka ar to pašu programmu I. Nāruns un A. Bērzkalns viesosies 9. janvārī Hamiltonā.

Dievu apveltītais kalējdēls

JĀŅA ROZENTĀLA NĀVES DIENAS ATCEREI

Ar pagājušā gadu simteņa beigām, kad Pēterpils mākslas akadēmiju beidza pirmie ievērojamākie latvju gleznotāji, kā: A. Alksnis, P. Fedders, P. Valters, J. Rozentāls un V. Purvītis, iezīmējās mūsu tautas glezniecisкās mākslas sākumi. Lai gan visi minētie bija spējīgi mākslinieki, kuŗiem pašiem savs vārds sakāms, tomēr Rozentāls starp viņiem izvirzījās pašā priekšgalā.

Jānis Rozentāls dzimis 1866. g. 18. martā Saldus pagastā, kur viņa tēvs bija kalējs. Jau pirmajos bērnības gados Rūpju māte ir bijusi bieža viešņa nākošā dailinieka dzīvē un nav to atstājusi visu viņa negaŗo mūžu. Lai nu nav bijis jācieš pilnīgs bads, tomēr materiālā šaurība daudzreiz ir saistījusi mākslinieka rokas un domas, tā atraujot tās no tiešā radīšanas darba un liekot strādāt samaksātu, bet amatniecisku darbu. Pēc vietējās pagastskolas beigšanas Rozentāls pāriet uz Kuldīgas apriņķa skolu, kuŗu gan, trūcīgo apstākļu dēļ, nebeidz. Sākas darbs tēva smēdē. Te atgadās kāda zīmīga epizode, kas raksturīga mazā Jāņa zemapziņas centieniem. Kāds vietējais saimnieks Putra ir atvedis apkalt savus jaunos ratus. Nevienam neredzot, Jānis ir uzzīmējis uz ratu galdiņiem dažādas figūras un tēlus, par ko ratu īpašnieks ir varen noskaities. Tomēr, apskatīdams tuvāk zīmējuṃus un redzēdams tanīs zināmu sakarību un pareizību, Putra apmierinās un ieteic Jāņa tēvam dēlu mācīt par „mālderi." Vecāki gan grib izmācīt par tirgotāju, un tā jau 14 gadu vecumā mazais Jānis nonāk Rīgā par bufetes puiku Švarca restorāna dārzā. Raksturīgi, ka vēlākais dižais mākslinieks savu pirmo „kritiķi" nebija aizmirsis, bet to iemūžinājis savā slavenajā gleznā „No dievkalpojuma." Šīs gleznas priekšplānā vispirms ir redzami Rozentāla vecāki, bet aiz viņiem kāds resns vīrs, kas slauka sviedrus, un tas ir mums jau pazīstamais Putra.

Jānis Rozentāls

Izbijis Rīgā daudz un dažādās vietās, Rozentāls beidzot nonāk pie māldera amata meistara Cilēviča, kur dzīvo un mācās četrus gadus. Šis laiks viņam paiet mājas un istabas krāsojot un pie savu īsto nodomu realizēšanas — mācīties arī gleznošanu, viņš vēl netiek. Pēc mācekļa gadu nokalpošanas viņš, līdztekus savam maizes darbam, iestājas Rīgas amatniecības skolas zīmēšanas klasē. Ar savām spējām un centību Rozentāls ātri izvirzās pārējo audzēkņu priekšgalā. Kad kāds viņa darbs Pēterpils izstādē tiek apbalvots ar sudraba medaļu, Rozentāls vairs nav noturams Rīgā, bet par pirmo honorāru, ko saņem par kāda kurpnieka ģīmetni, 1888. gadā aizbrauc uz Pēterpili, lai iestātos mākslas akadēmijā.

Nu sākās ražīgs mācīšanās darbs, ko gan ļoti traucē pastāvīgais trūkums. No mājām Rozentāls nesaņem nekādu pabalstu, un visa dzīves iztika jānopelna pašam. Krāsošanas amata apgūšana ir par lielu svētību, jo bieži viņš pelnās ar izkārtņu, dažādu bilžu un pat Lieldienu olu krāšošanu. Šinī laikā viņš iepazīstas arī ar pārējiem akadēmijas audzēkņiem latviešiem, no kuŗiem Ādams Alksnis ir atstājis vislielāko ietekmi. Vēlāk te nodibinājās mākslinieku pulciņš Rūķis, un A. Alksnis ir šī pulciņa pirmais priekšnieks. Seko iepazīšanās arī ar pārējiem Pēterpils tā laika latviešiem: prof. J. Vītolu, Jozuusu, P. Jurjānu u. c.

Pēc pieciem gadiem Rozentāls beidz akadēmiju un par gleznu No deivkalpojuma viņš saņem pirmās šķiras mākslinieka gradu.

Jau 1896. g. etnografiskā — gleznu izstādē Rīgā Rozentāls piedalās ar saviem darbiem un tūdaļ vērš visas sabiedrības uzmanību uz savu krāsu īpatnību un darbu vienreizīgumu. To atzīst kā latviešu, tā arī vācu tā laika kritiķi. Materiāli panākumi Rozentālam gan no šīs pirmās izstādes ir gaužam vāji, patiesību sakot, nekādi. Pārdota nav neviena glezna. Pārsteigts par kāda zemnieka interesi, kuŗš vēlas pirkt kādu mazu skici, Rozentāls viņam to vienkārši uzdāvina.

Un nu sākas Jāņa Rozentāla grūtais panākumu ceļš, kuŗš, tā sakot, ir iekaŗots soli pa solim. Ievērojot tā laika sabiedrības neizpratni un mazo interesi par glezniecību un gleznām (vai tagad ir daudz labāk?).

(Nobeigums 11. lapp.)

KULTŪRAS APSKATS

Ievērojamā igauņu komponista prof. Juhana Āvika kantāte „Lūgšana piedzīvojusi pirmattkaņojumu Toronto. Diriģenta R. Toja vadībā to atskaņoja Toronto igauņu vīru koris (80 izpildītāji), kuŗam tā rakstīta. Soliste H. Betlēma (soprāns) un T. Ķeniņš (ērģeles).

*

Igauņu piāniste Dagmara Kokere, kas ar latviešu skaņdarbu atskaņošanu mūsu tautiešos guvusi lielu piekrišanu, janvārī no Monreālas ieradīsies Toronto, kur sarīkos patstāvīgu koncertu.

*

Dziedātāja Ludmilla Seppe koncertturnejā no Vācijas ieradusies Anglijā, kur dzied arī vairākas jaunas Alberta Jēruma dziesmas. Pēdējās savos koncertos atskaņojusi arī Mirdza Polikēviča Austrālijā.

*

Ievērojamais čellinieks prof Atis Teichmanis (Freiburgā) kopš vairākiem mēnešiem slimo ar daļēju ķermeņa paralizi. Pēdējā laikā mākslinieka stāvoklis nedaudz uzlabojies.

PĀVILS KLĀNS

ROMĀNS — REPORTĀŽA

27. turpinājums

Eriks nolika stobriņu. Bija septītā oktobŗa rīts 1944. gadā. Šajā mirklī uz Stokholmu plānā metalla iesaiņojumā lidoja kāds izmisīgas cīņas vēstures sīks gabaliņš. Un kāds cilvēks atgriezās Latvijā, lai no posta drupām izrautu kādu sīku gabaliņu nākotnes. — Eriks nebija visai sentimentāls. Taču tagad viņš sēdēja, ceļus zem zoda savilcis, uz tachtas savā rīta svārkā un domāja par abām šīm lietām, līdz viņu sāka mocīt izsalkums. Tad viņš piecēlās un devās uzvārīt tasi tējas.

VIII

„Gaisa satiksme Rīgas virzienā pārtraukta," tas bija viss, ko Mikus lidlaukā uzzināja. „Vēl pienāk vienīgi lidmašīnas no Rīgas."

Vairs neatgriezdamies Erika paspārnē Mikus devās meklēt citas satiksmes iespējas un bija visai apmierināts, kad izdevās dabūt biļeti vilcienam uz Tilzīti, kas nogāja pēc dažām stundām. Visu dienu viņš brauca. Bija jau krēsla, kad vilciens beidzot apstājās mazajā pierobežas pilsētā.

Mikus ar gandarījumu ieelpoja vēso vakara gaisu — tajā bija jūtams jūŗas tuvums, un vienkāršajos, paunām apkrāvušajos cilvēkos, kas nezin', ko gaidīja, nezin' kur brauca, nezin no kurienes nāca, Mikus samanīja kādus pazīstamus, gandrīz tuvus vaibstus. No tiem kļuva labi, gluži tā, it kā viņš būtu iegriezies pazīstamās Rīgas ielās pēc ilgas prombūtnes frontē. Un frontes tuvošanās bija jūtama — to Mikus nojauta pilnam, tas bija lasāms kasieŗa sejā, biļešu kontroliera nervozajās kustībās, pat šajās aukstajās un oficiālajās sienās, kas citu neko neglabāja kā vielcienu sarakstus, alus reklāmas un plakātus, kas brīdināja no spiegiem. Visur bija manāms, ka viens laiks ir pārdzīvots, ka nāk citas dienas, un ka viss, kas te vēl kustas, elpo, un ir, ka tas tikpat jau kā pieder pagātnei. Tā nebija nekāda labā sajūta, un tomēr Mikus jutās labāk nekā tur, Berlīnē. Domīgi cigareti smēķēdams, viņš klaiņoja pa peronu, katru acumirkli gaidīdams pienākam vilcienu, kas dosies tālāk uz Klaipēdu.

Tumsā viņš sadūrās ar kādu uniformā tērptu cilvēku. Svešais atvainojās tik nepārprotamā baltiešu izloksnē, ka Mikus tūliņ noprasīja: „Vai jūs gadījumā neesat latvietis."

Bet iekām uzrunātais paguva atbildēt, Mikus viņu pazina — tas bija Dr. Sabilę.

„Jūs!" viņš iesaucās. „Kā tas iespējams, ka mēs tik tālu esam nobraukuši, viens otru neredzēdami?"

„Tur būs kāds nieks nopelnu jūsu noslēpumainībai." Dr. Sabile bija ņēmis ļaunā Mikus pēkšņo aizbraukšanu. „Jūs taču ne ar vārdu neminējāt, ka dosities mājup."

„Patiesi," Mikus atzinās. „Bet es jau arī nezināju, vai man izdosies. Un tā gandrīz bija — gaisa satiksme ar Rīgu pārtraukta."

„Patiesi?" ārsts domīgi novilka. „Tātad jau . . ."

Viņi abi zināja, ko tas nozīmē.

„Jācer, ka mēs vēl tiksim laikā. Vismaz kāda manta jāpaņem no dzīvokļa," Dr. Sabile, acīmredzot negribēdams runāt par traģiskām lietām, sausi piezīmēja. Viņi klusēja un lūkojās debesīs, kur vienā malā vēl vīdēja rieta vārgā, dziestošā blāzma. Gluži instinktīvi viņi sasprindza uzmanību, it kā ieklausīdamies, vai kaut kur nedzird lielgabalus. Bet no tāluma šņākdams un pūzdams tuvojās vilciens, ar dzirkstelēm, dūmu mutuļiem un gaŗainiem iznirdams no tumsas tik noskrējies un aizelsies, ka drūmo nojautu vietā modināja gandrīz draudzīgas jūtas. Tās pastiprināja lokomotīves apaļais un siltais ķermenis un katla krāsns sarkanā zvērošana, kas tik ļoti atgādināja pavarda kurēšanos lauku istabā un mudināt mudināja mājup.

Mikus un ārsts ar pūlēm sameklēja vietas pārpildītajā un neapgaismotajā vilcienā, un sajuzdami to iekustamies un uzņemam straujāku gaitu, abi reizē apzinājās Vāciju paliekam aizmugurē un pārkāpjam slieksni, aiz kuŗa, rudens nakts tumsas apņemta, ik kilometu tuvāk nāca kopš daudzām dienām pamestā dzimtene.

Viņi ierausās katrs savā kaktā un snauda, nemanīdami pēc nogurdinošā ceļojuma cauri visai Vācijai, ka vilciens pieturēja, ka izkāpa arvien jauni braucēji, ka skrējiens turpinājās, un nakts kļuva arvien dziļāka un melnāka.

Pēkšņi viņus atmodināja spožs gaismas stars, uzbāzīgi un bezkaunīgi iesviezdamies tieši viņu sejās.

Dr. Sabile pamodās pirmais un, acis samiedzis, neizpratnē lūkojās kabatas laternā, ko pret viņu pavērstu turēja līdz zobiem nobruņojies žandarms ar spožo metalla plāksni sīkā važiņā uz krūtīm. Viņam blakus vīdēja otra žandarma bruņu cepure.

„Uz kurieni jūs dodaties?"

„Es atgriežos savā vienībā Kurzemē," Dr. Sabile atteica.

Pamodās arī Mikus. Viņš, samiegojies un īgns, uzrādīja savu atvaļinājuma zīmi un, nekādos tālākos paskaidrojumos neielaizdamies, no jauna satinās mētelī un grasījās atkal laisties snaudā. Taču viņa uzmanību piesaistīja žandarmu dīvainā rīcība — viņi aizturēja gandrīz vai ik otru braucēju, un tikai tagad abi latvieši ievēroja, ka sieviešu un civīlistu vagonā bija palicis pavisam maz, toties labs skaits kaŗavīru. Žandarmi aizturēja arī dažus civīlistus un lika tiem sekot. Viņi devās ārā stacijas laukumā — tā bija pavisam maza, samiegojusies, ar mazu, zilu, spuldzīti virs ieejas un lika nostāties ierindā visiem aizturētajiem, šai jauktajai civīlistu un kaŗavīru virknei.

„Tas izskatās pavisam slikti," sacīja Mikus Dr. Sabilem. Viņi abi bija piespieduši sejas loga stiklam un centās izprast notiekošo.

„Kur mēs esam?" pētīja Mikus.

„Es dzirdēju žandarmus runājam par Mēmeli. Acīmredzot mēs vairs neesam tālu no Klaipēdas. Drīz būsim Latvijā."

Viens no žandarmiem palika pie ierindas, otrs devās atpakaļ vilcienā. Un pēkšņi abi latvieši ievēroja, ka viens pēc otra aizturētie cenšas pazust un ierinda tumsā plok acīmredzot.

„Halt!" sauca žandarms. Tie, kas pašreiz taisījās mukt, apstājās.

„Kamerad," Dr. Sabile izliecās logā," ko tas nozīmē"?

Žandarms uzlaida viņam spuldzes staru kūli, un, ieraudzījis viņa kapteiņa pakāpes zīmotnes, pienāca tuvāk.

„Boļševiku caurrāvums," viņš lietišķi un vienaldzīgi atteica. No viņa mutes dzestrajā nakts gaisā cēlās garaiņi, un pats viņš ar laternas gaismā neparasti apspīdētiem vaigu kauliem, zem bruņu cepures platās malas izskatījās pēc rēga. „Mēs formējam trieciena vienību."

„Kur?"

Žandarms paraustīja plecus.

„Kaut kur priekšā, tuvu."

„Vai vilciens dosies vēl tālāk?"

„Protams. Tie zeļļi taču jānogādā turp."

Viņš aizgriezās un pārlaida spuldzi ierindai. Tā bija sarukusi pavisam plāna. Taču no nākošā vagona otrs žandarms izdzina pūlīti papildus spēku. Šos uz ātru roku mobilizētos sasēdināja visus vienā vagonā, un vilciens lēni uzsāka gaitu. Viņi nobrauca kilometrus desmit un apstājās otrā tikpat mazā, šoreiz gluži tumšā stacijā. Tikko bija rimusi riteņu grabēšana, pa labi tumsā atskanēja šāvieni. Gaisā nosvilpa granātas, un sprāga sliežu ceļš kreisajā pusē. Acumirklī vagonā izcēlās drūzma. Cilvēki metās uz izeju, citi sablīvējās ap logiem, un nedaudz mirkļos vagons bija tukšs. Soļus, stiklu šķindoņu un lāstus dzirdēja arī no blakus vagoniem. Trieciena vienība vienā mirklī bija izjukusi, un, tā kā tā bija steigā saformēta un bez vadības, tad nebija nekādu ne zemes, ne debesu spēku, kas to saturētu kopā. Mikus ar Dr. Sabili pārlēca uzbēruma grāvim un kopā ar dažiem citiem kaŗavīriem pieplaka valgajiem arumiem. Nākošās granātas detonēja stacijas laukumā. Uzliesmoja sprādziena uguns, un pār viņiem nobira grants un zemes piku krusa.

„Tās tik ir ziepes," teica Mikus. „Mēs te nevaram palikt."

(Turpinājums sekos).

LATVIJA

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos nosūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

Prof. Dr. K. Kundziņš,
Archibīskapa vietnieks ASV

ZIEMASSVĒTKI

Vai meklējot Ziemassvētku jēgu un būtību ārējā svētku spožumā, mēs apzināti vai neapzināti neierindojam sevi to ļaužu pulkā, kas visu vērtē pēc materiāliem ieguvumiem un ārējā spīduma, kam gars un īstās gara vērtības nav nekas. Ar to mēs tikai pierādām, cik dziļi ar visu savu būtni un dzīves uzskatiem sakņojamies savā laikmetā, tai laikmetā, kas iet pretī savam sabrukumam tāpēc, ka tas civilizācijas ēku bija cēlis uz smiltīm. Viena lieta taču ir skaidra: Ziemassvētku īstā, pirmatnējā jēga meklējama citā plāksnē. Ziemassvētki ir Kristus svētki un kā tādi pauž to gaismu, kas spīd tumsībā. Dāvanas, ko cilvēcei nesa Betlēmes bērns, nebija ne zelts, ne sudrabs, ne arī dzīves ārējaisspožums — tās visas ir „mantas, ko pasaule dod". Betlēmes dāvana bija Dieva gaisma pazemotām sirdīm, lielais brīnums ļaudīm kas staigā nāves ēnā. Ne pārpilnībā dzīvojošiem, bet nabagiem atspīdēja šī gaisma, vēstīdama, ka nekas vēl nav pazudēts, ja tikai dievišķais mirdzums sirdīs nav dzisis.

Taisni tā jau ir mūsu laikmeta nāves vaina, ka tas šo iekšējo gaismu vairs nav turējis ne par ko. Indijas gudrie zināja, kā iegūt apskaidrību un mieru, kas ārējās dzīves likstas padara nenozīmīgas. Viduslaiku mistiķi un svētie posta un barbarisma pārņemtā pasaulē mācēja atrast ceļu uz iekšējo pilnību un dvēseles mieru un pat barbaru tautām mācīja ciest pret lielo Gaismu, kas nāca no Betlēmes lauka. Dažs labs dzīves cīņās rūdīts vīrs, līdzīgi svētceļniekam Zelmas Lagerlefas leģendā, ieguvis liesmiņu no svētās uguns, to rūpīgi sargādams, nesis cauri kara vētrām un citiem dzīves negaisiem un ar to laimīgi pārnācis mājās, pats nemanot kļūdams par Dieva gaismas apskaidrotu cilvēku ar jaunu, vērtīgāku dzīves saturu. To lai pārdomājam Ziemassvētkos. Varbūt mēs nāksim pie atziņas, ka arī mums šī iekšējā gaisma nav lieka, varbūt pat ne mazāk vajadzīga kā dienišķās pārtikas devas.

Bet tas nav vienīgais iemesls, kāpēc arī šogad gribam atvērt sirdis Kristus svētkiem. Tie mums nozīmīgi vēl citādā ziņā. Tie palīdz mums pareizi saprast un novērtēt tās kritiskās situācijas jēgu, kurā pašreiz atrodamies. Kristus nākšana pasaulē savā laikmetā iezīmēja lielu pagrieziena posmu cilvēces un tautu liktenos. Antīkā kultūra gāja pretim savam saulrietam. Tūkstošos rietošās grieķu kultūras pārstāvjos sabrukuma pazīmes radīja skumju rezignāciju. Tomēr turpmākā vēstures norise rādīja, ka šis šķietamais saulriets nebūt nenozīmē cilvēces kultūras galu, bet tikai vēstures ieiešanu jaunā posmā. Šo posmu ievadīja Betlēmes notikums. No sīkās saknes izauga varens spēks ar universālu nozīmi. Necivilizēto tautu vilnim, kas pārplūdināja Eiropu, pretī nostājās kristīgā ticība kā cilvēces un tiesību sargātāja, nevien atvairīdama bīstamo lavīnu, bet pārvarēdama to arī iekšēji, kaisot gaismas sēklu pusmežonīgo tautu dvēseles dziļos.

Pašreiz cilvēce atkal, tāpat kā toreiz, pārdzīvo vienu no visielākiem lūzumiem savās likteņa gaitās. Kāds valstsvīrs, būdams reizē tālredzīgs domātājs, teicis: Lielā krize, kuru pārdzīvojam, var beigties vienīgi vai nu ar civilizācijas bojā eju, vai ar jaunu lielu pagriezienu, kas izmocīto cilvēci vedīs pretim jauniem humanitātes ideāliem un līdz ar to labākiem, laimīgākiem laikiem. Ziemassvētki no šīm divām iespējām pielaiž vienīgi otro.

Cilvēks, kas stāv pie Betlēmes bērna šūpuļa, spriedīs: Lai cik draudīgas ir mūsu laikmeta posta zīmes, lai cik tumšas liekas nākotnes izredzes — viss tas notiek ar Dieva ziņu un nevar būt nekas cits, kā pārejas posms, ceļa līdzināšana jaunam laikmetam, jaunai Dieva dienai. Betlēmes zvaigzne — to mēs nepārprotami izjūtam laikmetu krustcelos — vēl neko nav zaudējusi no sava spožuma. Viņa taisni šajos laikos arī mums no jauna var kļūt par pareizā ceļa rādītāju.

Vienotam darbam un cīņai par Latvijas atbrīvošanu

NODIBINĀTS LATVIEŠU NACIONĀLAIS CENTRS

14. decembrī Statlera viesnīcā Ņujorkā pulcējās latvieši no dažādiem ASV apgabaliem, lai piedalītos Latviešu Nacionālā Centra dibināšanas aktā. Goda prezidijā ievēlēja ASV Kongresa locekli O. K. Armstrongu, Ņufaundlendas ministru prezidentu J. R. Smolvudu un Dr. A. Valdmani. Par LNC padomes priekšsēdi ievēlēja ģenerāli Jāni Lavenieku, bet par galvenās valdes priekšsēdi — Jāni Vinteru. Armstrongs, uzrunājot latviešus, pateica, ka jāuzsāk jauna, tautu atbrīvošanas ārējā politika, un solījās ziņot Dallesam par Latviešu Nacionālā Centra nodibināšanos. Pārējie goda prezidija locekļi — Smolvuds un Dr. Valdmanis bija aizkavēti aktā personiski ierasties vētras dēļ, kas plosās Ņufaundlendā.

LNC Padomes priekšsēža ģenerāļa J. Lavenieka atklāšanas runa

Ar dziļu un patiesu saviļņojumu sirdī es stājos šodien jūsu priekšā Latviešu Nacionālā Centra atklāšanas aktā kā šīs organizācijas priekšsēdis. Šīsdienas sēde un šis akts ir nozīmīga latviešu patriotu sanāksme šai Amerikas krastā, kurā nākuši kopā tie mūsu tautas locekļi, kas izšķīrušies par savu siržu, prāta un spēku veltīšanu vienotam darbam un cīņai par Latvijas atbrīvošanu.

Vispirms es gribu sirsnīgi veltīt savus sveicienus mūsu goda prezidentam Kongresa loceklim Armstronga kungam un apliecināt savu gandarījumu par viņa piedalīšanos šai aktā. Ar sveicieniem Armstronga kungam es nododu Latviešu Nacionālā Centra dziļākos lojalitātes, pateicības un patiesa respekta apliecinājumus Amerikas Savienoto Valstu valdībai un visai apbrīnojamai amerikāņu nācijai, kas sevi ir parādījusi par nelokamu taisnības un brīvības ideālu sargātāju, ar to kļūdama par mūsu draugu un aizstāvi. Šai garā nodziedāsim Amerikas himnu. (Sapulcējušies nodzied Amerikas himnu).

Man ir gods šai svinīgajā aktā paziņot jums un visai latviešu nācijai Latviešu Nacionālā Centra programmu un kādiem uzdevumiem savus spēkus grib ziedot Latviešu Nacionālā Centra vadība un locekļi. Pirms es to jums ziņoju, dziļā cieņā pret tiem mūsu tautas cīnītājiem, kas savas dzīvības ir atdevuši, lai izkarotu un sargātu tautas brīvību kaujas laukā, kā ar pret tiem daudzajiem mūsu tautas locekļiem, kas savas dzīvības atdevuši, stāvēdami par taisnu lie tu mūsu dzimtenē kā sarkanā terrora upuri, godināsim viņu piemiņu.

Pieminēdami mūsu tautas lielos upurus un tās ciešanas, kādas viņai vēl šodien jācieš komūnistu nomāktajā dzimtenē, mēs visdziļākā nopietnībā uzklausīsimies Latviešu Nacionālā Centra deklarāciju, kas mums kā dārga zvēresta vārdi šodien rāda ceļu mūsu tautas brīvības un mūsu dārgās Latvijas valsts neatkarības atgūšanai. (Nolasa deklarācijas tekstu, kuŗu sniedzam atsevišķi).

Latviešu vīri! Mēs ar šo zvērestu stāvam ierindā gatavi tai kaujai, kas mums jācīna Latvijas dēļ un kuŗu mēs izcīnīsim ar Visvarenā Dieva palīgu. Dievs, svētī Latviju. (Sapulcējušies nodzied Latvijas himnu).

(LNC dibināšanas norises plašu atreferējumu sniegsim laikraksta nākošā numurā).

MOCARTA „REKVIEMA"

fragmentus pēc Jaungada sāks iestudēt Sv. Andreja baznīcas draudzes koris komponista T. Ķeniņa vadībā. Par solistiem aicināti latviešu mākslinieki Elza Sedliņa (alts), Žanis Zentiņš (tenors) un Pēteris Geistauts (baritons), kamēr soprāna partijas veikšanā lūgs talkā igauņu mākslinieci. Iestudējums prasīs vairākus mēnešus un to paredzēts atskaņot garīgā koncerta, kas notiks Pūpolu svētdienā, 30. martā, Sv. Andreja baznīcā. Korī vēl var pieteikties atsevišķi dziedātāji visās balsīs, it sevišķi basos. Pēc 5. janvāra jaunus dziedātājus nepieņems.

LNC neies savstarpējās apkaŗošanās ceļu

LATVIEŠU NACIONĀLĀ CENTRA DEKLARĀCIJA

Latviešu Nacionālā Centra Amerikas Savienotās Valstīs Padome savā 1952. g. 14. decembra sēdē Ņujorkā pieņēma šādu deklarāciju:

1.

Latviešu Nacionālais Centrs ASV sāk savu darbību dziļā lojalitātē un pateicībā amerikāņu tautai un valdībai par tās nemainīgo nostāju, noraidot mūsu dzimtenes verdzinātāju nedibinātās un nelikumīgās prasības pēc mūsu zemes, un par palīdzību, ko tā sniegusi latviešiem, dodot dzīves iespēju un tiesības savā brīvajā demokratiskajā zemē. LNC savā darbībā visiem līdzekļiem sekmēs Amerikas valdības cīņu pret komūnismu.

2.

Latvijas okupācija un dzimtenes nebrīvība bīstami ieilgst. Latviešu tauta komūnistiskajā tirannijā tiek nežēlīgi verdzināta un apdraudēta tautas nacionālā pastāvēšana. Tas uzliek pienākumu latviešiem brīvajās zemēs rast vienprātību un sadarbību dažādo grupu un politisko novirzienu starpā un darīt visu iespējamo, lai sekmētu kopējo mērķi — latviešu tautas atbrīvošanu un Latvijas valsts atjaunošanu.

3.

Lai to panāktu, LNC atzīst: 1) ka vienprātīgi visiem sabiedriskiem un politiskiem novirzieniem ir jāatbalsta Latvijas sūtņu darbība kas, pamatojoties uz Latvijas pēdējās starptautiski atzītās valdības sūtnim Kārlim Zariņam likumīgi izdotām pilnvarām, kā vienīgie oficiāli pārstāv Latvijas valsti; 2) ka nākotnes uzdevumiem ir neatliekami radāma visās Rietumu brīvajās zemēs dzīvojošo latviešu centrālā pārstāvība trimdā, kas sadarbībā ar sūtņiem būtu pilnvarota un tiesīga lemt par latviešu tautas atbrīvošanas un Latvijas atjaunošanas jautājumiem. Šāda latviešu centrālā pārstāvība trimdā radāma vispārējās un vienlīdzīgās vēlēšanās.

4.

LNC atzīst kā mūžam nezūdošu un nemainīgu Latvijas valsts stūrakmeni 1918. g. 18. novembrī Latvijas Tautas Padomes proklamēto Latvijas neatkarības deklarāciju, ka Latvija ir brīva, neatkarīga, demokratiska republika un Latvijas valsts suverēnā vara pieder Latvijas tautai. LNC tālāk atzīst, ka trimdas apstākļos un latviešu tautai atrodoties okupācijas varā strīdi par Latvijas satversmi ir jāpārvērš par vienprātīgu darbu un cīņu Latvijas atbrīvošanai. Tiesības izšķirt Latvijas konstitūcionālos jautājumus pieder vienīgi Latvijas suverēnai tautai. Politiskas, tiesiskas un saimnieciskas pārmaiņas, kas skārušas mūsu zemi un tautu, ir fundamentālas un vienīgi pati tauta, kā suverēns, pēc atbrīvošanas brīvās vēlēšanās ir tiesīga lemt par savas turpmākās dzīves kārtību un atjaunotās valsts iekārtu.

5.

LNC saskata savu nacionālpolitisko uzdevumu strādāt līdz kopējā lietā, savā darbībā atsakoties no savstarpējās apkaŗošanās politisku uzskatu dažādības dēļ un iecietībā pret citu ieskatiem cenšoties panākt domstarpību izlīdzinājumu un vienprātību. LNC noraida šķiru cīņu, bet atzīst sadarbību ar latviešu organizācijām ar nacionālvalstiskām idejām un kam cīņa pret komūnismu un Latvijas brīvas demokratiskas republikas atjaunošana ir viņu augstākais un tiesais mērķis.

6.

Mūsu likteņkopība ar igauņiem un lietuvjiem uzliek mums pienākumu panākt ciešu sadarbību ar mūsu kaimiņtautām cīņai par Baltijas tautu atbrīvošanu. LNC kopēji pētīs un skaidros idejas un problēmas par Baltijas tautu un valstu nākotni.

7.

Darbs un cīņa par Latviju aptver arī latviešu uzdevumu saglabāt latviešu kopību un dzīvo spēku un latviešu gara un kultūras izpausmes, kā arī sekmēt visu pozitīvo, kas šo uzdevumu veicina. LNC tādēļ visiem spēkiem atbalstīs latviešu palīdzības un sabiedrisko darbu, tāpat latviešu kultūras saglabāšanas un kultūras jaunrades darbu, ko pašaizliedzīgi un sekmīgi veic latviešu vietējās un apvienotājas organizācijas un draudzes, latviešu zinātnieki un audzinātāji, rakstnieki un mākslinieki ārpus dzimtenes. Latviešu jaunatnes saglabāšanai Latvijas nākotnei LNC sekmēs un atbalstīs jaunatnes darbu un sabiedrisko pašdarbību nacionālvalstisko ideju garā.

Savu uzdevumu veikšanai LNC lūdz Dieva svētību un latviešu atbalstu.

DAUGAVAS VANAGI

ZIEDOJUMI

(Turpinājums)

$1 A. Januska; $1 A. Lauks; $3.00 P. Koše; $2.00 A. Gralirs; $2.00 E. Elms; $5.00 E. Valtenbergs; $3 B. Martinaitis; $5.00 M. Vērpelis; $2.00 D. Filatovs; $2. O. Freimanis; nis; $8.00 A. Burkevics; $2.00 G. Raumanis; $1.00 B. Baiks; $1.00 A. Kairīšs; $1.00 T. Beķers; $1.00 E. Riss; $3.00 A. Bērziņš; $1.00 A. Svikis; $1.00 A. Siliņš; $1.00 M. Polis; $2.00 L. Žulps; $1.00 Dz. Pizičs, $3.00 A. Demidovs; $5.00 L. Skrodelis; $1.00 I. Andrzejevskis; $1.00 V. Logins; $1.00 D. Ķeniņš; $2.00 G. Auniņš; $2.00 J. Zutis; $1.00 G. Vilks; $1 B. Polis; $4.00 Ž. Priednieks; $3.00 A. Zeipe; $2.00 Fr. Bergmanis; $2.00 V. Savickis; $2.00 Edg. Zvīnis; $2.00 V. Bormanis; $2.00 J. Liepa; $2.00 G. Freimanis; $1.00 J. Vilks.

$50.00 Edmontonas Latviešu B-bas Imanta piesūtītais Edmontonas tautiešu 18. novembra sarīkojuma ziedojums:

$77.00 1952. g. 18. novembra Toronto Latviešu organizāciju Rīcības Komitejas ziedojums no 18. novembra atceres akta atlikuma.

$18.00 Vindzoras latviešu kopas ziedojums.

$10.00 D. Bīskaps; $5.00 Rasma un Richards Tūteri; $5.00 V. Kils.

$22.00 J. Augstkalna savāktie ziedojumi no Wellandas un tuvākās apkārtnes tautiešiem, tos ziedojuši: $2.00 J. Augstkalns; $1.00 L. Augstkalns; $2.00 A. Kārklis; $2.00 A. G. Ducmanis; $1.00 K. Rijnieks, $2.00 M. Barkāns; $1.00 A. Barkāns; $2.00 A. Skalde; $1.00 H. Salciunas; $1.00 J. Straume; $1.00 J. Krūmiņš; $1.00 T. Rūsis; $2.00 J. Paukšēns; $1.00 V. Paukšēns; $1.00 O. Pētersons; $1.00 V. Pētersons.

Savā pavadvēstulē J. Augstkalns raksta: „Maza atzinība no Vellandas un tās tuvākās apkārtnes latviešiem, — latviešu tautas labākajiem dēliem, kuri, likdami savu dzīvību ķīlā par dzimteni un par tautiešiem, kuri šodien atrodamies šaipus dzelzs aizkaram, ir zaudējuši veselību."

$2.00 R. D.; $5.00 T. Frišenfelds.

$15.00 DV Manitobas nod. savāktie ziedojumi, kurus ziedojuši: $5.00 A. Ozoliņš; $10.00 T. un E. Minkevics.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $4.571.39. No tiem pārvests uz Vāciju caur bloķēto marku kontu $3.863.64.

Grūtdieņu aprūpei ziedojuši:

$9.00 DV Kičeneras — Vaterlo nodaļai iemaksātie ziedojumi, kurus ziedojuši:

$2.00 A. Rudusāns; $2.00 A. Taube; $1.00 V. Krustāns; $1.00 J. Berkmanis; $1.00 R. Alksnis; $1.00 K. Andersons; $1.00 K. Skuja.

$19.00 DV Hamiltonas nodaļas savāktie ziedojumi, kurus ziedojuši:

$1.00 V. Krēģeris; $0.50 S. Savickis; $1.00 A. Tuklers; $0.50 A. Bajārs; $1.00 Deksnis; $2.50 Zilgmes ģimene; $1.00 T. Janovskis; $2.50 M. Grīnbergs; $2.00 M. Dziļums; $2.00 A. Burkevics; $1.00 G. Raumanis; $2.00 B. Baiks; $5.00 A. Sviķis; $1.00 A. Siliņš; $1.00 J. Vilks; $5.00 V. Mukts.

$206.29 18. nov. valsts svētku rīcības komiteja Norandā, atlikums no 18. novembra atceres sarīkojuma ar loterijas $104.29 un no Rīcības komitejas savāktie ziedojumi pēc piecām ziedojumu listēm $102.00 trūkumā nonākušo tautiešu un kaŗa invalidu aprūpei Vācijā.

$5.00 V. Kils; $5.00 R. Milskaudze; $5.00 V. Bucenieks — slimiem tautiešiem Vācijā; $1.00 P. Treijers; $4.00 O. un A. Bambers — 1 st. algas ziedojums.

$25.00 L. Kakis — izmaksai neredzīgajiem J. Stupānam un A. Purviškim.

(Turpinājums sekos).

D.V. Toronto nodaļa saņēmusi sekojošus ziedojumus:

1)Kara Inv. namam Vācijā: V.un A. Kurmītis 10.-; H.Zichmanis $5.- Kopā ar iepriekšējiem: $ 1.186,45.

2)Grūtdieņiem un TBC: M.Berholcs 6.-; K.Lejiņš 1.-; Jānis Rābe 10.-; A. un L. Sukse 1.-; A.Sukse 1.-; A. un M. Sproģis 2.-. Kopā ar iepriekšējiem $ 580,34.

3)Ziemassvētku ārtava trūkumcietējiem: I.G. 1.-; Kārlis un Valija Krūmiņš 5.-; A. Millers 1.-; A. Zariņš 1.-; E. Dzeguze 2.-; J. Rēķis, B.C. 2.-; H. Zichmanis 10.-; P. Aniņš 5.-; A.Vanags 5.-; P. Broks 2.-; A. Kučāns 2.-; Alb. Salnājs 3.-; A.Kalnbērziņš 2.-; M.Grimba 2.-; Aina Selga 2.-; N. Upītis 1.-; nezin. 1.-; J.Silavs 2.-; nezin. 2.-; nezin. 1.-; V.Galviņš 1.-; S. Birgers 1.-; E.Svīte 1.-; Kopā ar iepriekšējiem $ 174,75. Ziedotājiem un zied. vācējiem liels latviešu paldies.

D.V. Toronto nodaļa.

Labākā un paliekošākā dāvana ir RAKSTĀMMAŠĪNA

Piedāvāju visāda veida rakstāmmašīnas, sākot ar 67.50, ar un bez latviešu taustiņu iekārtas

ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto
Tel. RA 7149

KANADĀ

TORONTO

Operdziedone Elza Žebranska 6. februārī ieradīsies Kanadā un koncertēs Toronto. Pēc tam dosies koncertturnejā, apmeklējot lielākās latviešu kolonijas Kanadā.

Sv. Andreja draudzes koris dziedās Ziemassvētku vakara dievkalpojumā 24. decembrī, plkst. 7 sv. Andreja baznīcā (piedalās arī Ž. Zentiņš) un Vecgada vakara dievkalpojumā plkst. 7.30. Nākošais mēģinājums notiks svētdien, 14. decembrī, plkst. 12.15. Visi koristi ļoti lūgti ierasties.

Sv. Andreja latviešu Draudzes Dāmu komiteja trūkumcietējiem uz Vāciju nosūtījusi $260.00.

TLB Drāmatiskais ansamblis, 4. janvārī, plkst. 4 pp. 191 Lippincott ielā, atkārtos J. v. Vaszarija 3 cēlienu komēdijas Esmu bez vainas uzvedumu.

Sestdien gaidu un skautu vecāku padome rīkoja Ziemassvētku eglītes vakaru. Vakars bija pulcinājis pilnu Sv. Andreja baznīcas zāli ar gaidām - skautiem un viņu vecākiem. Dievvārdus teica māc. A. Čops. Izskanot svētrunas beigu vārdiem, roveru seksstets nodziedāja Klusa nakts, svēta nakts. Sekoja Ziemassvētku garā ieturēta programma, gaidu un skautu izpildījumā. Iespaidīgs bija skautu pulciņa inscenētais Ziemassvētku uzvedums. No lielā deklamētāju pulka izcēlās Dagnija Vidiņa ar Fr. Bārda dzejoli - Sauciens tālē. Pēc akta draugi ar saviem vecākiem sēdās pie vecāku padomes glīti klātajiem tējas galdiem. Ieradās arī Ziemassvētku vecītis ar lielu, lielu dāvanu maisu, un kamēr mazos draugus apdāvināja, pagāja visa stunda. Vērtīgu dāvanu - latvisku svečturi, no savas „krustmātes" TLB saņēma gaidas un skauti, ko gaidu vienības priekšn. H Henišai pasniedza A. Ledina. Pārējo laiku vakara dalībnieki pavadīja tautisku deju priekos. Vecāku padome daudz darījusi, lai gaidas un skauti dziļi izjustu Ziemassvētku prieku.

Pag. svētdien Centrālās YMCAs telpās Toronto, sportistu saime pulcējās Ziemassvētku eglītes vakarā. Par Ziemassvētku mirdzumu un svētku nozīmi runāja māc. A. Lūsis, pēc kam sekoja koncertdaļa ar operdzied. J. Niedras un igauņu pianistes Malle Mēgi piedalīšanos. Koncerta pirmajā daļā dziedāja: J. Norviļa — Pie Kārzdabas ezera, Alfr. Kalniņa — Jau aiz kalniem un tautas dziesmu — Sedlo, māsiņ kumeliņu. Ieradās arī Ziemassvētku vecītis ar lielu dāvanu maisu un apdāvināja kā lielos, tā mazos. Jūsmīgu uzrunu sportistu saimei teica LSAK priekšnieks Rob. Plūme, starp citu uzsvērdams, ka mūsu jauniešos jāsaglabā dzīvs un možs latviskais gars. Pēc uzrunas klātesošie vienojās mūsu tautas lūgšanā. Vakara daļā operdziedonis dziedāja savas iemīļotākās operu ārijas.

Vakara tīro atlikumu nodos Bērzainei, Vācijā. -iņš

LATVIEŠI VANKUVERĀ

Sākot ar 1950. gadu, kopš šeit sāka darboties latviešu mācītājs K. Avotiņš vadot latviešu dievkalpojumus, tautieši bijuši atsaucīgi sava mācītāja aicinājumam ziedot mūsu grūtdieņiem.

Tā katru gadu Ziemassvētku vecīša somā var ielikt no dievkalpojumu kollektes ziedotiem līdzekļiem kādu svētku prieku tiem, kas to tik ļoti gaida.

1950. g. Ziemassvētkos tā nosūtīja uz Vāciju 8 produktu saiņus, bet likās, ka adresātu izvēle nebija bijusi laimīga, jo tikai divi saņēmēji bija iepriecināti, kā viņi to izteica ziņojumā par saiņu saņemšanu. Par pārējo sūtījumu likteni nekas nav zināms.

Nāk. gadā sūtīja tikai vienu saini, bet pārējo naudā. Naudu sūtīja četrām personām, bet tikai viena, kā likās, bija iepriecināta; pārējās 3 ne ziņoja par saņemšanu, ne izteica vēlēšanos saņemt arī citureiz.

Tāpat šogad, ar mīļu un atsaucīgu siržu gādību, iznāca ar ko apdāvināt vienu trūcīgu Lāčplēsi, kuram nosūtīja sainīti un naudu $14.44 kopvērtībā.

Archibīskapam prof. Dr. theol. T. Grīnbergam trūcīgu Lāčplēšu labā $13.94.

Latvijas Sarkanā Krusta pilnvarotai Ziemeļvācijas apgabalā izdalīšanai 12 trūcīgām ģimenēm resp. personām $48.13.

Tā sanāca pavisam kopā $76.51 šos ziedojumos ietelp arī VLB un BCDV nodaļas ziedojums draudzei (no katras $5.00) un Augustana baznīcas mācītāja ziedojums latviešu draudzei $10.00.

Bez tam vēl ienācis ziedojums $10.00 no veclatvietes M. Bērziņas ar norādījumu, kam sūtīt uz Vāciju.

Vēl pienākuši trīs lūgumi pēc palīdzības; draudzes pagaidu pārvalde nolēma lūdzējiem sūtīt pie pirmās iespējas.

Ziemassvētku priekam vajadzētu iegriezties pie katra, kas to gaida, bet ak cik daudzi paliek tukši gaidītāji gan aiz līdzekļu, gan mīlestības un pienākuma apziņas trūkuma. A. Z.

SKAUTI ST. KATERĪNĀ

Drīz būs pagājis gads, kopš St. Katerīnā darbojas 5. Jelgavas skautu vienība. Ir jau noticis viens mazskautu solījums un mazskautu pulciņš ar labām sekmēm piedalījās 1. Kanadas latviešu skautu nometnē Ivy. Pirmais lielākais sarīkojums notiks 24. janvārī, Ukraiņu biedrības telpās 177 Niagara St., atzīmējot vienības viena gada pastāvēšanu. Sarīkojumu kuplinās tautas deju kopa Sakta no Toronto, piedalīsies arī tuvāko vienību skauti un gaidas.

Sakarā ar pēdējā laikā St. Katerīnā jaunpienākušām vairākām latviešu ģimenēm sagaidāma vienības dalībnieku skaita pavairošanās. Jaunus skautus lūdz pieteikties vienības priekšniekam — Edm. Ozolam, 849 McRae St., Niagara Falls, Ont., tel. 6378 J.

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS

draugiem un paziņām, sekojot māc. A. Lūša aicinājumam, ar ziedojumu trūkumcietējiem novēl: E. Aritis - $ 2.00, F. Latičs - $ 10.00, B. Svekris - $ 1.00, Ludvigs Sproģis ar ģimeni - $ 4.00, J. Korulis ar ģim. $ 5.00, A. Uluks ar ģim. Bramptonā - $ 1.50, A. Krauklis ar ģim. - $ 2.00, H. Stefanijs ar ģim. - $ 2.00, H. Siliņš - $ 2.00, Z. Asmus - $2.00, M. Asmus - $ 2.00, B. Briediņš ar ģim. - $ 5.00, K. Apse ar ģim. - $ 5.00 un A. Ķeksis ar ģim. - $ 2.00.

LATVIJAS KONSULĀRIE PĀRSTĀVJI KANADĀ:

GENERĀLKONSULS
Mr R. N. BRYSON
Toronto. Tel. WA 1688
320 BAY ST., ROOM 1304

KONSULS
VILIS TOMSONS
MONTREĀLĀ, P. Q.
5210 VICTORIA AVE, APT. 18
Tel. AT 7798

PAZIŅOJUMS

LNAK vēlēšanu komisija paziņo, ka Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā Padomes vēlēšanās ir nodotas pavisam 1319 balsis, no tām 1235 derīgas un 84 nederīgas.

Ž. Bukovskis, kuŗa atteikšanos kandidēt LNAK padomes locekļa amatam vēlēšanu komisija ir pieņēmusi ar savu š. g. 6. decembra lēmumu, ir dabūjis 578 balsis.

Sūdzības par vēlēšanu gaitu un balsu skaitīšanu iesniedzamas 10 dienu laikā no šīs dienas, pie kam tās adresējamas LNAK vēlēšanu komisijai St. Andrew's Church, Corner Jarvis and Carlton St., Toronto, Ont.

Toronto, 1952. g. 20. decembrī.

J. Dreimanis,
LNAK vēlēšanu komisijas pr-js.
A. Svenne,
Sekretārs.

Piezīme: Nodotais balsu skaits par atsevišķiem kandidātiem publicēts mūsu laikr. iepr. numurā, kāpēc Vēlēšanu komisijas ziņojumā sarakstu otrreiz neatkārtojam. Red.

PATEICĪBA

Pinnebergas latviešu komiteja izsaka sirsnīgu paldies Ņujorkā dzīvojošam tautietim V. Glaznovam par komitejai ziedotiem $10.00 karoga iegādei.

Pinnebergas latv. komiteja

MĀKSLINIECISKO SARĪKOJUMU KALENDĀRS TORONTO

1952. g. 27. decembrī, sestdien, pl. 7.30 sv. Andreja baznīcas mazajā zālē komp. T. Ķeniņa referātu cikla Lielās mūzikas problēmas 10. lekcija: Šopēns, viņa dzīve un mūzika. Skaņu plašu illustrācijās: Etīdes, Noktirnes, Polonēzes, Mazurkas un si-min Sonāta.

28. decembrī, svētdien, plkst. 11 no rīta sv. Andreja baznīcā, lielajā zālē Toronto Latviešu Nacionālais Teātris uzvedīs Spridīti.

1953. g. 3. janvārī, sestdien, — A. Priednieka — Kavaras un Knuta Lesiņa referāts-koncerts: Emīls Dārziņš un viņa laika biedri.

4. janvārī, plkst. 4 pp. 191 Lippincott ielā, Toronto, TLB Drāmatiskais ansamblis otrreiz izrādīs komēdiju Esmu bez vainas.

1953. g. 9. janvārī, piektdien, plkst. 7.30 Kanadas leģiona zālē, 22 College St. Dainas koŗa gadskārtējais koncerts (diriģ. E. Freimane).

1953. g. 10. janvārī, sestdien, plkst. 8.00 v. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē ievērojamā čellista Ingus Nāruna koncerts. Pie Steinveja koncertflīģeļa Anatolijs Bērzkalns.

1953. g. 18. janvārī, svētdien, plkst. 6.00 vak. sv. Andreja baznīcas lielajā zālē T. Ķeniņa klavieŗu studijas atklāts audzēkņu vakars.

CITI SARĪKOJUMI

26. dec. — TSK sarīkojums.

3. janvārī LTB Sestdienas skolas Eglītes sarīkojumā sv. Andreja baznīcā uzvedīs I. Ķeniņas pasaku lugu Bārenītes Ziemassvētki.

16. janv. — DV Teātra Kanadā un tautisko deju kopas Saktas sarīkojums.

30. janvārī — LPB Kanadas kopas sarīkojumā Preses balle Kolumbus zālē.

20. febr., plkst. 20.00 — tradicionālais stud. karnevāls — Naktis latīņu kvartālā, Kolumbus zālē.

MONTREĀLAS TEĀTRA VIESIZRĀDE

JŪLIJA PĒTERSONA

PIEKLĪDUŠAIS KAĶĒNS

3 cēlienu salonkomēdija

TORONTO, 62 CLAREMOUNT ST. (POĻU ZĀLĒ)

DIVAS IZRĀDES

Sestdien, 10. janvārī, sākums pl. 14.30; svētdien, 11. janv., sākums pl. 14.00

Ieejas maksa: $2.00; $1.50; $1.00. Vietas numurētas. Biļetes dabūjamas sākot ar 27. decembri — DV namā un nuķu veikalā Lotus «1054»

DV TORONTO NODAĻA

MELNĀ AFRIKA UN TĀS NOSLĒPUMI

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ

Sniedzam mūsu lasītājiem interesantu un piedzīvojumiem bagātu rakstu sēriju par franču ekvatoriālo Afriku, kur latviešu bēglis iepazinies ar melno iezemiešu tikumiem un eksotiskās dabas noslēpumiem.

KONGO

PĀRI SAHARAS TUKSNESIM ŽILBINOŠĀ MĒNESNĪCĀ. — TEIKSMAINĀ KONGO UPE. — BRAZAVILLA KONGO KRASTĀ. — ELEGANTAS CELTNES UN MELNO MĀLA BŪDIŅAS. — TAM-TAM SKAŅAS UN MELNO DEJAS. — PIE „DAIĻĀS" MABUMBI. — ŠIMPANZE UN 4 METRI GAŖA ČŪSKA.

Lidmašīna veido pēdējo loku virs melni zaļajiem džungļiem, violeti pelēko ūdeni un nolaižas beļģu Kongo galvaspilsētas Leopoldvillas lidlaukā. Divdesmit astoņas stundas garais ceļojums lepnā tālīdojumu Constellation mašīnā nenogurdina. Dodamies tūlīt tālāk uz Kongo upes otru krastu, mūsu ceļojuma gala punktu — Brazzavillu. Lielie Amerikas luksa automobiļi rindām gaida atbraucējus un pusstundas laikā esam ostā. Vēl maza pārcelšanās pāri trīs kilometri platai upei, un beidzot franču Kongo galvaspilsēta mūs uzņem savos mūros.

Protams, nevienā hotelī istabu dabūt nevar. Tās visas gadiem ilgi apdzīvo tādi paši iebraucēji kā mēs, kas ieradušies palikt šeit vairākus gadus. Pateicoties hoteļa saimnieces sevišķai laipnībai, iekārtojamies uz terases. Tur savs iemesls — mūsu vidū ļoti runīgs un asprātīgs sirfu lauzējs, kāds bijušais franču virsnieks.

Kā murgojums šķiet viss braucienā redzētais: Saharas tuksnesis žilbinošā mēnesnīcas gaismā, melnās Afrikas priekšvārtu — Kano lidlaukā neizsakāmās skumjas, kas ar svelmaino tuksneša elpu un neizprotamajām nēģeru būdām, bez viena koka, bez krūma, noved līdz bezcerībai mūsu jau Parīzē ar visādām ekvatoru teikām iedragāto gara stāvokli. Ekvātora joslā negaiss purina lielo lidmašīnu kā spalviņu. Lidojam apkārt negaisa centram un piedalāmies tradicionālajās šampanieša kristībās — izrāpojam uz ceļgaliem visu lidmašīnu un iegūstam pilnas dienvidpuslodes pilsoņu tiesības. Simtiem kilometru garajiem Gabonas mežiem kā mežģīnēm pielīp ūdeņu klājumi un upes. Tad ābas lepnās Kongo galvas pilsētas ar staltajām ēkām un greznajām automašīnām. Visbeidzot melnās Afrikas valdiniece — teiksmainā Kongo upe.

MELNO KVARTĀLĀ

Murgojums ir visa nakts, ko noguļam slapjos, sviedrainos palagos. Jāpierod dienu un naktī staigāt slapjā veļā, tik ļoti gaiss mitrs. Pie mazākās fiziskās piepūles sviedri tek kā straumītes gar muguru un pieri.

Nākošajā rītā veicam obligātos apciemojumus. Kaut gan mūsu automašīnas nosūtītas jau divus mēnešus iepriekš ar kuģi, tās vēl kavējas kaut kur tālajā jūras ostā. Pārvietoties autobusos, kopā ar melnajiem, nav labs tonis. Neērti un nepierasti sēsties divriteņu ratiņos, ko iedarbina viena cilvēka spēka „motors" un skriešus nogādā mūs vajadzīgā vietā.

Brazzavilla izstiepusies vairāk nekā desmit kilometru garā, šaurā joslā gar pašu Kongo krastu. Lepnā gubernātora pils, plašā skaistā de Golla vasarnīca, lielā, neredzētā stilā celtā sv. Annas katedrāle, slimnīca, kas aizņem veselu kvartālu, elegantas vasarnīcas, banku ēkas un gluži jauna viesnīca, ar lielisku skatu uz Kongo upi. Viesnīcas telpas iekārtotas kādās desmit atsevišķās vienstāvu ēkās, ar plašām terasēm un visu iedomājamo komfortu. Seko lielie nēģeru Poto-Poto kvartāli, ar tīrām ielām un mālu būdām. Katrai būdai mazs pagalms vai dārziņš. Būdās ir arī krēsls un galds, un tās apgaismo ar petrolejas spuldzēm. Vispār nēģeri ir tīrīga tauta. Pusdienas pārtraukumā kā arī vakaros pēc darba tos redz Kongo krastos peldamies un mazgājamies. Brazzavillu apdzīvo kādi 5000 balto un vairāk nekā 100.000 melno.

KLIEDZIENI UN BUNGU SITIENI

Kaut gan melnos nodarbina ne tikvien kā strādniekus, bet arī pastā, slimnīcās, skolās, restorānos un citos uzņēmumos, privātā dzīvē viņi pilnīgi atšķirti no baltajiem. Melnie nedrīkst apmeklēt balto restorānus, kino un kafejnīcas, tāpat tie nedrīkst uzturēties eiropiešu pilsētas daļā pēc desmitiem vakarā. Vienīgā vieta, kur eiropietis ar tiem satiekas uz puslīdz līdzīgas bazes, ir nēģeru pilsētas daļa, kad vakaros, izklaidēšanās nolūkā, tas apmeklē melno būdas un viņu skaistules.

Nakts silta un smagas tveices pilna. Neskaitāmie jāņtārpiņi rada fantastisku sajūtu. Pāris soļus aiz galvenām ielām tumsa vizuļo kā briljantiem piebārstīta. Dodamies uz Poto-Poto, noskatīties „tam-tam" un dejas. Sādžā skan kliedzieni un bungu sitieni vairākos virzienos. Vienā no lielākajām sētām sanākuši kāds simts melno un skaļās „tam-tam" skaņās visādi izlokās. Sievietes un vīrieši ap gūžām apspraudusi koku zarus vai arī izgreznojuši dibenus gaiļa astēm. Arī citā sētā liels pulks melno. Tie mūs ne labprāt uzņem. Tur bēru sanāksme. Kliedz tāpat. „Tam-tam" rūc kā nelabais. Daži iedod dejotājam kādu naudas zīmi, ko tas tūlīt uzlipina uz mēles, lai visi redz un seko labajam piemēram. Reizēm nomirušā bērna māte uzstājas ar runu un žestiem un kliedzieniem stāsta par sevi, par savu bērnu, savu cilti. Arī viņai ziedo naudas zīmes. Šeit sanāk vienīgi vienas cilts ļaudis, un saimnieks tos mielo ar palmu vīnu un alu.

Viens no mūsu pavadoņiem aicina apmeklēt gabonieti Mabumbi, jo gabonietes esot ļoti temperamentīgas dabas. Ieejam kādā mālu būdā, kur mūs saņem resna nēģeriete, sevišķi platu seju un strupu, sejai pieplakušu, degunu, kas gaboniešu izpratnē skaitās skaists. Smīnēdami saskatāmies un pasūtām dažas pudeles vīna un alus. Gaboniete labprāt runā un ķircinās. Bet arī pēc izdzertā vīna nenāk prātā kavēties ilgāk pie „daiļās" kuplās Mabumbi. Vakaru beidzam ar dziesmām, ko dzied kāds melnais raudulīgā falsetā balsī. Viņš lepns uz savu repertuāru, jo to dzied arī šeit ļoti iecienītais kino aktieris Tino Rossi. Kāds pretstats zemai Mabumbi balsij!

Tā kā vecāki nēģerēnus saprecina jau agrā bērnībā, tad neprecētus jauniešus sastop ļoti reti. Sievas ir stingras, un nekādas lielas klaiņošanas sāņus nenotiek.

Uz katra soļa jāsaduras ar melno neizdeldējamo tieksmi atdarināt baltos. Tikai sievietes vēl parāda savu īpatnējo gaumi drēbju izvēlē ar putniem, zvēriem, laivām, zivīm un neizprotamu cilvēku mistrojumu fantastiskā puķu un augu fonā. Šīs drēbes, protams, tiek ražotas Eiropā ...

Kādu jauku dienu mans šoferis sev iegādājies acenes ar baltiem stikliem. Vaicāju, vai viņš slikti redz. Redze esot laba. Noliedzu viņam ar acenēm sēsties pie stūres, jo tās vēl var šķībi parādīt ceļu. Uzskatot to par personīgu apvainojumu viņš acenes manā priekšā samina kājām. Laikam iedomājās, ka man skaudība, ka arī viņam tādas pašas acenes kā man. Arī mūsu seši apkalpes vīri par pirmo algu nopirka tumšas acenes, kuras valkāja vakarā tumsā, izejot pastaigāties.

BOJS PĒRK VELOSIPEDU

Mana boja karstākā vēlēšanās bija iegādāties divriteni — protams, uz nomaksu. Eju līdzi uz veikalu parakstīt galvojumu. Izmeklēju stipru modeli vidējā cenā. Kad vaicāju, vai tas patīk, viņš kautrīgi atbild, ka vēlētos gaiši zilo, ar niķelētiem dubļu aizsargiem, kuŗa cena daudz lielāka, bet nekādu citu priekšrocību nav. Ziņkārības dzīts sāku aplūkot vēl kādu citu modeli, kurš man liekas pavisam traks: divi pāri bremzes riteņiem, dubultas ugunis priekšā un mugurā, četru ātrumu pārslēgšana, rāmis koši sarkans, pārējās daļas spoži niķelētas. Redzu, ka manam bojam acis vien laistās, ieraugot komplicēto mašīnu. Viņš tad arī paziņo, ka vēlētos tikai šo modeli. Mēģinu iestāstīt, ka liekie kribuļi nav nekā vērts, bet cena dubultīga. Gandrīz pusgadu būs jāstrādā, lai to samaksātu. Viss velti, viņš paņēma visdārgāko ... Veikalnieks man smiedamies stāstīja, ka fabrikas vairs nezinot, ko vēl varētu šiem „vellapēdiem" piekabināt. Viņš sākumā pasūtinājis lētus un praktiskus modeļus, bet neviens melnais tos nav gribējis, tie tikai baltajiem.

Mūsu viesnīcas saimniekam ir šimpanze „Džims," kuŗu viņš tur piesietu pagalmā. Džimam varēja uzticēt arī acenes. Viņš tās uzmanīgi uzlika degungalā un pēc brītiņa atkal atdeva atpakaļ. Pats viņš aizdezināja cigareti, ievilka vienu dūmu, un aizmeta prom. Kādu reizi viņš bija izrāvis no sienas āķi, kuŗā bija iestiprināta viņa važa. Tā ka ejot važa vazājās pa kājām, Džims ilgi nedomājot aptina to ap roku un laimīgs skraidīja pa pagalmu. Svētdienās saimnieks to mēdza sēdināt sev blakus pie galda. Ar majestātisku žestu Džims tad pameta noskrubinātos kaulus zem galda sunim.

Arī citus dzīvniekus var sastapt modernajā pilsētas daļā. Kādu dienu atradu policijas iecirkni tukšu. Pēc dažiem mirkļiem ieradās darbveži ar četri metri gaŗu čūsku, ko bija nošāvuši blakus dārziņā.

Georgs Štāls

Turpinājumā sekos:
LEBULU KRASTOS

ATOMENERĢIJU ATKLĀJA ČIKAGĀ

1942. g. 2. decembrī, plkst. 3.25 vienā no Čikagas universitātes fizikas kabinetiem slavenais fiziķis profesors italietis Enriko Fermi, klātesot 42 personām, pēc ilgiem pētījumiem un mēģinājumiem atklāja atomenerģiju.

Pēc lielā atklājuma šīs universitātes ēka tika noslēgta no ārpasaules ar stipru dzeloņdrāšu žogu un sardzi. 10 gadu jubilejas gadījumā š. g. 2. decembrī dzeloņdrātis nobīdīja malā, lai tur varētu pulcēties svinību dalībnieki atomlaikmeta 10 gadu atzīmēšanai.

Šis lielais atklājums, kas sola cilvēcei tik daudz dažādas iespējas, sākts izmantot pretējiem nolūkiem — cilvēku dzīvību un sakrāto vērtību iznīcināšanai. Un kas gan var šodien pateikt, vai jau rīt šie spēki neizraisīsies visā pilnībā un neiznīcinās pašus atklājējus un visu pasauli? Atombumbu kaudzes nepārtraukti turpina augt abās pretējās [illegible] ir kopēja.

PĒRKOT MĀJU!

Ja Jūs esat nodomājuši pirkt māju, es varu piedāvāt savu godīgu pakalpojumu un padomu izvēlēties rajonu, palīdzēt izkārtot kreditu, lai būtu drošs, ka Jūs nemaksāsit vairāk par tirgus vērtību; paskaidroju arī dažus sīkumus Jūsu pašu valodā

Es dzīvoju Toronto jau veselus 25 gadus

A. GARBENS
MENARY AND SON REAL ESTATE
431 Roncesvalles Ave, Toronto
Tel. LL 1112 — Vakaros HY 1543

MĀJAS UN VISĀDA VEIDA ĪPAŠUMUS

Sākot jau ar $1000.00 iemaksu, uz izdevīgiem maksāšanas noteikumiem (arī aizdevumu sagāde) Toronto un apkārtnē

piedāvā **E. OZOLIŅŠ**
MANN & MARTEL REAL ESTATE,
pārstāvis, 1663 Bloor St. W, tel. OL 1106
Tel. mājā EM 3-6282. Informācija katrā laikā

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC
143 Queen St., W., Toronto, tel. EM 6-6451
Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

AUTO VADĪŠANAS KURSI BALTIC
OPERATORA UN ŠOFERA LICENCĒM
A. MASINGS
565 Logan Ave, Toronto, tel. HA 1688, zvanīt pēc pl. 9 vak.

ZEMNIEKA PĀRDOMAS LABĀKU SATVERSMI MEKLĒJOT

KĀRĻA ULMAŅA LAIKMETA VEIDOJUMI

III

Tiesa, kameras vēlēšanas nebija tiešas, bet pakāpeniskas, bet kā tādas tās zemnieka garam nebija svešas vai nepieņemamas, jo zemnieks zina un saprot, ka, piemēram, labība ir jāvētī un jāsijā, jāsijā caur daudz sietiem, un tikai tā var iegūt tīrus graudus. Varētu vēlēt arī tieši, bet tad zūd teritoriālā pārstāvība, un tā, kā redzējām, ir ļoti svarīga. Visumā varētu teikt, ka kameras vēlēšanas pēc būtības nebija mazāk demokratiskas, kā, piem., politiskās vēlēšanas Anglijā (balsu vairākums bija strādnieku partijai, bet uzvarētāja izrādījās konservātīvo partija) vai ASV — (1948. vēlēšanās piedalījušies ne vairāk par 51 proc. balstiesīgo).

Mēs nezinām, kā Ulmanis būtu izveidojis uz kamerām balstītu valsts dzīvi un vadību, kā viņš iedomājās valsts celtni, kad „likumdošanā darbotos tieša tautas pārstāvība, bet tā vairs nebūtu politisku partiju kopsapulce," jo viss vēl bija tikai sākumā, un nekas vēl nebija pilnīgi gatavs. Bet jau tas vien, ko pieredzējām un vērojām un ko, uz tā pamatojoties, varam secināt, liekas tik vilinošs, ka kameru sistēma jāatzīst par daudz, daudz lietderīgāku un veselīgāku, nekā politisko partiju sistēma.

Kameru ideja nāca no augšas, no valsts dzīves pārveidotāja, iedzīvotājiem tā sākumā bija nepārskatāma, tādēļ arī nāca līdz parādības, kuras mēs tagad, varbūt, ieskatām par trūkumiem. Visu kameru locekļi vēl nebija vēlēti, kamerām un no viņu locekļiem veidotām Valsts padomēm attiecībā uz valsts vadību bija tikai padomdevēja un ierosinājumu pienākumi; varēja saskatīt arī zināmu parallēlismu un izšķērdību. Ja darbojās plaši izveidojusies Lauksaimniecības kamera, tad, šķiet, lieks bija Zemkopības ministrijas plašais aparāts; pastāvot Rakstu un mākslas kamerai, lieka likās Sabiedrisko lietu ministrija; pietiktu ar ministriem un viņu sekretāriem vien.

Pavisam citādi kameru sistēmu varētu izveidot, ja tā nāktu kā iedzīvotāju vēlēšanās vai prasība, kā atzīta nepieciešamība.

Tādēļ tagadējo paaudžu pienākums ir, pieejot jautājumam bez kaislībām un aizspriedumiem, bet arī bez politisko partiju modes paražām, ņemt to derīgo, kas palicis no Ulmaņa laikiem, un, pievienojot jaunāko laiku pieredzi un prasmi, pilnīgi izveidot kameru sistēmu vismaz teorijā un popularizēt trimdas tautiešiem.

KAMERAS SISTĒMAS PRIEKŠROCĪBAS

Kādi tad būtu kameru sistēmas labumi, salīdzinot to ar politisko partiju sistēmu?

Vispirms atkristu piekritēju zvejošana, vēlēšanu aģitācija, un ar to saistītā pretinieku nomelnošana un naida sēšana. Iedzīvotāju dabiskais nogrupējums vai arodnieciskā piederība ir iepriekš zināma, pārredzama un noteikta, tur neviens neko nevar grozīt. Ja kādā pagastā ir, piemēram, 200 lauksaimnieku, tad nekāda aģitācija no tiem nevar iztaisīt 250; ja valstī ir 100.000 strādnieku, tad nevienam propagandistam neizdosies šo skaitli pacelt līdz 150.000, vai nelabvēlim samazināt līdz 50.000. Turpretim, pastāvot politisko partiju sistēmai, veikls aģitātors var gan no 200 lauksaimniekiem iegūt 250 balsotājus, pievelkot piekritējus no citām aprindām.

Partijas, savstarpēji sacenšoties un konkurējot, izgudro pārspīlētas prasības, tādējādi mulsinot ļaužu prātus; nākot pie varas, partijas cenšas savus pārspīlētos solījumus īstenot, ar to izjaucot dzīves normālu ritēšanu; valsts darbs sāk iet grūdieniem, te nacionālizē, te denacionālizē, vārdu sakot — tuvojas chaosam.

Turpretim arodu t. i. kameru locekļi nav un nevar būt kaili profesionāli politiķi vai uzmetušies vadoņi; tie nāk no tiešās savu arodu vides, t. i. no fiziskā vai garīga darba dzīves, kur vajadzības gluži organiski izaug no dzīves apstākļiem un parasti viss norit veselīgas attīstības gaitā, līdzīgi, kā tas ir dabā. Dabā visa darbība norisinās normāli, pakāpeniski, ja kas notiek nenormāli, tad tā ir jau katastrofa. Tāpat tas ir cilvēku dzīvē un darbā — neko nedrīkst nokavēt, neko nedrīkst pārspīlēt, citādi sarežģījumi neizbēgami.

Nepielaižot partijas valsts dzīves noteikšanā, pati par sevi izbeigsies arī partiju skriešanās, lai tvertu jauniešu dvēseles. Jaunatne varēs brīvi un netraucēti gatavoties dzīvei un, naida un neiecietības nesagandēta, organiski augt apvienotai tautai.

Lai kameru darbs būtu saskaņots un auglīgs, tad vajadzīga pāri kamerām stāvoša autoritāte un vara. Tās lai būtu visas tautas vēlēts valsts Saimnieks.

Ar to savu pārdomu uzrakstīšanu nobeidzu. Te nav nekā gatava, negrozāma. Lai nāk lietpratēji un lai izstrādā, lai saved visu sistēmā. Lai nāk, manis dēļ, citu ceļu meklētāji un rādītāji, tikai no vecā lāsta mums vajadzētu tikt vaļā.

Atcerēsimies, ka politiskās partijas bija tās, kas mūs noveda pie 15. maija. Mūsu laime, ka tas bija Kārlis Ulmanis, ka tas bija cilvēks, kam nebija savas dzīves, tik visas tautas; ap to pašu laiku varēja notikt arī citādi un reizē, protams, arī daudz ļaunāki. Atcerēsimies, ka citu zemju politisko partiju dēļ (nacionālsociālistu un komūnistu partijas) mums bija jābēg no savas dzimtenes, un ka pēdējā partija šodien turpina postīt mūsu tautu.

Negrūdīsim savu izmocīto zemi jaunā politisko partiju verdzībā.

A. Kalnājs

AUGUSTS KURAUS 65 GADNIEKS

Trimdiniekiem Amerikas kontinentā patiesībā nebūtu iemesla pārlieku gavilēt, ja kādam draugam gadu nasta sasniegusi šo cienījamo skaitli. Spēcīgi muskuļi šeit ir lielākā cieņā, jo tie paveŗ ceļu drošākai eksistencei. Bet vecā paaudze nu reiz ir „īpatņi," kas dzīvo atmiņās un arī pārliecībā, ka bez spēcīgiem muskuļiem ir arī citas, daudz augstākas vērtības, kas laika perspektīvā ne tikvien kā nemazinājas, bet iegūst vēl lielāku nozīmi un spožumu.

Bez šaubām, katrs saimniecisks darbinieks, svinot 65-tos šūpļa svētkus, var atskatīties uz zināmu paveiktu darbu, kas kādā daļā vairojis arī tautas un valsts saimnieciskās vērtības. Šādu darbu ar izcilām sekmēm veicis arī Aug. Kūraus, vispirms algotā darbā kā amata māceklis, vēlāk amata meistars un rūpniecības uzņēmuma īpašnieks. Rūpīgi sekojot rūpniecības technikas attīstībai un aizvien papildinot uzņēmuma iekārtu, Aug. Kūraus savu uzņēmumu izveido par modernāko un plašāko visās Baltijas valstīs, atrodot regulārus pircējus arī tālu aiz Latvijas robežām.

Bet rūpniecības uzņēmuma izveidošana un vadība ir tikai daļa no Aug. Kūraua mūža darba. Dziļi izprotot organizētas un vienotas latviešu rūpnieku un amatnieku pārstāvības nozīmi un nepieciešamību, Aug. Kūraus, kopā ar savu vecāko brāli, akmeņkaļu amatmeistaru Eduardu Kūrauu un dažiem draugiem, 1920. gadā nodibina Latvijas Rūpnieku un Amatnieku Savienību un drīz pēc tam arī Rīgas Pilsētas Savstarpējo Kreditbiedrību, apvienojot pēdējā četras pirmskaŗa dibinātās latviešu amatnieku palīdzības kases. Līdzās valdes locekļa pienākumiem Savienībā, Aug. Kuraus par savu galveno darba lauku sabiedriskā darbā tomēr uzskatīja līdzdalību jaunās kreditbiedrības vadībā, pulcinot tanī un financiāli atbalstot latviešu amatniekus. Kreditbiedrības vadībā Aug. Kuraus darbojas apm. 10 gadu.

1931. g. Latvijas Rūpnieku un Amatnieku Savienību piemeklē smags zaudējums — ar rūpnieka Eduarda Kuraua nāvi tā zaudē savu dibinātāju un ilggadīgo valdes priekšsēdētāju.

Kad draugi un darba kollēgas lūdz Augustu Kurauu uzņemties šo pienākumu, viņš noteikti atsakās, neuzskatot sevi par piemērotu tik plašam sabiedriskam darbam. Visus šos gadus viņš visur ir gan pielicis savu palīdzīgo roku, daudziem palīdzējis gan ar padomu, gan arī materiālu atbalstu, bet visu to veicis klusībā, izvairoties no atklātības spožās gaismas. Viņa pieeja katram jautājumam ir bijusi īsa, atklāta, lietišķa un gandarījums bija darba labais rezultāts, kamēr savu personību viņš aizvien it kā aizmirsa, atstāja ēnā, un priecājās, ka draugu un domu biedru vidū varēja palikt atklātībā nemanīts. Viņš nebaidījās no darba un sabiedrisko pienākumu nastām, bet aizvien vēlējās saglabāt savu kluso stāju. Bet tieši šo viņa rakstura īpašību dēļ viņu tik ļoti cienīja kollēgas, un tādēļ arī neatlaidās, līdz kamēr Augusts Kuraus, smagu sirdi, uzņēmās Savienības valdes priekšsēdētāja pienākumus.

Darbs drīz vien rādīja, ka draugi un domu biedri nebija vīlušies un ka Savienības vadības izvēle ir reti laimīga. Aug. Kuraua personā latviešu rūpnieki un amatnieki bija ieguvuši ārkārtīgi darbīgu, lietpratīgu, un nesavtīgu vadītāju, kurš ar lielu uzupurēšanos veica atbildīgo sabiedrisko darbu, neprasot, „kas man par to tiks." Ar savu godprātību un atklāto stāju K. ieguva lielu cieņu un autoritāti valdības aprindās, pārstāvot latviešu saimniecības intereses.

Laikraksta slejās nav iespējams, kaut arī īsumā, apcerēt Aug. Kuraua plašo līdzdalību saimniecisko jautājumu kārtošanā dažādās likumdošanas komisijās, valdības, pašvaldības un sabiedriskās iestādēs un organizācijās. Tā aptveŗ apm. 25 gadus no Latvijas rūpniecības un amatniecības attīstības un iederas tikai Latvijas rūpniecības vēstures lokā, kurā Aug. Kuraua darbam un personībai ir neizdzēšama daļa.

Atzīmējot vienīgi galvenos darbības posmus un sabiedriskos pienākumus, varētu minēt: Latvijas Tirdzniecības un Rūpniecības kameru (vicepriekšsēdis), Latvijas Bankas Padomi, Fin. Min. Galveno Nodokļu komisiju, Rīgas Pilsētas Domi, Latvijas Rūpnieku un Amatnieku savienību, Rīgas rūpn. biedrību, Rīgas Biržas komiteju, Latv. Apdrošināšanas sab-bu nelaimes gadījumos, Valsts Aizsardzības Fondu, Brāļu kapu kom., Starptautisko Darba Organizāciju Ženēvā (visu Latvijas darba devēju delegāts), Latvijas Sporta Biedrību un vēl daudz citas sabiedriskas organizācijas.

Baigajā gadā lielinieki viņa uzņēmumu un nekustamos īpašumus nacionālizēja un atņēma ģimenes locekļu personiskos ietaupījumus. 13.-14. jūnijā boļševiki deportē gandrīz visus tuviniekus, un Aug. Kuraua ģimene, kas, protams, arī bija sarakstos, no deportācijas izglābās tikai tādēļ, ka liktenīgajā naktī Aug. Kuraus pēc pārciestās operācijas atradās slimnīcā, kamēr viņa ģimene atradās uz laukiem.

Vācu okupācijas laikā atklātais, aktīvais sabiedriskais darbs ir jāpārtrauc, kaut gan arī 1942. gadā nodibinātā Latvijas Saimniecības kamera viņu aicina par rūpniecības sekcijas locekli. Kameras darbība vācu laikā patiesībā bija visai maznozīmīga, jo visus jautājumus pēc sava saprāta izlēma vācu civīlā pārvalde. Ciešāka personīga saskare toties tika uzturēta ar Latviešu Pašpārvaldes vadītājiem darbiniekiem, ar nolūku iespējamību robežās pasargāt latviešu intereses, saglabāt Latvijas valsts mantu un panākt drīzāku privāto īpašumu atdošanu likumīgiem saimniekiem.

1944. gadā oktobrī, kad boļševiku armijas jau stāvēja Rīgas vārtos, Aug. Kuraus ar kundzi un vienu dēlu devās bēgļu gaitās. Otrs dēls palika Kurzemes cietoksnī sargāt tēvzemi, tāpat kā 1919. gadā tēvs to sargāja no Bermonta uzbrukuma, cīnoties Studentu rotā.

Bēgļu gaitās Aug. Kuraus noklūst Vācijā un līdz izceļošanai uz Sav. Valstīm, dzīvo angļu joslā, — Gettingenā, kur dēls pēckaŗa gados nobeidz savas studijas un iegūst matēmatikas un dabaszinātņu doktora gradu.

Kopš 1951. g. Aug. Kuraua ģimene uzturas Territaunā, N.Y., kur grūtā darbā pelna iztiku. Ārpus sava maizes darba Aug. Kuraus tomēr paliek sev uzticīgs un atkal uzņem sakarus ar veciem „cīņu biedriem," un šo sakaru rezultātā kopš pag. gada Ņujorkā darbojas Latviešu Saimniecisko darbinieku apvienībā, pulcinot saimnieciskos ļaudis kopējam Latvijas atbrīvošanas un vēlākam saimnieciskās jaunuzbūves darbam.

Lielais draugu un kollēgu pulks tagad likteņa izmētāts visās pasaules malās. Daudzi, daudzi no tiem aizgāja mocekļu gaitās liktenīgā 13.-14. jūnija naktī, citi tagad izmētāti visos kontinentos. Tikai mazam draugu pulciņam būs izdevība un iespēja 17. decembrī personiski apsveikt Aug. Kurauu viņa 65 gadu šūpļa svētkos, bet liels būs to apsveicēju pulks, kuŗi domās aizstaigās līdz viņa tagadējai pieticīgai bēgļa pajumtei, lai, tāpat kā senās dienās dzimtenē, pulcējoties viņa priekšzīmīgā lauku saimniecībā Rītarasa, apsveiktu un suminātu seno, sirsnīgo draugu — Latvijas rūpnieku un amatnieku priekšnieku.

LATVIEŠU ZIEMASSVĒTKU BALLE

OTROS ZIEMASSVĒTKOS, PIEKTDIEN, 26. DECEMBRĪ, PLKST. 20.00, POĻU ZĀLĒ

62 CLAREMOUNT IELĀ, TORONTO

SPĒLĒS LATVIEŠU UN LIETUVIEŠU DEJU KAPELLAS

Galdiņi rezervējami pa tel. LA 4028, MU 3122

Ieeja $1.00 — (1044) — ATSPIRDZINĀJUMI

LATVIEŠU BĒRNU UN JAUNATNES ZIEMASSVĒTKU EGLĪTE

OTROS ZIEMASSVĒTKOS, PLKST. 15.00, 62 CLAREMOUNT IELĀ, TORONTO

- Tautiskās dejas un rotaļas
- Ieradīsies Ziemassvētku vecītis
- PAŠAPDĀVINĀŠANĀS (Lūdz ņemt līdzi dāvanu saiņus)
- PRIEKŠNESUMI

Piedalīsies Toronto latviešu jaunatnes organizācijas. Ieeja bērniem brīva. Pieaugušiem pret labprātīgiem ziedojumiem

TLB un TLSK

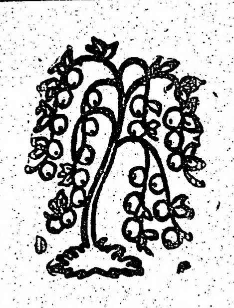

TRĪS IZCILAS GRĀMATAS —
VĒRTĪGAS DĀVANAS ZIEMASSVĒTKOS:

N O R Ī T I S
rakstu krājums gleznotāja nāves 10 gadu atcerei. M. Goppera, A. Norīša un V. Gintera redakcijā.
Sevišķi grezns izdevums mīkstā sējumā $5.60

K. Skalbe — PUSSY's WATER MILL, ies. $1.80
KAĶĪSA DZIRNAVIŅAS

A. Spekke — HISTORY OF LATVIA, ies. $8.70

Z E L T A Ā B E L E
MIĶELIS GOPPERS — ZVIEDRIJĀ

Galvenais pārstāvis Kanadā: VALTERS ZIEDIŅŠ, 218 Greenwood Ave., Toronto, Ont., tel. GL 8646.
(Pasta pasūtinājumiem pievienojami 5 proc. virsmaksa) (1005)

TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBS
R Ī K O
JAUNGADA SAGAIDĪŠANU
trešdien, 31. decembrī, 41 Isabella ielā SIR CURRIE HALLĒ
SĀKUMS PL. 21.00 BEIGAS PL. 2.00 NO RĪTA
DEJA * LABA BUFETE
Ieejas kartes dabūjamas pie TLSK valdes locekļiem
«1053» T L S K

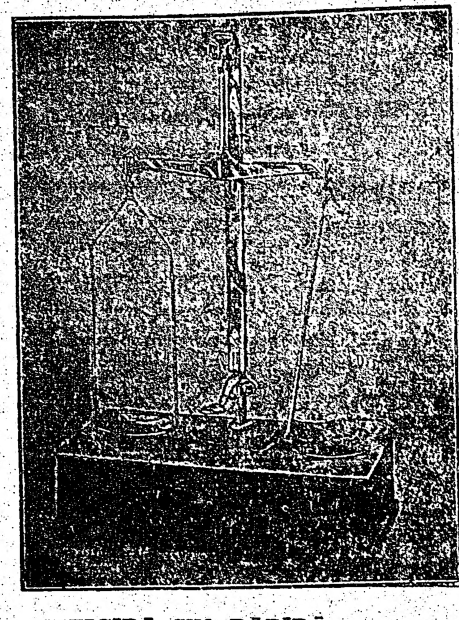

Mēs runājam:
LATVISKI,
VĀCISKI,
KRIEVISKI

UZTICĪBA UN RŪPĪBA
MĒS esam izpildījuši vairāk kā 300.000 receptes
HASMALLA APTIEKA
315 DUNDAS W., pie Mākslas galerijas
Tel. EM 4-3165, Toronto, Ont.
- MĒS ievedam eiropiešu medikamentus un zāles pagatavojam pēc eiropiešu receptēm.
- MUMS ir zāļu tējas, Celsija termometri.
- MĒS sūtām medikamentus pēc receptēm uz visām Eiropas daļām. (831)

Informāciju sniedzam par brīvu

TILLING'S COMPANY
T O R O N T O, 15 D'A R C Y S T R E E T (sētas pusē)
- Ziemas logi,
- Stikloti logi 60c kv pēdā
- Virtuves skapīši,
- Durvis,
- Atvilktnes

Izgatavo 3 dienu laikā
Tel. EM 6-3121 (1049) Vakaros WA 0928

TIKKO IZNĀCIS LETĀ IZDEVUMĀ
VIĻA EŠOTA ROMĀNS
LEĢIONĀRI
JĒKABA SEDOLA vāks. 280 lpp. Cena $2.00 un $2.50
Pieprasiet savam grāmattirgotājam vai mūsu galvenam
P Ā R S T Ā V I M,
ROBERTA KRŪKLĪŠA GRĀMATNĪCAI
1109 E. Grand River Ave, East Lansing, Mich. USA
Kanakiem, uz vēlēšanos, ar autora ierakstu
MŪSU TURPMĀKIE IZDEVUMI:
Jāņa Sarmas — SENIE ĻAUDIS, (vēsturisks stāsts)
Kārļa Ābeles — SPĒRIENS UN PĒRIENS (bērnu grāmata)
Viļa Ešota — ZVAIGŽŅU SAGSA (noveles) (1041)

MĀKSLINIEKU KOPA SADARBS
15 Kenton St., Adelaide, Australia

JŪSU SVĒTKU PRIEKS
būs daudz pilnīgāks, ja neaizmirsīsiet, ka vajadzīgas:

Svecītes svētku eglītei — 1 ducis $0.30; ar piesūtīšanu $0.40;
Svečturi $0.80; ar piesūtīšanu $1.00;
Ziemassvētku un Jaungada apsveikumu kartes 1 ducis $1.00
„Laika", krāsainās apsv. kartes à $0.15
Sienas kalendāri 1953. g. ar dzimtenes skatiem vai krāsainiem novadu tērpiem à $0.50

„Laika" mākslas sienas kalendārs	0.90
Latviešu almanachs 1953. g., Art. Bērziņa redakcijā	1.00
P. Mantnieka gada grāmata	1.00
Baznīcas kalendārs 1953. gadam	0.80
Kabatas kalendāri	0.50

Latviskās un propg. aploksnes 3 duči $1.00, 9 duči $.300
Tautiskās lelles, lielās (30 cm): Nīcas un Bārtas tērpos à $11.00; Rucavas $10.00
Dāvanas bērniem — rotaļlietas, vācu ražojumi: tanki un lielgabali (kustas un šauj), auto, motocikli, pīlītes u. c., no 60c—$2.00 (par 40 proc. lētāk nekā vietējos veikalos).
Lielā izvēlē arī grāmatas un latviskie ādas izstrādājumi
A. KALNIŅA GRĀMATNĪCA
71 Indian Grove, Toronto, Canada, tel. LY 2086

Taupiet naudu!
Samaziniet savus smēķēšanas izdevumus vairāk kā uz pusi.
Ar
V-Master
mašīnu saritiniet savas cigaretes
5 CIGARETES saritina vienā paņēmienā
lietojiet
V-Master
standarta vai pret mitrumu drošu cigarešu papīru.
200 cigaretes 14 c.
Iegriezieties savā tuvākā tabakas preču veikalā.

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS UN PANĀKUMIEM BAGĀTU 1953. GADU VISIEM, VISIEM...
I M P E R I A L **ESSO** B E N Z Ī N S
ar speciālu atlaidi LATVIEŠIEM
A. DIZENBACHA
AUTO REMONTU DARBNĪCA
STOP 24, KINGSTON RD, TORONTO — SCARBORO
Tel. Scarboro — 3854 un dzīvoklī Toronto HA 1501
izdara visus auto remontus, spārnu, karoseriju labošanu, krāsošanu. Bojātu mašīnu transports ar darbnīcas auto no katra attāluma. Uz vēlēšanos pa auto remonta laiku izīrē darbnīcas auto. Veic remonta darbus visām auto apdrošināšanas sabiedrībām un izkārto maksājumus ar apdr. sabiedrībām

---

BALSS,
kas diženi plūda Valsts konservātorijā un Nacionālā Operā Rīgā, ievērojamākās pilsētās Eiropā un pasaules slavenajā Metropolitēna operā Ņujorkā — tagad dzirdama katrā mājā...
ELZA ŽEBRANSKA,
AMERIKĀ IEDZIEDĀJUSI PIRMĀS
LATVIEŠU SKAŅU PLATES
I. Lūgšana, no kantātes Tēvijai ... ANDREJS JURJĀNS
Sapņu zeme ... BRUNO SKULTE
II. Ir viens vakars ... JĀNIS MEDIŅŠ
Maigums un grēks ... „
III. Tev ... ALFRĒDS KALNIŅŠ
Brīnos es ... „
(Pirmā ērģeļu pavadījumā, bet pēdējās divas ar RITAS PĒTERSONES klavieru pavadījumu)
Plates izgatavotas no vislabākā un neplīstošā materiāla (RCA Victor Red Seal Standart 100% pure vanylite)
Maksā $3.00 gab. un dabūjamas draudzes namā pie Rasmaņa kundzes, 564 — 2 Street, Brooklyn., N.Y., Tel. South 8-7721
Pasūtinājumus pa pastu pieņem:
Mr. TEO KRUM, 89 First Ave, New York 3, N.Y.,
Sūtījumu izdevumu segšanai 1—5 platēm jāpievieno 50 centi, bet vairākām — 75c. Plates nekavējoties tiek izsūtītas (1023)

MĀJAS, FARMAS, VEIKALUS lielā izvēlē visos rajonos piedāvā
LAURENTIDE REALTIES Co, Montreal
Pārstāvis O. KRĀDZIŅŠ, 1414 Fort St.
Montreal, Que. Tel. GL 2158 «361»

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS UN PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU!
A. F L A U M S
PULKSTEŅU, ZELTA UN SUDRABLIETU VEIKALS — DARBNĪCA
331 Bay St., ist. 117 — Toronto. Tel. WA 5790 (1045)

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS UN LAIMĪGU JAUNO GADU VĒLĒ SAVIEM PIRCĒJIEM
E & J pārtikas un delikatesu tirgotava
384 Roncesvalles Ave. pie Marmaduke Ave
Mēs pārdodam rupjmaizi, saldskābmaizi, šprotes, ķilavas, zušus, visu šķiņu desas (983)
PIEGĀDĀJAM KATRĀ VIETĀ UN KATRĀ LAIKĀ
Turpat arī var dabūt jaunāko laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

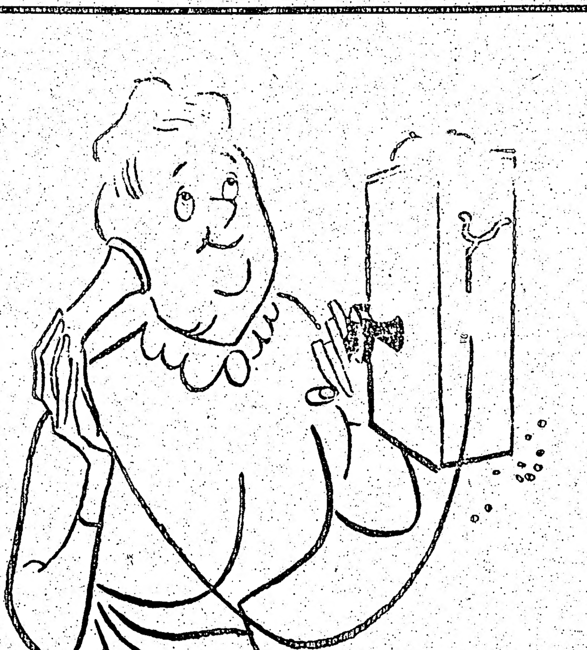

IKVIENS APGALVO,
ka kaimiņš zina vairāk par jūsu noslēpumiem, kā jūs domājat.

KO JŪS SAKĀT?

Jūs zināt humora nozīmi. Ko Jūs domājat par augšējo atzinumu? Jūs varbūt domājat, ka to var izlabot. Tā, Jūsu pašu priekam. Kāpēc Jūs to nemēģināt? Ko Jūs sakāt?

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LTD.

Dr. A. RATINOV
Bijušais slim. ārsts Eiropā un Kanadā. Speciālists iekšķīgās slimībās, sevišķi sirds, kuņģa, astmas, reumatisma u. c.
Runā arī vāciski un krieviski
479 1/2 EUCLID AVE, RA 6708
TORONTO (552)

Dr. JĀNIS REKAI
un
Dr. PAULS REKAI
Budapeštas Vispārējās Slimnīcas chirurģisko un iekšķīgo slimību nodaļu bijušie galvenie ārsti
219 St CLAIR Ave. W.
Toronto, Ont
Iepriekšēja telef. pieteikšanās:
RA 0237 — MI 2395 — PR 3675
Runā vāciski (522)

FRANK VASS, B.A.
ADVOKATS — NOTĀRS
455 Spadina Ave, Apt., 403
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352

HEINTZMAN un CO KLAVIERU TIRSKAŅOTĀJS
J. M E D N I S
(Latvijas Konservātorijas absolv.)
Tel. GE 3109, GL 1326, Toronto, piedāvā savus pakalpojumus kā klavieru tirskaņotājs, remontētājs un eksperts
Pērkot klavieres no augšminētās firmas 15 proc. atlaide.
Lietotas klavieres pēc izvēles (928)

PIEŅEMU PASŪTINĀJUMUS
DĀMU un KUNGU
A P Ģ Ē R B I E M
V. KUČĀNS
94 Gloucester St., Toronto, Ont.
Rūpīgs un ātrs darbs, vislabākie piedurumi. Bagātīga angļu audumu izvēle. Zemas cenas

KATRU DIENU NO 9—21

„LOTUS"

P U Ķ U V E I K A L S
Brīnišķīgas Alpu vijolītes, acālijas, Ziemassvētku zvaigznītes utt. Grezni ziedu sakārtojumi līgavām un citiem gadījumiem. Ziemassvētku eglītes, svecītes un lukturīši. Bagātīgā izvēlē latviešu keramikas izstrādājumi
Laipni lūdzam Ziemassvētku pasūtinājumus izdarīt laikus
854 Bathurst St., tel. KE 3884

J. G R E E N
REAL ESTATE AND BUSINESS BROKER
Mortgages Arranged
933 BLOOR STREET, W. TORONTO
Piedāvā nekustamus īpašumus visos pilsētas rajonos, bet vislielākā izvēle pilsētas rietumu daļā.
IEMAKSAS SĀKOT AR $1.000.00.
SAGĀDĀJAM ARĪ AIZDEVUMUS
BIROJS ATVĒRTS NO PL. 9.00 RĪTA LĪDZ 22.00 VAKARA
P Ā R S T Ā V I S
ALFREDS MEIJERS
Tel. darbā LA 4817, LA 5804; mājās MU 3031

Amerikāņu un visu eiropiešu receptes apstrādā augsti kvalificēti eiropiešu un kanadiešu reģistrētie farmaceiti, speciālisti

Mēs pagatavojam un izsūtām medikamentus uz visām pasaules malām. Salnīsus aizjūras zemēm iesaiņojam sevišķi rūpīgi un pareizi noadresējam.

Mēs sedzam nodotiem pasūtinājumiem visus pasta izdevumus, maksājam nepieciešamās muitas nodevas, kā arī kārtīgi izpildām vajadzīgos muitas deklarāciju papīrus.

Mūsu krājumā atrodas visādas zāļu tējas, Celsija termometri un arī visi Eiropas medicīniskie preparāti.

IEVĒROJIET MŪSU CENAS:
STREPTOMYCIN — $0.75 gramā, AKNU PREPARĀTS $7.00 par 10 injekcijām, PENICILLIN — $3.95 par 10 injekcijām, 3 milj. vienības.

Mēs sedzam pasta izdevumus par sūtījumiem uz visām pasaules malām

Tagad RIMOFON ir dabūjams — un mēs izsūtām uz jebkuru pasaules malu.

Mūsu aptieka ir vienīgais šāda veida veikals Amerikā, līdzīgi jūsu dzimtenes aptiekai, tikai medicīnas bikses, elastīgās zeķes, visāda veida jostas ir izgatavotas pēc noteiktā mēra.

S T A R K M A N C H E M I S T S
Kanadas lielākā aptieka
483 BLOOR St., W. TORONTO, ONT.

V. PALMA

Sniedzam pakalpojumus latviešu valodā
MĀJU PIRKŠANAS — PĀRDOŠANAS lietās.
Tel. mājās — RI 3670
Lūdzam zvanīt no pl. 6 pp. līdz 12 vakarā un rītos no plkst. 6 līdz 8.

Piedāvājam:

MĀJAS TORONTO

VISDAŽĀDĀKOS PILSĒTAS RAJONOS PLAŠĀ IZVĒLĒ: DZĪVOJAMĀS MĀJAS, RŪPNIECĪBAS UZŅĒMUMUS, VEIKALUS UTT.

LAUKU ĪPAŠUMUS

TORONTO TUVĀKĀ UN TĀLĀKĀ APKĀRTNĒ. NESAISTOŠA LAUKU MĀJU, APBŪVES GABALU APSKATE, IK SVĒTDIENAS. JA DARĪJUMUS IZDARA MŪSU KANTORĪ, PALĪDZAM

AIZDEVUMU SAGĀDĒ

NEKUSTAMU ĪPAŠUMU PIRKŠANAS IEMAKSĀM PAR 3% G.
UZ DIVIEM GADIEM

M. J. CAMPBELL & Co
REAL ESTATE
Members of Toronto Real Estate Board
219 DANFORTH AVE, TORONTO, TEL. KANTORI HA 1192

TORONTO NACIONĀLAIS TEĀTRIS
rāda svētdien, 28. decembrī, plkst. 11os no rīta
Sv. Andreja baznīcas lielajā zālē
ANNAS BRIGADERES
pasaku lugu 7. tēlojumos
SPRĪDĪTIS
Režisore MILDA BĒRZIŅA.
Dekorātors JĀNIS SUKURS. Gaismotājs DŽEMS UDROVSKIS
Ieejas maksa pret labprātīgiem ziedojumiem (1060)
Pieaugušiem sākot ar $1.00 un bērniem sākot ar $0.50.

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS
DRĀMATISKAIS ANSAMBLIS
Svētdien, 1953. g. 4. janvārī, plkst 4 pp.
UKRAIŅU NAMĀ, 191 LIPPINCOTT IELĀ, TORONTO
izrādīs J. v. Vaszarija
ESMU BEZ VAINAS
komēdiju 3 cēlienos
Režisors — AD. VILKANCIS
Skatuves gleznotājs — K. LANGENFELDS
Ieeja $1.50 un $1.00 skolniekiem puscena. Ieejas kartes iepriekšpārdošanā Lotus puķu veikalā. Vietas numurētas (1052)

Sestdien, 3. janvārī, 1953. g., Toronto, pl. 7 vak.
Sv. Jāņa latv. draudzes baznīcas sarīkojumu zālē,
Bloor un Sherbourne ielu stūrī
EMĪLA DĀRZIŅA DZIESMU VAKARS
ar PRIEDNIEKA KAVARAS un
KNUTA LESIŅA piedalīšanos
Pirmā daļā rakstnieka Knuta Lesiņa referāts „Emīls Dārziņš un latviešu mūzika." Otrā daļā Em. Dārziņa dziesmas dzied Priednieks Kavara Knuta Lesiņa klavieru pavadījumā
Ieeja: pieaugušiem $1.25, skolēniem $0.50
(1029) Laipni ielūdz LPB Kanadas Kopa

HAMILTONĀ
27. decembrī, plkst. 20, Armēņu klubā,
PRINCESS ST. 69
ZIEMASSVĒTKU BALLE
F. L. DEJU ORĶESTRIS ATSPIRDZINĀJUMI
(1057) DV HAMILTONAS NODAĻA

SEZONAS IZPĀRDOŠANA
LIETOTUS UN JAUNUS (visas markas) AUTOMOBIĻUS,
sakarā ar izpārdošanu lēti piedāvā
ED. ZEMĪTIS, tel. EM 3-6282, Toronto
ZEMAS IEMAKSAS UN ARĪ BEZ IEMAKSAS!
Arī lietotiem vāģiem garantija. IZMANTOJIET GADĪJUMU.
Informācija katrā laikā latviešu valodā (928)

CIENĪJAMĀS NAMAMĀTES!
Apmeklējiet mūsu jauno gaļas un pārtikas preču veikalu
ECONOMY MEAT MARKET
494 QUEEN W. Tel. EM 3-0921
Piedāvājam svētku galdam žāvētas cūkas galvas, putraimu desas un citus gaļas izstrādājumus, kā arī skābus kāpostus. Bagātīgā izvēlē svaiga un žāvēta gaļa, ārzemju sieri un konservi, siļķes, žāvēti zuši, piparkūku garšvielas u. d. c.
(1023a) Jūs patiesi cienot, A. un M. Maurītis

UZMANĪBU!
Ja savā mājā ierīkojat eļļas apkuri, tas jūs atbrīvo no lieka darba un putekļiem, kā arī dod ietaupījumu 15—25% gadā

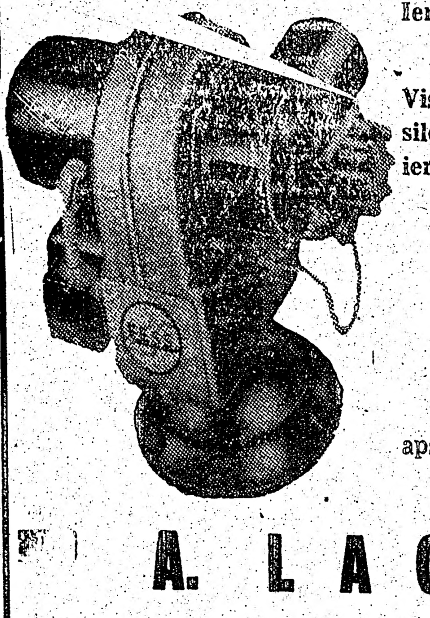

Ierīkoju un laboju visāda veida apsildīšanu un eļļas apkuri
Visplašāk pazīstamais eļļas apkures sildītājs (burners) FESS ar visu ierīkošanu izmaksā $360. Garantija vienu gadu.
BEZ STARPNIEKIEM,
uz nomaksu bez procentiem.
Maksājumi pēc vienošanās
Pārkārtojot uz eļļas apkuri, apsildīšanas pārtraukums ilgst tikai 4 stundas
A. LAGUNS
964A Bathurst St., Toronto, tel. ME 6583

ED. TĪLMAŅA pārtikas preču tirgotava
10 WIDMER ST., TORONTO, TEL. EM 6-2434
piedāvā svētku sarīkojumiem utt. visāda veida gaļu un tās izstrādājumus, visāda veida ārzemju sierus, konservus, skāb. kāpostus, žāv. cūkas šņukuri, dažādas garšvielas, kā arī svaigus un žāvētus zušus. Izsūtām arī pa dzelzceļu un pastu (1013)

Priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu!
CENTRAL MAET
PROCESSING & MARKETING Co
810 BATHURST ST. Tel. OL 2863

PAVASARA MAIZNĪCĀ-KONDITOREJĀ
398 Queen St., E., Toronto. Tel. EM 4-4993
PĀRDOŠANĀ MEDUS UN SĪRUPA PIPARKŪKAS
GREZNOTAS PIPARKŪKU SIRDIS
Mūsu ražojumi svētku un ikdienas galdam: visu šķirņu maizes, cepumi, kūkas, tortes utt.
Mūms ir krājumā augstvērtīgas delikateses, kā zviedru un dāņu konservi, žāvēti zuši, desas, siers u. c.
Pasūtinājumus Ziemassvētkiem lūdzam izdarīt līdz 20. dec.
Pārdodam arī jau gatavu piparkūku mīklu (971)
PASŪTINĀJUMUS PIEGĀDĀJAM MĀJĀS

Izgatavoju
MĀKSLINIECISKAS
REPRODUKCIJAS
eļļas krāsās
Pietiek piesūtīt kaut kādu fotografiju un norādīt krāsas. Sniedzu mākslinieciski kvalitātīvu darbu par lētām cenām, sakarā ar Spānijas zemo naudas kursu. Uz pieprasījumu izsūtu paraugus un cenu sarakstu.
Laipni lūdzu ieteikt mani jūsu zemes fotografiem vai uzdot viņu adreses.
Ja darbs nepatīk, neņemu samaksu
FOTO-ARTE MODERNA
GRAN. VIA 15, BILBAO, ESPANA
(Džems Rimkeits)
(1037)

Latviešu dāmas! Eiropas friziere
KAPSI'S HAIR STYLING
113 MAC PHERSON AV.
Starp Yonge St. un Avenue Rd
Pirmklasīgs darbs pie ilgviļņiem, matu griešanas, krasošanas un skropstu kopšanas. Iepr. pieteikties pa tel. KI 4585
runā vāciski, krieviski un zviedriski

S. LOCĀNS
izpilda dažādus transporta darbus vakaros un sestdienās
LL 9053, Toronto

Kartupeļus un ābolus,
MAISOS UN BUŠEĻOS,
kā arī Ziemassvētku eglītes
piegādā katrā latviešu mājā
K. PRĪVERTS
Tel. GE 5688, Toronto

MONTREĀLĀ
FOTO STUDIJA
OSKARS ASMENIS
1248 Mackay St., Apt. 1
Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.
Fotografēšana sarīkojumos. Grupu un kāzu uzņēmumi. Portrejas. Foto pasēm. Foto—amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem.

LEO M. BROWN R.O.
OPTOMETRISTS
atbildīgs par acu izmeklēšanu un briļļu piemērošanu
Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti
368 YONGE ST.,
Tel. WA 6695 Toronto

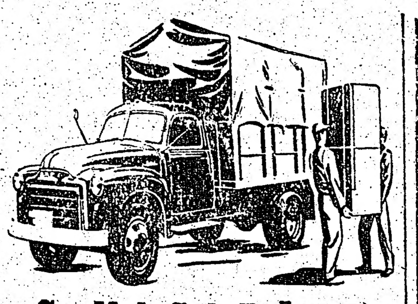

S. VASARĀJA
TRANSPORTA UZŅĒMUMS
izdara pakalpojumus katrā laikā
ZVANĪT
OL 1403, Toronto
(142)

GAIŠUS ZIEMASSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNO GADU
novēl tautietēm
divi jaunekļi ziemeļos.
Atsaukties nopietnā precību nolūkā
c/o DRAKE — MERRITT
BAG 3840 (jaun.), BAG 3836 (vec.)
Goose Airport — Sub. „A"
Labrador
(1058)

IZDODAMAS
2 JAUNREMONTĒTAS
SAULAINAS ISTABAS
ar virtuvi, bez mēbelēm, pirmā stāvā. Yonge — St. Clair rajonā. Zvanīt MI 5845, katrā laikā.

IZDODAMAS divas vai trīs istabas ar virtuvi jaunā mājā. Ģimenei vai 2 pāriem. Vienmēr silts ūdens. — 6 Runnymede Gardens Toronto, — MU 9190. (1043)

IZDODAMAS divas istabas ielas pusē ar virtuves lietošanu GE 5515 (Gerrard pie Coxwell). (1061)

IZDODAMAS viena vai divas mēbelētas istabas ar virtuvi. Zvanīt RA 1407, Toronto. (1051)

IZDODAMAS divas istabas (mēbelētas vai nemēbelētas) ar visām ērtībām. 88 Earlsdale Ave, Toronto, RU 1-0578, B. Ellinson. (996)

IZDODAMA
pirmā stāvā liela, gaiša
NEMĒBELĒTA ISTABA
ar nelielu virtuvi, atsevišķa ieeja, gāze u. c. ērtības. Zvanīt GL 0723, Toronto. (1990)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai ar vārīšanas iespējām. Vienmēr silts ūdens. Toronto, austrumu daļā, tel. RI 2808. (1048)

IZDODAMA nemēbelēta istaba un virtuve. 1194 Gerrard St. E. Zvanīt pēc pl. 7 vakarā. Toronto HA 7084. (1035)

IZDODAMAS istabas otrā stāvā ar vārīšanas iespējām. Laba satiksme. Tel. GE 9848, Toronto. (990)

IZDODAMA mēbelēta istaba un virtuve, piemērota diviem. Zvanīt pēc plkst. 5 vakarā, sestdienās un svētdienās visu dienu. ME 1067, Toronto. (1055)

IZDODAMA skaista, gaiša mēbelēta istaba un virtuve ar visām ērtībām, laba satiksme. Zvanīt tel. RA 5303, Toronto. (1062)

IZDODAMA nemēbelēta istaba ar virtuvi. Zvanīt pēc 6 vak. Toronto, tel. HY 9243. (1042)

ULDIS ĀBOLIŅŠ
Toronto, tel. LO 8172, zvanīt no 5—7 vakarā
PĀRSTĀV AUTOMATISKAS
EĻĻAS APKURES UZŅĒMUMU
JA PASŪTINĀJUMU PIETEICIET LĪDZ Š. G. 21. DECEMBRIM
- 200 GAL. EĻĻAS PAR BRĪVU
- $40 IEMAKSA UZ 24 MĒNEŠU NOMAKSU
- GARANTIJA UZ VIENU GADU
- DARBU IZPILDA VIENĀ DIENĀ

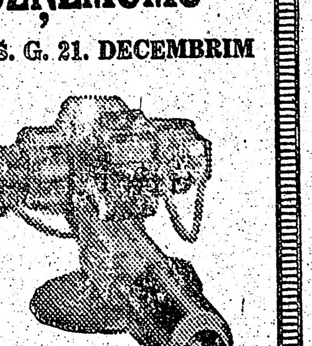

GARNEY & Co
Toronto, 15 Barton Ave.
Tel. ME 2554

Dr. JĀNIS KAROLS
M.D. — L.M.C.C.
pieņem slimniekus 404 DELAWARE Ave, Toronto
Darbdienās no 9—11 un 5—7, izņemot trešdienās, tel. OL 1681

ALFREDS APSE
R.R. 2 LAUREL, Ont., tel. Laurel 4, ring 2.
PIEDĀVĀ
LAUKU SAIMNIECĪBAS
bagātā izvēlē „latviešu apriņķī" Orangeville — Shelburne — Grand Valley rajonā. Iemaksas, sākot ar $1.500.00
W. R. GAMBLE
REAL ESTATE, GRAND VALLEY, ONT. (924)

APGĀDA
DZINTARS JAUNĀKĀS GRĀMATAS
K. RAUDĪVES dēku stāsts
AIZ PĒDĒJĀM ROBEŽĀM
Stāsta fons — Jūŗa un Meksika, saturs — sapņi, dēkas. Autors risina spraigu fabulu par divām Meksikas sievietēm—konkistadoru pēcnācēju spānieti, iedzimto — indianieti un latviešu jūrnieku. AIZ PĒDĒJĀM ROBEŽĀM stāsta par cilvēciskām attieksmēm, kuŗās ar asu smeldzi uzpeld cilvēka nepilnīgās morāles neatrisināmie jautājumi. Erika Šitca illustrācijas un vāka zīmējums
210 lp. Cena — iesieta $2.20, ādas sējumā $2.70

ZENTAS MAURIŅAS jauna eseja
SĀPJU NOSLĒPUMS
Mūsu laiks pilns sāpju un smagu pārbaudījumu. Kurš gan no mums nav prasījis par ciešanu jēgu, kuŗš gan no mums nav meklējis kādu atvieglinātāju sapratēju vārdu? Atbilde, ko šai apskaidrotajā grāmatā atrodam, mūs neatstāj šaubu krustceļos, bet rāda ceļu uz iekšēju pārtapšanu, uz augstāku esmes veidu
170 l. p. Cena — broš. $1.60, iesieta $2.10
GRĀMATAS PASŪTINĀMAS VISĀS LIELĀKĀS GĀRMATNĪCĀS VAI TIEŠI APGĀDAM (998)
J. Kļaviņš, Kopingsvägen 69A, Västeras, Sweden

VISPLAŠĀKAIS LATVISKU DĀVANU KLĀSTS ZIEMASSVĒTKOS
- ĀDAS IZSTRĀDĀJUMI
- SKAŅU PLATES (latviešu un vācu)
- SUDRABA UN ZELTA ROTAS
- LATVISKI AUDUMI
- KERAMIKA, KOKA ŠĶĪVJI
- GRĀMATAS UN ŽURNĀLI U. T. T.

WALTERS KOPPELS
609 Yonge St., Toronto, Ont., Canada
PIEPRASIET KATALOGU, NOSŪTĪSIM NEKAVĒJOTIES

MĒBEĻU VEIKALS
Bagāta, daudzpusīga, mājas un kantoŗa mēbeļu izvēle.
Dažāda veida elektriskie aparāti mājas vajadzībām
Sakarā ar atklāšanu speciāli pazeminātas cenas
Ienāciet un pārliecinieties! Runājam krieviski
Atvērts līdz pulksten 8 vakarā
BURLACOFF'S FURNITURE
619 QUEEN ST., W., TORONTO, Ont. TEL. WA 6812 (496)

BAZNICAS ZIŅAS

Ņujorkas latv. ev.-lut. dievkalpojums, 21. dec., plkst. 3 pp. Betlēmes baznīcā, māc. A. Ozols.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis ((99 Herkimer Str. Hamilton, Ont., tel. 70136). **Bramptonā**, 20. dec., svētdienas skola; 21. dec., pl. 1 pp. dievkalp. Anglikāņu baznīcā; **Otavā**, 23. un 24. dec.; Otavas otrās latv. draudzes svētvakara dievkalp. 24. dec., sv. Pāvila baznīcā (210 Wilbrod St.); Otavas otrās latviešu draudzes eglīte Otavas latv. bērniem 21. dec., pl. 2 pp.; **Montreālā**, 25. dec., plkst. 1 pp. Ziemassvētku dievkalp. Debesbraukšanas — Ascension baznīcā (Outermount un Blair Ave stūrī); **Windsorā**, 27. un 28. dec.; dievkalp. Pirmā lut. baznīcā (Vircoria Ave — Giles Bulv.) 28. dec., pl. 1 pp.; **Muskokā** 1. janv., 1953. g.

Prāv. A. Mītulis (504 Flora St. Winnipeg. Man.)

Vinipegā 19. dec., plkst. 7 vak. Eglīte bērniem(Lietuviešu klubā, 240 Manitoba Ave) ar garīgu aktu, priekšnesumiem, rotaļām, deju. 25. dec., plkst. 4 pp. Ziemsvētku dievkalpojums.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly St., London, Ont.)

Londonā 20. dec. vak. Trīsvienības baznīcas zālē bērniem Ziemassvētku eglīte.

St. Katarinā 21. dec., plkst. 4 pp. Ukraiņu zālē Ziemassvētku eglīte.

Londonā 24. dec., plkst. 6 vak. Ziemassvētku vakara dievkalpojums Trīsvienības bazīncā.

St. Katarinā 25. dec., plkst. 1 pp. Ziemassvētku dievkalp. Kristus baznīcā.

Wellandā 25. dec., plkst. 3 pp. Ziemassvētku dievkalp.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Hamiltonā**, 24. dec., plkst. 7.30 vakarā Ziemassvētku vakara dievkalp. Piedalīsies koris (dievkalp. notiek Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave, So). **Brantfordā**, Ziemassvētku dievkalp. Vieta tiks paziņota vēlāk.

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2510) **Toronto sv. Jāņa draudzē** Ziemassvētku dievkalpojums sv. Jāņa ev.-lut. draudzei notiks trešdien, 24. dec., pl. 4.15 sv. Trīsvienības ev.-lut. baznīcā, 619 Sherbourne St. un pl. 6.15 sv. Jāņa baznīcā, 274 Concord Ave. Abos dievkalp. dziedās Dainas koris.

Māc. A. Briedis (17-8th Str. Noranda, Que.) **Norandā**, 20. dec., pl. 5 pp. Ziemassvētku eglīte bērniem United baznīcā; 24. dec., plkst. 6 vakarā Ziemsvētku dievkalp. United baznīcā. Svētdienas skola katru sestdienu no plkst. 1—3 pp. United baznīcas svētdienas skolas telpās. **Duparkuetā**, Que., 21. dec., pl. 4 pp. latviešu—vācu kopējs dievkalp. Protestantu baznīcā. **Virdžinijtaunā**, 25. dec., plkst. 4 pp. dievkalp. Anglikāņu baznīcā; **Timminsā** 28. dec., plkst. 3 pp. dievkalp. Timminsas Kristus baznīcā. **Otavā**, Otavas otrās latv. draudzes sv. Pāvila baznīcā, (210 Wilbrod St), 31. dec. Vecgada vakara dievkalp.

Māc. A. Čops (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. MI 1873). **Toronto** sv. Andreja baznīcā Carlton un Jarvis ielu st. Draudzes bērnu Ziemassvētku eglītes vakars 21. decembrī, plkst. 4 ...

Ziemassvētku svētvakarā, 24. decembrī, eglītes dievkalpojums pl. 7 vak. Dziedās draudzes koris, solists Ž. Zentiņš. Pirmajos svētkos dievkalpojums pl. 10.30 rītā.

Māc. A. Voitkus (118 Locke Str. N. Hamilton, Ont. t. 82259) sv. Pāvila baznīcā Hamiltonā dievkalp. 21. dec., plkst. 5.30, Svētdienas skola katru svētdienu, plkst. 10 no rīta.

Māc. E. Bērziņš (5833-45 Ave Red Deer, Alta). 21. dec. dievkalp.; 24. decembrī, dievkalp. un svētdienas skolas eglīte Red Dīrā.

Māc. E. Caune (10827 — 114 St. Edmonton, Alta).

Kalgarijā dievkalpojums YWCAs telpās 21. decembrī. Svētdienas skola Edmontonā katra dievkalp. dienā 15 min. pirms dievk.

Māc. A. Gaudiņš (2105 Marlowe Ave. NDG,, Montreal, Que., tel. EL 3422).

Montreālā, 21. dec., plkst. 4 pp. dievkalp. Redeemer baznīcā (285 Clarke Ave, Westmount.)

Māc. H. Kušils (39 King St. Kirkland Lake, Ont., tel. 2811-W) **Kirkland Leikā**, 24. dec., plkst. 5 pp. Svētku dievkalp. ar sekojošu eglīti; **Sadberijā**, 31. dce., plkst. 8 vak. dievkalp. ar dievgaldu.
Archibīskapa pārst. A. Skrodelis

Māc. F. Ruperts (443 Howey Cres. Sudbury, Ont., tel. 30473)

Sault St. Marie, Ziemassvētku dievkalp. sestdien, 20. dec., plkst. 7 vak. Pēc dievkalp. draudzes eglīte un apdāvināšanās draudzes zālē.

Sadberijā Ziemassvētku vakara dievkalpojums trešdien, 24. dec., pl. 6 vakarā, Regent St. baznīcā. Jaungada dievkalp. 1. janv., pl. 1 ...

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"
123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr, Mrs, Miss ....
....
Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....
.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 1800 E. ...

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNO GADU NOVĒL:

LAIKRAKSTS
LATVIJA AMERIKĀ
Redakcija un apgāds

LATVIEŠU APRŪPES BIEDRĪBAS
DAUGAVAS VANAGI
KANADAS VALDE

LATVIEŠU BIEDRĪBA TORONTO
198 OSLER IELĀ, TORONTO, MU 3122

LATVIEŠU KATOĻU
KULTŪRAS CENTRS KANADĀ

DAINAS KORIS TORONTO

V. KUČĀNS,
DĀMU UN KUNGU DRĒBNIEKS
94 GLOUCESTER ST., TORONTO

ARTŪRA ANŠMITA
PĀRTIKAS PREČU TIRGOTAVA
274 PARLIAMENT IELĀ, TORONTO, WA 2361

LATVIEŠU PRESES BIEDRĪBAS
KANADAS KOPA

BRUNO PURIŅŠ
BIEDRS TORONTO NEKUSTAMO ĪPAŠUMU APVIENĪBĀ
MĀJU PĒRKOT — PĀRBAUDIET MŪSU PĀRDODAMO MĀJU SARAKSTU
MĀJU PĀRDODOT — 3 MODERNI BIROJI UN 60 LABĀKIE PĀRDEVĒJI JŪSU RĪCĪBĀ
AIZDEVUMU SAGĀDE — PAR 2¾ % GADĀ
Birojs atvērts katru dienu no plkst. 9 rītā līdz plkst. 10 vakarā
O. E. CARSON
VIENS NO LIELĀKIEM KANADAS REALTORIEM
2283 YONGE ST., TORONTO
Tel. BIROJĀ MA 7651
Tel. MĀJĀS ME 2790
SEKOJIET IK DIENAS SLUDINĀJUMIEM VIETĒJOS LAIKRAKSTOS

PRIEKA PILNUS ZIEMASSVĒTKUS UN LAIMĪGU, PANĀKUMIEM BAGĀTU JAUNO GADU
TAUTIEŠIEM VĒLĒ
J. O. BĒRZIŅŠ & Co TORONTO

DAUGAVAS VANAGU
HAMILTONAS NODAĻA

P. EGLĪTIS
APAVU VEIKALS
1382A BATHURST IELĀ, TORONTO, TEL. ME 9711

PELLER
BREVING COMPANY LTD., Hamilton, Canada
Pārstāvis VICTOR BURBLIS, KI 3876

Ziemassvētku eglītes
Dažāda lieluma, svaigi cirstas,
PIEGĀDĀJAM MĀJĀS,
var arī izvēlēties uz vietas,
123 HURON ST., TORONTO
DV namā, zvanīt EM 4-2543 vai
TR 1653 (995)

Latvijas amata meistara
J. KREIĻA
FOTO DARBNĪCA
izdara uzņēmumus iepriekš pieteiktus pa tālruni
PIEŅEM REMONTĀ
FOTO APARĀTUS
FILMAS ATTISTA UN KOPĒ
445 PAPE Ave. TORONTO
TEL. GE 6756

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNO GADU NOVĒL:

DAUGAVAS VANAGU
KANADAS GRĀMATNĪCA TRONTO
123 HURON IELĀ, TORONTO, ONT.

TILLING'S COMPANY
15 D'ARCY IELĀ, TORONTO

DAUGAVAS VANAGU TEĀTRIS
KANADĀ

«LOTUS»
PUĶU VEIKALS TORONTO
854 BATHURST IELĀ, KE 3884, TORONTO

WALTER KOPPEL,
609 YONGE ST., PR 4596, TORONTO
MĀKSLAS AMATNIECĪBAS TIRGOTAVA

PAVASARA - MAIZNĪCA KONDITOREJA

AUSTRA ANDERSONE
Grāmatnīca un tautisko izstrādājumu darbnīca
157 RUSHOLME RD, TORONTO

POCO'S MEAT PRODUCTS
376 COLLEGE IELĀ — KI 1300
319 DANFOTH IELĀ — RI 3421

Priecīgus ZIEMASSVĒTKUS un panākumiem bagātu JAUNO GADU novēlu visiem maniem latviešu klientiem

ARNOLDS BĒRZIŅŠ
Birojā tel. PR 5761. 1172 Bay St., Toronto
Tel. mājā — LA 6569

VALDIS TUKLERIS
913 Main St., E. Hamilton
Tel. 9-4121

ERNEST RIDOUT
REAL ESTATE LTD., REALTORS
Lielākais nekustamu īpašumu birojs Kanadā

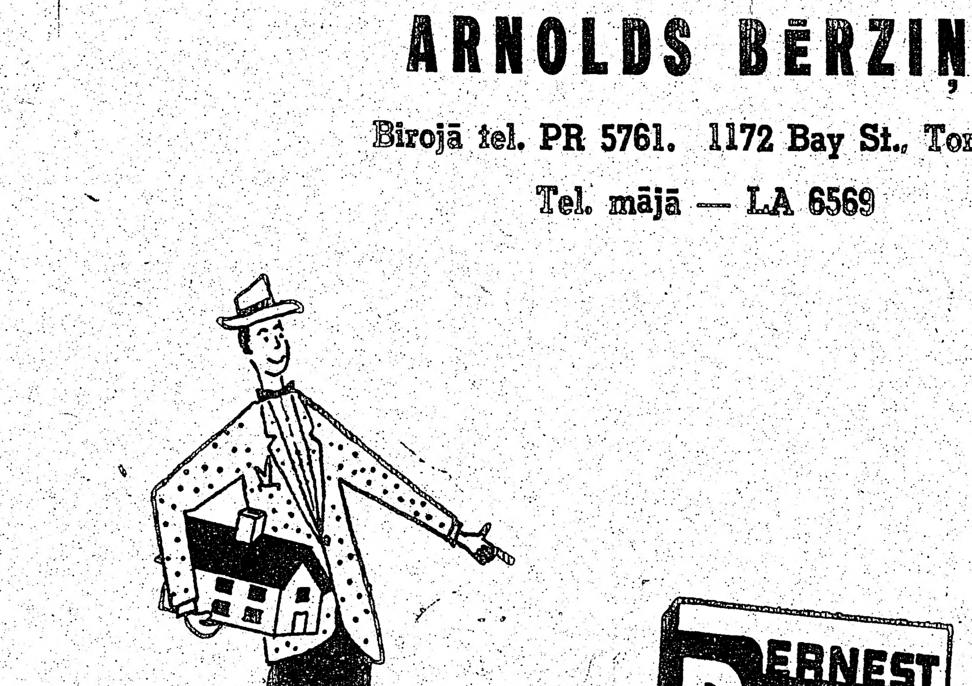

Sekojiet ikdienas sludinājumiem vietējos laikrakstos un pēc tuvākas informācijas par sludinājumos minētām mājām zvaniet Jūsu latviešu pārstāvim

Knuts Lesiņš.

EŅĢEĻU MATI

Ziemsvētki man allaž likušies pārāk īsi svētki. Kaut gan, gadiem krājoties, varētu jau sākt sālīkt visas Ziemsvētku atmiņas kopā, un tad iznāk paprāva grāmata, ko varētu lasīt no Jāņiem līdz Lieldienām. Tad, protams, jāierēķina arī gatavošanās Ziemsvētku svinēšanai un to aizvadīšanai līdz ar padzeltējušās eglītes novākšanu ap Zvaigžņu dienu. Pamazām īsākas kļuvušas arī eglītes istabas kaktā vai uz galda, un nav vairs vizuļu, kas tās krāšņoja bērnības dienās. Starp degošajām svecītēm, jāieauž dažas domas un atmiņas un drusku jāpiemiedz acis, lai tās izskatītos pēc spožajiem eņģeļu matiem, ar kuriem pārvilka visu eglīti, kad tā jau bija nopušķota.

Skaistais laiks, kad nebija jāiet skolā, bet varēja jau priekšpusdienā apskatīties, cik labs ir ledus slidotavā! Labiem Ziemsvētkiem bija jābūt ar mērenu salu, labu sniegu un noslēpumainībā tērētām Ziemsvētku dāvanām.

Pirmie Ziemsvētki, kurus atceros, iesākās bez tēva klātienes. Tā likās nepiedodama nolaidība no viņa puses! Kā nu drīkstēja iztrūkt tādā svinīgā gadījumā, kad Ziemsvētku vecītis, stenēdams ienāca ar visu appušķoto eglīti, sārts, baltu bārdu, dāvanu maisu mugurā, visu laipni noilkdams un izkārtodams un aprunādamies par turpmākiem labas uzvešanās nodomiem, mātei vien atbildot, un aizgāja, ar nevaļu aizbildinoties. Kādu brītiņu vēlāk ienāca tēvs, ļoti sūdzēdamies, ka nav dabūjis sasveicināties ar Ziemsvētku vecīti. Tas bija pasaku laikmets!

Kādus gadus vēlāk, bumbu grāvieniem pār pilsētu skanot, es jau apjautu, ka Ziemsvētku vecītim nav katrreiz tik viegli dabūt baltu bārdu un sārtus vaigus. Pat eglīti viņš nebija varējis dabūt. — Tēvs pārnāca nosvīdis, vainīgi smaidīdams, ar nelielu priedi, kurā iestiprināja trīs svecītes — īstenībā trijās daļās pārgrieztu lielo — pēdējo svecī. Arī dāvanu nebija — tikai drusku vairāk cukura manā tējā. Nelabi laiki! Eņģeļu mati nebija saskatāmi.

Bet tie pārgāja, un eglīti atkal appušķoja, jau man piedaloties. Tā ir skaista nodarbība: izlūkot, kurā zarā turēsies stikla zvārgulis, kurā — svecīte vai ābols. Atkal bija labas domas, dāvanas un eņģeļu mati. Cik daudz kuplu Ziemsvētku bija Latvijas brīvības gados! Rīgā, jau krēslai metoties, satiksme kļuva klusāka, ļaudis steidzās mājās gan kājām, gan ormaņos, zvaniņiem skanot. Sešos vakarā iedūcās pirmie baznīcu zvani. Astoņos, ja bija patika izmest līkumu pa klusajām ielām, dandzos logos vairs nedega elektrība, bet varēja vērot svecīšu atspulgu. Nabaga naktssargi un ormaņi! Tiem krita lielie svētku lati kabatā... Vientuļnieku sirdis neizturēja un tie meklēja vietas, kur skanēja bērnu balsis un vīna glāzes; dzejnieki meklēja mājas, kur ūdens pārvērstos vīnā un viņu gudrās atskaņas bērnu balsis, kas skaitīja Ziemsvētku pantiņus:

Es skaistu rozīt' zinu, no sīkas saknītes...

Vai — Ziemassvētki sabraukuši rakstītām kamanām...

Bet — laiki atkal mainījās. 1944. g. Berlīnē īsi pirms svētkiem es lasīju latviešu bēgļu aprūpes organizācijas telpās uz ziņojumu dēļa izliktu kāda tautieša vēstuli: Esmu gluži viens. Atraksties kāds... Es nezinu, vai kāds aizrakstīja. Man tikai ienāca prātā, ka pirms dažiem gadiem biju sagatavojis kādas 30 apsveikumu kartītes un tās, salam piepemoties, uzvelkot ziemas mēteli, bija palikušas nenosūtītas plānākā mēteļa kabatā. Tā gadās labos laikos.

Tagad man nāk prātā kāda tautieša vēstule no Guāmas salas: Viss būtu labi, tikai nezinām, kurā palmā dedzināt svecītes.

Arī svecīšu nava. ASV aizliegts tās dedzināt ugunsgrēka briesmu dēļ. Var dedzināt elektriskās, kas izskatās krāšņi, nebojā ar nopilēšanu parketu vai paklāju. Viss kļūst arvien drošāks. Pret ugunsdzēsības likumiem ir grūti ko iebilst. Par spīti tam, Ziemsvētki ir labu domu svētki. Lai gan šī labā doma sākas ar dāvanām un eglīti bērniem, to dziļākā nozīme ir atcerēties, ka pirms 1952 gadiem Jūdejā dzimis Kristus, kas pārvērta naidu mīlestībā un ūdeni vīnā. Lai mūsu domas nebūtu tikai kā spožie eņģeļu mati, kurus satin kamolā, kad novāc eglīti.

Īstenībā tā arī nav, kaut gan daža vietā nav ne eglīšu, ne svecīšu, ne bērnu. Esam katrs pārāk daudz zaudējuši, lai aizmirstu vismaz domās iedegt kādu svecīti savai mīlestībai.

MŪSU BETLEMES ZVAIGZNE

BETLEMES ZVAIGZNE — MŪSU DZIMTENE

Katru gadu Ziemassvētku vēsti dzirdam vārdus: „Kristus, mūsu Pestītājs, ir dzimis, gods Dievam augstībā, miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts." Bet vai ir miers virs zemes? Vai ir miers mūsu sirdīs? Vai cilvēkiem, tautām, valstīm virs zemes ir labs prāts? Nē — vēl varmācība, naids, nodevība un vislielākā netaisnība mājo cilvēku vidū. Vēl taisnība, tiesības un svētumi tiek kājām mīti un zaimoti. Vēl brutālas varas valda pasaulē!

Arī mūsu sirdīs nav īstas miera svētku izjūtas, jo esam trimdinieki, kas nezinā drebam par saviem tuviniekiem, kuri palika dzimtenē un nes smago verdzības slogu. Mēs esam nezinā par savu un savas tautas likteni! Mūsu sirdis ir pilnas dziļa naida pret tiem, kas sabradāja mūsu svētumus, kas izpostīja mūsu dzīvi, mūsu ģimenes, mūsu laimi un labklājību, kas izdzina mūs no tēvu tēvu sētām svešumā un kas tagad brutāli valda mūsu zemē, neļaujot mums kā brīviem cilvēkiem tur atgriezties.

Tā nevilus rodas jautājums, vai tiešām šādos apstākļos var būt laiks miera svētku svinēšanai...?

Un tomēr priekšsvētku laikā, kad ielās, laukumos un veikalu logos parādās eglīšu zaļums, iemirdzas svecīšu gaisma, ieskanas Ziemassvētku dziesmas, mūsu skaudrās domas top klusākas, sirdīs rimst smeldzošās sāpes un mēs jūtam, ka esam pielijuši ar prieka, mīlestības un pateicības jūtām visu Varenam, kas licis atspīdēt spožajai Betlemes zvaigznei. Šo izjūtu varā mēs nevilus savās domās esam dzimtenē un garā skatām visu to, kas neizdzēšami mīt mūsu sirdīs.

Mēs redzam laukus, mājas, kalnus, lejas un mežus, kas mierīgi snauž, samtainā tumsā tinušies. Mirdz zvaigznes, mirdz logos uguņis, un klusi skan zvaniņš pie ilks ceļā uz baznīcu. Tam līdzi mūsu sirdīs ieskanas bērnu dienās tik daudz skaitītā dzejoļa rindas: Balts sniedziņš snieg uz skujiņām, un maigi dziedot, pulkstens skan, mirdz šur tur ciemos ugunis, un sirds tā laimīgi pukst man...

Mēs izstaigājam visas atmiņu tekas; esam visās mīļās vietās — baznīcā, skolā un daudzajos ciemos. Visur eglīšu mirdzums, mīļi draugi un tuvi cilvēki. Bet vissiltāk un spožāk svecītes deg svētvakarā pēc baznīcas savā mājā, savējo vidū. Tur māmulīte, tur tētis, brāļi, māsas, tur vecītētiņš ar vecmāmuļu, tur dāvanas, prieks, sirsnība. Tikai tur izjusti un brīnišķi skan: Ak tu priecīga, ak tu svētīga Ziemassvētku dieniņa...

Bet, mīļie draugi, tas ir tikai atmiņu sapnis vaļējām acīm, un tur redzētais — mūsu otrā Betlemes zvaigzne — mūsu dzimtene, kas mirdz pāri tālumiem, telpai un laikam.

Mēs zinām, ka arī tur nav vairs senā Ziemassvētku mirdzuma. Mēs zinām, ka tagad tur ir tikai posts, ciešanas un sāpes. Mēs garā acīm redzam Mātes Latvijas lūdzoši izstieptās rokas — Brīvības pieminekli, redzam to sērās noliektu galvu, Brāļu kapos pulcinot ap sevi varoņus, kas krituši cīņās vai miruši kā mocekļi par svēto Latvijas vārdu uz lūpām. Mēs, dzīvi palikušie, kas izkaisīti pa visu pasauli, Ziemassvētku gaišumu un mieru varam rast tikai ticībā un cerībā, ka taisnība un cilvēcība reiz uzvarēs un ka Dievs arī mūsu tautai paškirs gaišākos ceļus, lai mēs varētu atgriezties atkal brīvā Latvijā un tur eglīšu mirdzumā patiesi izjust vārdus: Gods Dievam augstībā, miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts.

T. Sīlis.

MŪSU SENČU ZIEMASSVĒTKI

Kas tur putina aiz viņa kalna?
Ziemsvētki putiņa atiedami.

T. dz.

Ir zināms, ka daba cilvēku ietekmē fiziski un garīgi, kur un kādos apstākļos tas arī dzīvotu. Tāpat latviešu tautu Dzintarjūras krastā ietekmē mūsu dzimtenes ziemeļnieciskā daba.

Ziema, kuras sākumā sauli redzam maz, ir pilnīgs pretstats vasarai, kad pat pusnaktī neizzūd viegla blāzma.

Šie pretstati ietekmējuši arī tautas paražas. Mūsu senču raksturīgākās tradicijas ziemā grupējas ap Ziemassvētkiem, un tādas izdarības kā lāča dīdīšana, bluķa dedzināšana, ķekatās iešana notiek laikā, kad dienas ir visīsākās un tumšākās, lai atbaidītu tumsu un tumsības garus.

Pagriezieni dabas norisē izraisa arī lūzumus cilvēka izjūtās. Tumšajām rudens dienām iestājoties, cilvēkā pamostas drūma noskaņa, un viņš ar ilgošanos gaida to brīdi, kad tumsai būs jāatkāpjas gaismas priekšā. Tādēļ arī mūsu senči ar visādām izdarībām gāja gaismai palīgā uzvarēt tumsu.

Saulgrieži atgādina mūžīgo cīņu dienas un nakts, vasaras un ziemas maiņā, kurā mēs esam iekļauti. Cilvēks, tāpat kā visa dzīvā daba, slāpst pēc siltuma un gaismas, un Ziemassvētkos tumsa ir sasniegusi savu augstāko pakāpi: saule parādās tikai dažas stundas un atkal nozūd.

Ievērojot šo Ziemassvētku sakarību ar saulgriežiem, saules simbols dominē latviešu ornamentikā, kur visos laikos sastopamas saules zīmes, kuru pirmveidi latviešiem ir kopīgi ar citām tautām. Sauli senais latvietis iēloja riteņa veidā. Saules ritenis ar trīs, četriem, sešiem un astoņiem spieķiem pazīstams visu latviešu cilšu ornamentikā.

Mūsu senči saules atgriešanos gaidīja ar ilgošanos, īpaši tāpēc, ka viņu dzīvē gari un drūmi bija vakari un rīti istabā un rijā pie skalu uguns. Tādēļ arī Saules atgriešanās svētkus gaidīja kā mīļus un dārgus viesus, kas atbrauc rakstītās kamanās.

Kas tur skan, kas tur žvadz?
Ziemassvētki tie tur žvadz.
Ziemassvētki atskanēja
Ar sudraba kamanām,
Eita, bērni, skatīties,
Ziemassvētkiem atnākot.

NU ATNĀCA ZIEMASSVĒTKI

**Simtu čepu kukulīšu,
Ziemassvētkus gaidīdama;
Simtiņš nāca ķekatnieku
Ziemassvētku vakarā.**

**Ziemassvētkus gaidīdamis
Lastu daru alutiņu;
Gan zināju, Ziemassvētki
Trīs dieniņas svētījami.**

**Ziemassvētki četri brāļi
Pastalīņu pūdētāji;
Kad noplīsa pastaliņas,
Tad ar kārklu vīzītēm.**

T. dz.

Jau mēnesi pirms svētkiem latviešu mājās bija rosība: meitas gatavoja salmu puzurus, baložus, krāsoja ēveļskaidas un darināja citus greznumus istabu rotāšanai. Saimnieks darīja alu, kāva cūkas un gatavoja desas. Saimniece cepa plāceņus un vārīja visādus gardumus. Iecienītākie ēdieni bija: cūkas pusgalva, zirņi, pupas, karašas, ķūķis, desas un arī kazas gaļa.

Es nebiju kazas gaļas
Visu gadu dabūjusi,
Nu dabūju kazas gaļu
Ziemassvētku vakarā.

Kad svētku vakarā krēsla bija nolaidusies pār zemi un visa māja bija uzposta, saimnieks ar saimnieci un mājas ļaudis bija saģērbušies goda drānās, visi apsēdās pie mielasta galda. Saimniece aizdedzināja sveces un abi ar saimnieku nosēdās galda galā. Iestājās svinīgs klusums. Saimnieks piesauca Dievu un pateicās Viņam par rudens devumu. Pieminēja arī mirušos, kas, tāpat kā veļu laikā, Ziemassvētku naktī nāk sērst pie savējiem.

Tikko vakariņas paēstas, klāt jau bija arī ķekatnieki: čigāni, zirgi, dzērves, āži, lāči, nāve, garā sieva u. t. t., kas sarīkoja dažādas izdarības: čigāns dīdīja niķīgo kumeļu, čigāniete lika kārtis un zīlēja rokā, cits dancināja lāci un dziedāja:

Danco, lāci, danco, lāci,
Saiminiece maksās!
Šķiņķi gaļas, klaipu maizes,
Trīs pimberī naudas.

Ķekatnieki bija mīļi gaidīti un tos visus pamieloja. Viņi nesa mājās svētību un druvās auglību, ar trokšņiem un dejām aizbaidot ļaunos garus.

Ķekatniekiem pievienojās daži mājas ļaudis un tad gāja tālāk no mājas uz māju. Kur ķekatniekus labi uzņēma, tie saimnieci un saimnieku cildināja, bet skopos pēla un apdziedāja.

Ar kauniņu vakar biju,
Ar kauniņu rītā būšu.
Bez kauniņa vien tik biju
Ziemassvētku vakarā.

Ziemassvētku naktī ķekatnieki no sētas sētā vilka līdzi smagu ozola bluķi, ko pēdējā mājā vai uz kāda uzkalna sadedzināja.

Ar to bija sadedzināts visa gada grūtums, ļaunums iznīcināts un spožā liesma aizbaidījusi ziemas tumsu.

Ejiet projām Ziemassvētki,
Ar visām karašām,
Es gaidīšu Lieldieniņas
Ar zaļo rudzzālīti.

T. dz.

B. S.

ZIEMAS SAULGRIEŽI

Zemei attālinoties no saules, dienas paliek īsākas, pakāpeniski iestājas tumsas pārsvars attiecīgajā zemes daļā. Decembra pēdējā desmitā notiek pagrieziens — zeme sāk atkal tuvināties saulei, dienas pamazām paliek garākas, gaisma sāk ņemt pārsvaru par tumsu. Šis pagrieziens cilvēkus iepriecina, iedveš cerības jaunam ražošanas posmam.

Kādreiz gara pasaulē arī iestājās tumsa — daudzi šaubījās par saviem ticības ideāliem un meklēja izeju no mocošās neskaidrības garīgajā dzīvē. Ar Kristus dzimšanu viņu centienos iespīdēja pirmais gaismas stariņš, kas pamazām izvērtās par lielu prieku — cilvēka pacelšanu dievišķīgā augstumā, kur gaisma nekad nenodziest un mīlestība neizbeidzas.

Kad kristieši iepazīstināja tautas ar savu mācību un atzīmēja svarīgākos notikumus Kristus dzīvē, tad sāka svinēt Kristus dzimšanas dienu Ziemas saulgriežos, jo idejiski minētie notikumi viens otram pieklaujas un viens otru papildina. Tā izveidojās Ziemassvētki — fiziskās un garīgās gaismas, cerību un mīlestības sākums.

Latviešiem dzimtenē šie svētki bija bagāti ar seno paražu atdarināšanu, dievnamu apmeklēšanu, viesošanos pie radiem un paziņām, kā arī dažādiem sarīkojumiem, kuros neizpalika gaišā eglīte un apdāvināšanās. Allaž zaļā eglīte stiprināja tautiešus neizsīkstošā ticībā un cerībā, un svecīšu gaisma apgaroja un tuvināja cilvēku cilvēkam, pat pretēju uzskatu tautiešus.

Tālu no dzimtenes, svešu ļaužu vidū, viņu paražu ietekmē mēs tomēr Ziemassvētkos nevaram neatcerēties savus piedzīvojumus Latvijā. Tie atmodina arī tās jūtas, kas tad mūs pārņēma, sildīja un pamudināja sniegt roku un sveicināt pat domu pretiniekus. Gaismas un mīlestības svētkos zaudē savu intensitāti ietiepība, iedomība un pašuzslava; kristīgās gaismas stari apstaro cilvēku dvēseles un rāda viņiem īsto darba un sadarbības ceļu — cienīt cilvēku, atzīt viņa spējas un neliegt viņam izlietot tās kopīgā mērķa sasniegšanā. Lai Ziemassvētku eglītes zaļums un gaišums kā simboli iedarbojas uz katru tautieti un stiprina viņā latvisko pastāvību, skaidro domāšanu, nelokāmo ticību un cerību.

P. Dreimanis

Irma Grebzde.

PAULĒNA ZIEMASSVĒTKI

Kāda māte man pastāstīja šādu stāstu:

— "Tas zēns man nepatika no pirmā brīža, kad viņu ieraudzīju. Stāstīja, ka viņš izstaigājis fronti līdz ar karavīriem. Vēl zeica (?), tas noklīdis vecākiem, vēl citi apgalvoja ka puika izbēdzis no mazgadīgo labošanas iestādes un meties dzīvot uz savu roku. Pēdējā iespēja man šķita visticamākā, jo Paulēns, kā viņu citi sauca, stipri atgādināja tos palaidņus, par kādiem bija bērnībā lasījusi grāmatās.

Viņš bija gluži gaišs zēns, gadu četrpadsmit, varbūt piecpadsmit, ar gaišu seju, pelēkām drošām, nekaunīgām acīm un mazu smailu zodu. Viņa labi veidotajā mutē vienā vai otrā stūrī, gandrīz vienmēr karājās sakošļāta cigarete, kura tas mēdza dižodamies izspļaut un veikli ar lūpām uztvert un ielikt mutē atpakaļ.

Kādu laiku Paulēns mūsu bēgļu nometnē kopā ar Slapu tā izklaidēšanās lemesis.

Dzīve bija smaga, ritēja tumša. Ļaudim vairs sen negribējās smieties, un, jāatzīstas — bijām viens otram piedzīvojis apnikuši. Bērni kļuva nīkīgi un runāja pretim, vairs sarūcās ar sievām, un man vairs neviens dauds to nekāvām (?). Es bija draudzene Mirdzai Kārkles kundzei, ar kuru kliedzu bija.

Patiesību sakot, mums nebija ko runāt, nīkstot vācu šķirbainajās barakās. Sākumā amerikāņu virsnieks mūsu grupas ievietojoša solīja vāciešu aizstātos dzīvokļus, bet drīz jau bet par to aizmirsa kā par nākotni zinā. Nāca jau vienreizējo un baumās. Viss aizvien bija tāpat. Lielā barakas istabā ar viesojami cilvēkiem, izpuvusi grīda, caurie logi un saimes pilnais gultas.

Tad ieradās Paulēns, bet to kājas bija ko pārrunāt. Garos zābakos, cauriem bikšu celgaliem, ar netīru maisēli uz pleca viņš ienāca barakā un — jāpieņem vien bija.

Zēns rīkojās droši un skaļi. Nopazīja, kurā kaktā drīkst gulēt, nometa savu maisēli uz grīdas, tūlīt nokritis, aizmiga.

Toreiz viņš man likās gadu septiņpadsmit vecs, vēlāk ievēroju neizveidotos zēna vaibstus un tievās rokas ar neattīstītām muskuļu cīpslām. Nolikām Paulēnu līdzās Slapu vecim, kura piederīgie nelaimīgā kārtā palika pie krieviem. Veco Slapu arī neviens labprāt necieta. Viņš dzēra, ja to varēja izokšķerēt, spļāva uz grīdas un rupji lamājās.

"Lai nu tāds tīdu plevāc" — mēs ar Mirdzu nospriedām un pārējie piebalsoja.

Slapa ar Paulēnu daudz nerunāja, taču zēnu viņš nebaidā nebāra kā mūs citus. Drīz viņiem abiem sākās kopējas gaitas uz ciemiem un pilsētu. Viņi nāca vēlu mājās un visu nakti grauza ābolus, kuru mums, citiem, nebija. "Zagti" — Mirdza nopūtās — "neviens vācietis to neko nepārdod. Un vēl mums!"

No rītiem arī Paulēns bija kā skaļi žāvājās un runāja niekus, neļaudams mūsu bērnus izgulēties.

Tas bija, es pamanīju, ka mans Valdis, pacēlis galvu no salmu maisa, aprinas pilnām acīm uzlūko uz grīdas guļošo Paulēnu. Nu man radās bailes, ka jaunais zēns varētu samaitāt divpadsmit gadus veco Valdi. Reiz es plekēru savu zēnu, kad tas atdeva svešajam klaidonim savu maizes donu, kura toreiz vēl bija visai plāna.

"Man pašam negribas," Valdis sacīja, "un Paulēnam nepietiek. Mācītājs arī teica, lai palīdzot savam tuvākam."

Noriju rājienu un aizgāju.

Paulēns sēdēja uz grīdas, kājas izstiepis pār celiņām, kas veda uz vienīgo barakas pavardu. Katrs, kas gāja, pukodamies kāpa šim kājām pāri, bet zēns tās nepievilka.

"Kundze glabā pāri palikušo maizi kulītē. Es zinu. Sapelēs" viņš nekaunīgi sacīja.

Ar ilgošanos gaidīju mūsu pārcelšanu uz otro pilsētas nomali, kur pussagrautos kazarmu blokos ierīkoja jaunu bēgļu nometni.

"Tad reiz tiksim vaļā no tā zaglēna" — sacīju draudzenei.

Noliegt gan nevarēja, ka Paulēns bija ienesis dzīvību mūsu barakā. Vakaros, ja viņš ar Slapu neklaiņoja apkārt, spēlēja mutes ermoņiku, veikli izlocīdams pazīstamās karavīru dziesmas.

Mūsu bērni, ap galdu satupuši, raudzījās spēlētājā vaļējām mutēm.

"Ko glūn kā aitas! Pazūd!" Paulēns dažreiz pēkšņi nometa ermoņiku un izskrēja ārā.

"Nav īsti pie prāta un brandavs to drīz pārvērtīs par lopiņu" — noteica Kārkļu vecā māte savā kaktā.

Jā, vienu nakti Paulēns atnāca trokšņains un piedzēries, turēdamies Slapam pie rokas. Bērni modās un kliedza. Mēs bārāmies, cik spējām.

Sāku nīst mazo pieklīdeni, vērodama, ka Valdis viņu iemīlēja. Zēns centās Paulēnam visur izpatikt un palīdzēt.

Beidzot gaidītā diena pienāca. Mūsu nabagu paunas salika kara mašīnās un pārveda uz pussagruvušajām kazarmām.

Tā te bija postaža! Kaļķi, ķieģeļi, mēsli, salauztas mēbeles, trauku lauskas klāja laukumiņus un taciņus. Ļaudis tomēr neapmulsa, tie čakli tekāja, lodāja un rosējās.

Kas bija nespēcīgi vai neuzņēmīgi, tie labprāt gāja lielajās kopistabās nesagrautajos stāvos. Uzņēmīgākie staigāja pa drupām, meklēdami pagrabus un paspārnes, kur iekārtoties atsevišķi.

Mēs ar Mirdzu bijām sajūsminātas, kad tās vīrs atrada divi istabiņas ar aizbērtu gaiteni un virtuvi, kurai gan trūka ceturtās sienas un loga, taču tur bija pavards. Tūdaļ ķērāmies pie darba. Ar dēļiem aizsitām sienu, ielikām logu un durvis. Vienu istabu dabūju es ar bērniem, otrā un virtuvē iekārtojās Mirdza ar vīru, māti un puisīti.

Neaprakstāma bija sajūta, kad pirmoreiz pēc ilga laika bijām vieni.

"Nez, kur palika Paulēns?" Valdis ieminējās, kad tur pat uz grīdas ieturējām maltīti.

"Beidz nu reiz domāt par to palaidni," sacīju, "drīz te sāksies skola. Raugies, ka tieci sestajā klasē un esi man palīgs, kamēr no gūsta pārnāks tēvs."

"Jā," — Valdis atteica — "bet mums viņa būs žēl. Paulēns jauki stāstīja par fronti un karavīriem. Atceries?"

Es neatcerējos.

Dzīve pamazām ieslīdēja īpatnējā nometnes gaitā. Bērni uzsāka skolas gaitas. Reiz ieprasījos Valdim, vai Paulēns arī apmeklē skolu? Jā, esot ģimnazijā. Bet tur notiekot ērmīgas lietas. Neviens negribot Paulēnam sēdēt līdzās, viņš nemazgājoties un smirdot. Kad skolotājs to izsūtot mazgāties, Paulēns svilpodams aizejot un tai dienā vairs neesot redzams. Puikas sakot, palaidni izslēgšot no skolas.

Sāka piesalt. Maigā Bavārijas ziema tuvojās. Mūsu istabiņā nu sila čuguna pavardiņš, bija galds un soliņi, tepat drupās atrasti.

Biju gluži apmierināta ar šādu dzīvi, kad pēkšņi draudzene Mirdza mani pārsteidza ar jaunu ziņu.

"Mūsu labajai dzīvei nu beigas. Vai zini? Es redzēju Slapu un Paulēnu kasāmies pagrabā zem mums. Būšot tur iekārtot sev mītni."

Slikti bija, tomēr gluži tuvi abi trokšņotāji mums nebūs. Un galu galā nometnē bija stingri kārtības sargi un likumi.

Novembra vidū, pagrabā kā alā ielīda Slapa ar zēnu, vilkdami līdz ar samtu pārvilktus krēslus.

"Esot izrakuši" — sacīja draudzenes vīrs. Drīz dzirdējām, ka Paulēnu izslēdza no skolas, par ko otrā dienā skolas direktoram no istabas nozuda mētelis, labs Latvijas mētelis ar karakula apkakli. Neviens gan nebija redzējis, ka Paulēns mēteli būtu zadzis, bet tikpat labi nevienam nebija vajadzības domāt, ka palaidnis to nebūtu darījis.

Vakarā abi pagraba iemītnieki blaustījās un klaigāja, Mirdza brīdinot piesita ķeblīti grīdai. Pēc dažām dienām no auklas loga priekšā nozuda Mirdzas puisīša krekliņi, gluži kā vējš tos būtu aizpūtis. Nokrituši tie nebija vis, Kārkļu māte vai acis izskatīja meklēdama. Mums par vainīgajiem šaubu nebija. Es saņēmos un nokāpu pagrabā runāt.

"Vai tev, Paulēn, kauna nemaz nav?" teicu. "Tavam tēvam būtu jānosarkst visu to redzot, kā tu uzvedies."

"Man nav vairs tēva, kundze" — Paulēns ņirdza, spēlēdamies ar resnu kaķi, par kuru ļaudis teica, tam netrūkstot ne cāļa gaļas. "Vai tu nemaz nedomā izaugt par krietnu latvieti?" rājos tālāk, un dusmas man gluži aizžņaudza kaklu.

"Esmu jau izaudzis, un krietnumu nekur nevaru atrast" — zēns atteica liela vīra pārākumā.

"Tu zodz!"

Pēkšņi Paulēns lēca kājās. Viņa acis, lielas un spožas, līda man sejā.

"Ko jūs sacījāt?"

"Tu. — Tā ļaudis runā. Nu par to direktora mēteli... un krekliņi tepat, no loga..."

"Nekad neesmu neko ņēmis latviešiem," zēns kliedza, "un vācieši reiz nozaga man maizi."

Atkāpos un gluži apjukusi kāpu augšā. Paulēna pārvērstā seja vēl vīdēja manu acu priekšā.

Nedēļu vēlāk pagadījās, ka virtuves norīkojumos lobīju kartupeļus kopā ar Paulēnu.

Neviena no sievām nerunāja ar zēnu, it kā viņa tur nemaz nebūtu.

Naids un nepatika, ko visu laiku biju pret Paulēnu sajutusi, manī vairs nebija. Mēs abi strādādami šad tad saskatījāmies, un pēkšņi zēns teica: "Kā dzird, direktora mētelis atradies. Paša madāma bijusi noslēpusi pie meitas un aizmirsusi."

Nu viņš glūnēja uz mani smīnēdams. Es neatbildēju, un arī sievas klusēja.

Mirdza turpināja dusmoties uz palaidni pagrabā, tomēr es vairs viņai līdzi nerunāju. Man radās sajūta, ka esmu zēnam darījusi pāri. Sestdienā, pie kaimiņienes izcepusi pirmos speķa pīrāgus svešumā, uzliku pārīti uz šķīvīša un nokāpu pagrabā.

Durvis bija vaļā. Piemētātajā istabelē neviena nebija. Noliku pīrāgus Paulēna gultā un ārā iedama, sadūros ar zēnu durvīs. Padusē viņš nesa resno runci.

"Kur tad jūs abi tā?" laipni to uzrunāju.

"Peles ķeram, noliktavā. Ķeram abi, tā ātrāk. Redz', cik resns noēdies. Atkrīt tur arī pa citam kumosam."

Ieraudzījis pīrāgus, viņš apjuka.

"Nevajag," viņš teica skarbi, viņa piere piesarka. — "Negribu," pieskrējis gultai, tas paņēma šķīvīti un iespieda man rokās.

"Nekā nevajag! Krājiet maisiņā — kā toreiz!"

Apjukusi kāpu uz savu istabu.

Valdim nu bija citi biedri un, liekas, ar Paulēnu tas nesastapās.

Īsi pirms Ziemassvētkiem mana māsa no Amerikas atsūtīja paku. Valdim tā bija ielikusi biezu zīmējamo bloku un skaistu krāsu kasti ar otām.

Zēns labi zīmēja un par dāvanu ļoti priecājās, rūpīgi to noglabādams no māšeles.

Ziemassvētku priekšdienā pārnācu no tirgus un atradu Paulēnu sēžam pie Valda galdiņa un zīmējam viņa blokā.

Piesarcis un laimīgs, mans zēns stāvēja palaidnim līdzās.

"Raugies, māt! Kā Paulēns to prot! Tā pat tu nevari! Zirgi, karavīri. — Paulēns saka, Latvijā viņam bijusi šitāda krāsu kaste!"

Nedabūju zīmējumu redzēt, Paulēns piecēlās, viņa seja it kā apdzisa, smīns iegula mutē. Saņurcījis lapu, tas pievērsās Valdim.

"Kad tev apnīkst — atdod man. Krāsas nav maize — neapēdīsi!"

Tad viņš izgāja.

"Kāds bija zīmējums?" es vaicāju.

"Skaists, māt" — Valdis aizrautīgi apgalvoja — "es tā nekad nevarēšu."

Valdim bija zudis prieks pašam zīmēt un viņš dāvanu atkal noglabāja plauktiņā.

Ziemassvētku vakarā skaisti sniga. Bijām Mirdzas istabā nolikuši eglīti, izgreznotu un košu. Bija sagādāts arī šis tas mielastam. Zem eglītes, raibos papīros, katram atradās kāda dāvana.

Nolēmām aiziet uz dievkalpojumu un tad mājās pie eglītes padziedāt.

Svinīgi greznota bija mazā nometnes baznīciņa. Ļaužu bija daudz, tādēļ lielākā daļa stāvēja kājās. Bēgļu bezcerīgajās sejās gaismoja svētku miers.

Atskanēja dziesma. Skaistas skanīgas balss aizkustināta, pagriezos atpakaļ. Patumšajā baznīcas gaitenī ieraudzīju Paulēnu. Viņa seja bija pavērsta pret mirdzošo egli pie altāra. Zēns dziedāja aizmirsies, un daudzi atskatījās, uzlūkodami viņu.

"Kāda balss," čukstēja skolas direktors man līdzās, "kas tur tā dzied?" Viņš bija maza auguma un labi nesaredzēja stāvētāju gaitenī.

"Paulēns," es teicu.

Zēna balss laidās visām pāri kā stabules skaņas.

Izspraucos no drūzmas pie durvīm un skatījos dziedātājā. Vaļējais netīrais krekls bija pavēries uz zēna vājajām krūtīm, tās cilājās strauji līdz balss pacēlumiem. Nez' kādos tālos ceļos bija aizgājušas zēna domas? — man ienāca prātā. Varbūt uz to māju, ko tas kādreiz par savu sauca, varbūt pie mātes.

Dievkalpojums beidzās. Steigdamās panākt Mirdzu, lai lūgtu tai aicināt arī Paulēnu pie eglītes, sastapu paziņas un savu nodomu piemirsu. Kārkļu māte ar puisīti mūs sagaidīja pie aizdedzinātām svecītēm. Sasēdamies gultās, uz koka bluķīšiem, vai vienkārši uz grīdas un gaidījām svētku vecīti — Mirdzas vīru.

Ziemassvētku vecītim ienākot, bērni salika rociņas uz vēderiņiem un skaitīja dzejoļus. Katrs saņēma dāvanu.

(Nobeigums sekos)

KO VEIC ČIKAGAS DV APVIENĪBA?

(Pārnesums no 2. lpp.)

Vai sociālie pabalsti ir tik mazi un dzīves dārdzība tik liela?

Piemēram — viena karavīra atraitne ar vienu bērnu saņem 101.— DM mēnesī. No šīs summas ir jāsamaksā dzīvoklis, gāze, elektrība, uzturs, apģērbs un viss cits minimālai dzīves iztikai nepieciešamais. Šādos apstākļos nevar būt runa par kādām kultūrālām vajadzībām, grāmatām, laikrakstiem u. c.

Invalids ar amputētu kāju saņem DM 96.— mēnesī. Turklāt vieniniekiem, kādi lielākā daļa ir mūsu invalidi, iztika ir vēl dārgāka. Veģetēt ir iespējams, bet grūtības ir tikt pie drēbēm, apaviem, jo vidējs uzvalks vai mētelis maksā DM 150.

Sliktākā stāvoklī ir TBC slimie, jo viņu veselības atgūšanai un saglabāšanai nepieciešams labs uzturs. Tāpat mūsu tēvi un sirmās mātes, kas dzimtenei devuši gaišās dienas, tagad bieži ziemas vakarus pavada nekurinātās un tumšās istabās, jo daudz ir gadījumu, kur nesamaksāšanas dēļ ir noslēgta gāze un elektrība.

Tās trimdas dienas šiem cilvēkiem padara vēl pelēkākas un bezcerīgākas. Izceļošanai izbeidzoties, kad spēcīgākā daļa atstāja Vāciju, tur palikušajiem radās zināma neziņa, rūgtums un depresija.

Spēcīgākās ir darba un sardžu rotas. To vīri arī rādījuši ceļu piemēru. Viņi dod regulārās iemaksas mēnesī TBC slimo atbalstam.

Kā, pēc jūsu domām, vislabāk trūkumcietējiem var palīdzēt?

Jārada regulāra palīdzība, un vienīgais ceļš kā pie tās tikt ir vienas darba stundas algas iemaksa mēnesī aprūpes vajadzībām. DV Apvienība Čikagā to ir sākusi, un sekotāju rodas arvien vairāk. Šinī darbā aicinām visas DV Apvienības, organizācijas un ikvienu latvieti. Čikagā dzīvojošie iemaksas var sūtīt DV priekšniekam A. Vanagam, 1814 N. Leavitt St., tel. HU 6-5334, vai arī kasierim P. Ozoliņam, 4335 W Maypole St.

Mums nav likumu, kas piespiestu to darīt, bet mums ir latvieša pienākuma apziņa, zināmas morālas normas, kas svešumā būtu jāievēro pret saviem tautas locekļiem.

Vai saiņu un drēbju sūtīšana uz Vāciju ir vēlama?

Saiņu un drēbju sūtīšana nav izdevīga. Sūtīšanas izdevumi ir dārgi un bieži vien tie sasniedz paša satura vērtību. To var praktizēt individuāli. Drēbes būtu sūtāmas tikai labā stāvoklī, mazlietotas un jaunas. Protams, labs virskrekls, uzvalks, kleita, palags, vai veļa var ļoti noderēt. Bet vēl reiz uzsveru, ka labākais un ērtākais palīdzības veids ir nauda. Klīst valodas, it kā visi līdzekļi nenonāk pie aprūpējamā. Tas nav tiesa. Varu apliecināt, ka aprūpes līdzekļi nekur citur netiek izlietoti — kā vienīgi šim mērķim. Vācijā būtu vajadzīga arī kultūrālā aprūpe. Mūsu tur palikušie mākslinieki nevar apmeklēt sanatorijas, tālākās nometnes, jo viņiem nav līdzekļu. Tāpat latviešu grāmatu nopirkt vai pasūtināt laikrakstu var tikai retais. Palīdzības darbs ir atkarīgs no sabiedrības atsaucības. Jācer, ka nākotnē tā nepaliks mazāka, bet vēl pieaugs.

Vai DV rūpējas arī par kultūrālās dzīves celšanu?

Tas atkarīgs no vietējiem apstākļiem. Piem., Čikagā nodibinoties DV Apvienībai te jau pastāvēja teātris, koris un citi pasākumi. Tomēr DV Apvienība arī šai nozarē grib pielikt savu roku. Sarīkojumos, kā Strēlnieku dienā, Kalpaka piemiņas vakarā, Lāčplēšu dienā, esam iztikuši ar vietējiem māksliniekiem, kas parasti uzstājušies par brīvu...

Ciemos esam aicinājuši Milvoki DV Apvienības teātri, kam janvārī būs M. Zīverta Cilvēks grib dzīvot viesizrāde. Nākamais sarīkojums ir Ziemassvētku kauju atceres vakars ar eglīti, kas notiks 11. janvārī Hull House telpās.

Vai Čikagā ir daudz invalidu un aprūpējamo?

Čikagā ir apzināti 22 kaŗa invalidi un 40 kritušo un bez vēsts pazudušo kaŗavīru ģimenes. Tāpat esam apzinājuši ASV bruņotos spēkos iesaistītos latviešu kaŗavīrus, kuŗus sveicām Lāčplēša svētkos. Ar tiem, kā jaunajiem cīnītājiem, gribam uzturēt ciešu draudzību.

Ir dzirdēts par DV Palīdzības fondu. Cik tas tālu ir noorganizēts?

Palīdzības fondu pie DV izveido Ņujorkas Apvienība. Pēc apstiprināšanas ir domāts to pārdēvēt par visu ASV DV Palīdzības fondu. Drīzumā tas uzsāks savu darbību.

Vācijā invalidi un kaŗavīru ģimenes saņēma no vācu iestādēm rentes, vai ir izredzes uz tām arī Amerikā?

Esmu šinī jautājumā vairākkārtīgi griezies pie vācu ģenerālkonsula Čikagā un sarakstījies ar attiecīgām iestādēm Vācijā. Šinī jautājumā ir izdots Merkblatt ueber die Versorgung von Kriegsopfern, die ihren staendigen Wohnsitz in Ausland haben, kas pamatojas uz Valsts darba ministra 15. 7. 51. parakstīta likuma. Šogad 27. 8. 52. ir iznācis otrs likums. Šie likumi runā par rentēm un protēzēm vācu pavalstniekiem, kas nonākuši še eksistences grūtībās. Pašreiz šis likums tiek vēlreiz skatīts cauri attiecīgās iestādēs. un ir sagaidāmi grozījumi par labu arī citiem. Līdz tam laikam nebūtu vēlams pieprasījumus iesūtīt, kamēr DV to neziņos aprūpējamiem.

Kā tiekat ar visu šo darbu galā, jo arī eksistences darbs prasa daudz laika?

Parasti DV darbu veicu vakaros un svētdienās. Tajā piedalās valdes locekļi, dāmu un citas komitejas. Atsaucību un palīdzību snieguši arī citi, kas aicināti. Labi talcinieki ir jaunieši, piem., gaidas vienmēr bijušas DV darbam tuvas.

Vai arī DV nav domājuši par savas jaunatnes audzināšanu?

Tas ir padomā jau ilgāku laiku. Šogad DV apspriedē Čikagā, kur piedalījās pārstāvji no citām apvienībām, pieņemti ierosinājumi par DV jaunatnes audzināšanas jautājumiem. Tai ir jāizaug, tāpat kā izauga DV organizācija, lai kļūtu liela, stipra, tradiciju un varoņgara tālāk nesēja jo jaunatne būs tā, kas tvers ieročus, ja būs laiks atbrīvot mīļo dzimteni Latviju, un būs tās sargātāja un saulē cēlāja.

A. Agnis

ATTEIKUŠIES NO ZIEMASSVĒTKU APSVEICINUMU SŪTĪŠANAS

Sveicot radus, draugus un paziņas Ziemassvētkos un novēlot laimīgu Jauno gadu, ziedojam DV aprūpes vajadzībām:

1. A. Vanags ar ģimeni $10.00; 2. P. Viliņš ar ģimeni $5.00; 3. K. Sirmais $5.00; 4. J. Vārna ar ģimeni $5.00.

Jānis Bērziņš savā uzņēmumā

LATVIETIS RŪPĒJAS PAR KANADIEŠU ZIEMSVĒTKU PRIEKU

CIEMOS JĀŅA BĒRZIŅA EGLĪŠU VIZUĻU DARBNĪCĀ

Iepērkoties lielajos Kanadas preču namos un vērojot Ziemassvētku eglītes rotājumu klāstus, nez', vai daudziem būs ienācis prātā, ka šo eglīšu rotu ražotāju pirmajās rindās izcīnījies mūsu tautietis Jānis Bērziņš, kas no metalizētas plastikas — jauna materiāla ko importē no ASV, ražo visdažādākos vizuļus un figūras. Visās varavīksnas krāsās mirgodami, izgriezti un saviti stilizētu zvanu un ziedu veidā, tie visur saista pircēju, īpaši kanadiešu, ievērību, un pēc tiem ir tāds pieprasījums, ka uzņēmīgais fabrikants, strādādams pēdējā laikā ar kādiem desmit cilvēkiem pat divi maiņās, nav spējis saražot tik, cik pieprasījuši veikali, bet nākošā gadā pasūtinājumus sāks gatavot jau septembrī un oktobrī vizuļus varētu nodot vairuma uzpircējiem.

Līdzīgu uzņēmumu Jānis Bērziņš bija pasācis jau Zviedrijā 1947. gadā, no kurienes Kanadā iebrauca tikai pirms gada, ar labām sekmēm iekarodams tirgu saviem ražojumiem jau pirmajā gadā arī šeit. Zviedrijā Bērziņš vispirms mājas kārtībā, piepalīdzot pārējiem ģimenes locekļiem, sāka ražot papīra vītnes un japāņu laternītes zviedru iecienītajām vēžu ballēm. Laternīšu gaumīgos apgleznojumus Zviedrijā veica iecienīti mākslinieki — N. Strunke, J. Cīrulis, R. Kronbergs un citi, un tā kā Bērziņš šai rūpniecības nozarē Zviedrijā bija pirmais celmlauzis, izkonkurēdams ievestās preces no Vācijas un Japānas, viņa firma ātri laikā nostiprinājās savā stāvoklī. To izdevīgi pārdevis, J. Bērziņš pārcēlās uz Kanadu, kur, čakli strādājot visai ģimenei, turpina pasākto darbu, piemērojoties Kanadas apstākļiem un gaumei. Īsi pirms svētkiem sastapu J. Bērziņu plašajā darbnīcā pašā pilsētas centrā, debesskrāpju pakājē, kur, paslēpies kārbu ierakumos, viņš krauj, raksta un saiņo savus ražojumus. „Nu jau lielākais [illegible] pāri," [illegible] lielfabrikants, „bet pirms pāris mēnešiem neredzēju ne dienu, ne nakti."

Aplūkojot glītās kārbas, kuŗu izgatavošanā daudz bijis palīdzīgs Ed. Dzenis, lasām zem zaļās eglītes attēla firmas nosaukumu: „J. Bērziņš un co." un stūrī firmas preču zīmi: „Bell Astra Products".

„Šo zīmi jau pazīst visā Kanadā," stāsta firmas galvenais īpašnieks, „jo mani ražojumi pērkami no Ņufaundlendas līdz Vankuverai visos lielākos preču namos. Šiem Ziemassvētkiem esmu izgatavojis [illegible] eglīšu rotājumu un simtiem jūdžu „eņģeļu matus", bet nākošajā gadā domāju uzņēmumu vēl paplašināt."

„Ar ko?" seko ziņkārīgs jautājums.

„Tas firmas noslēpums," smaida īpašnieks. „Kanadā konkurence ir milzīga, un visu izšķir laba ideja un uzņēmība. Tādēļ pagaidām klusēšu."

Toties apskatīt darbnīcu un mašīnas nav aizliegts. Izrādās, ka daļa „kniedējamās mašīnas" izdalītas arī mājās, kur čaklas rokas, piepelnoties sev virsstundu darbu, [illegible] uz vietas vēl diezgan ko apbrīnot. Bet visvairāk jāapbrīno un jāapsveic mūsu tautieša izdoma un enerģija, jo viņam arī savi konkurenti, turklāt tik īsā laikā, izdevies nodrošināt savam uzņēmumam labu vārdu un spožas izredzes nākotnē.

Jāzeps

Darbnīcā gatavo eglīšu rotas

J. Kreiļa uzņ.

Vai svētkos drīkst iedzert?

Kanadas likumi Ontario provincē ir bargi

Gandrīz nevienas latviešu godības vai svētki nav iedomājami bez saldā vīna vai putojoša alutiņa Tuvojas Ziemassvētki, gribēsies iebaudīt kādu stiprāku malku, bet svešās zemes likumi ir bargi. Iepazīsimies ar tiem.

Dzīvē ir izveidojušies 2 galvenie uzskatu novirzieni par alkoholu. Viens — vecās pasaules (Eiropas) un otrs Ziemeļamerikas kontinenta. Eiropā vīnu, liķieru un konjaku attīstība visvairāk notika klosteru pagrabos. Saprotams, ka to labumu nogaršoja arī mūki, kuri ticēja Dievam, tāpēc alkohola lietošana nevarēja būt grēks. Tā iedvesa jaunu garu, padarīja cilvēku priecīgāku un vieglprātīgāku. Latvijā miestiņš bija sensenais dzēriens, bez jaunas nozīmes (alutiņi, vecais brāli...). Kungu laikos krogus bija kungu un mācītāju ienākuma avots, tāpēc arī tas nevarēja būt apgrēcības vieta. Sakarā ar to Latvijā bija izveidojies uzskats, ka katrs varēja dzert cik un kad gribēja. Par to nevienu nesodīja. Sods draudēja tikai par parādīšanos publiskā vietā acīmredzami piedzērušā stāvoklī.

Citādi tas ir Ziemeļamerikas kontinentā. Ne Kanadā, ne ASV nav nobriedušas, ar noteiktām rakstura īpašībām izteiktas tautas. Piemēram, mēs nepazīstam kanadiešu vai Kansasas tautas, kuŗas rakstura īpašībām ir attiecīgi izveidoti likumi. Te ir dažādu Eiropas tautu maisījums ar vietējo iedzimto piejaukumiem. Rezultātā Kanadas iedzīvotāju psīche ir citāda. Savu draugu, radu vai piederīgo varmācīga noslepkavošana vai sakropļošana nav nekas neparasts. Dolars, jūtu vai dziņu uzliesmojumi bieži dominē pār prātu. Saprotams, ka alkohola iespaidā visus šos noziegumus izdarīt daudz vieglāk, jo klusē saprāts. Tāpēc šai kontinentā ar tiesībām, veselības aizsardzības un alkoholisko dzērienu lietošanas noliegumu vai ierobežojumu, censas samazināt daudzos noziedzīgos nodarījumus. Līdz ar to alkohols ieguvis kaitīgas indes nozīmi, un tā lietošana vēstures tecējumā ir vairāk vai mazāk noliegta. Visa Kanada (izņemot Kvēbekas prov.) ir gājusi šo ceļu un izveidojusi īpatnējus likumus. Pieskarsimies Ontario prov. likumiem, tie ir līdzīgi arī pārējās provincēs, izņemot Kvēbeku, kuŗa sekojusi Francijas likumdošanai un pilnīgi atšķiras no pārējās Kanadas.

Alkoholiskus dzērienus iedala 2 grupās: 1) augstprocentīgos (apm. 30 proc. liķieri, konjaki, viskiji), ko pārdod tikai noteiktām personām, pret īpaša parauga apliecības izsniegšanas un katreizējas iepirkšanas alkohola reģistrēšanas. Prakse šīs apliecības izņemšana izveidojusies ļoti vienkārša. Katrā alkoholisko dzērienu veikalā var dabūt pret 1 dol. samaksu šo apliecību. To var pirkt katra [illegible] vairāk par 1 dol. nodevas samaksu bez jebkādiem citiem ierobežojumiem. 2) zemprocentīgos alkoholiskos dzērienus (alus un vīns). To var pirkt katra pieaugusi persona atsevišķos veikalos bez kāda ierobežojuma.

Ja nu dzēriens ir attiecīgā veikalā iegādāts, tad jāzina, kur un kā to var lietot. Vispirms likums noteic, ka alkoholiskus dzērienus nedrīkst dzert publiskās vietās, izņemot speciālos valdības atļautos veikalus (tavernas, restorāni, alus dzertuves u. c.). Izejot no šī likuma alkoholiskus dzērienus nedrīkst pārvadāt vaļējos traukos. Tiem jābūt piepildītiem oriģinālsaiņojumā, aiztaisītiem un aizzīmogotiem (pudeles vai mucas). Nevar pārvadāt iesāktas pudeles vai mucas. Piem., ja kādā policijas kontrolē uz ielas, tramvajā, vai kādā citā satiksmes līdzeklī kādam atrod kabatā vai koferī iesāktu alkohola pudeli, tad viņam draud sods par alkoholisku dzērienu lietošanas noteikumu pārkāpšanu.

Tālāk par pašu dzeršanu. Alkoholiskus dzērienus var lietot tikai pieaugušas personas un privātās telpās. Attiecībā uz pieaugušām personām likuma iztulkošana ir stingra. Ir sodīts vīrs par to, ka viņa nepilngadīgā sieva piedalījusies sabiedrībā, kur lietots alus. Nekādā gadījumā nepilngadīgi bērni nedrīkst piedalīties sabiedrībās, kur lieto alkoholu, nedz atrasties [illegible].

Privāttelpu jēdziens tiesu praksē dabūjis daudz dažādus iztulkojumus. Par privāttelpu likums atzīst māju, ko apdzīvo viena ģimene. Ja mājas 1. stāvā ir veikals un 2. stāvā var uziet pa atsevišķo uzeju, tad tas ir privāttelpa, bet ja dzīvoklī jāiet caur veikalu, tad nav. Ja turpretim dzīvoklis ir 1. st. un veikals vai biroja telpas 2. st., tad šis dzīvoklis ir atzīstams par privāttelpu. Atsevišķiem dzīvokļiem (apartamentiem) ir privāttelpu tiesības. Strīdīgs jautājums ir par īrētām istabām (boarding rooms), pēc likuma tās nav atzīstamas par privāttelpām, bet ja kādu istabu apdzīvo tikai viena ģimene un tanī [illegible] personas nedrīkst, tad tai istabai būs privāttelpu tiesības. Tāpat jautājumā par privātiem dārziem un laukiem. Ja tos nevar pārredzēt no blakus īpašumiem, tad tiem ir privātīpašuma tiesības. Ja var pārredzēt no citas mājas, lauka, ceļa vai ielas, tad tam nav privātīpašuma tiesību šī likuma nozīmē.

Mums parastā padziedāšana pie alus glāzītes kanadiešiem bieži ir nesaprotama un to var iztulkot kā trokšņošanu un sabiedriskā miera traucēšanu iedzērušā stāvoklī.

Izejot no augstāk teiktā, atsevišķu istabu īrētājiem jābūt sevišķi uzmanīgiem alkohola lietošanā savā istabā, it īpaši ja nav labas attieksmes ar nama īpašnieku.

Apkaŗojot alkoholisko dzērienu noteikumu pārkāpējus, policijai ir dotas papildus tiesības. Tā var apcietināt katru piedzērušu personu bez parastās apcietināšanas pavēles, tāpat tā var ierasties un pārmeklēt aizdomīgās telpas bez kratīšanas ordera. Lieki būs piezīmēt, ka iereibuši auto vadītāji nekādā gadījumā nebaudīs policijas žēlastību, kaut arī nav noticis nekāds satiksmes pārkāpums.

Par alkoholisku dzērienu apkaŗošanas noteikumu pārkāpšanu draud sods no 50—2000 dol. un atsevišķos gadījumos vēl cietuma sods.

Beigās jāsaka, ka nemaz svētkos nav jādzīvo tik „sausi." Var iebaudīt arī „stipruma dzērienus," attiecīgi jānokārto to apgāde un izlietošanas vieta. Nevajadzētu darīt pēc mums zināmā vecā izteiciena: „dzer par kapeiku, ālējas par rubuli," bet derētu labāk to apgriezt otrādi, „dzert par rubuli un ālēties par kapeiku," tad svētku nobeigas nebūs jāpavada policijas bunkurā.

J. Jakāns

Alfrēds Dziļums

Svētki pakrastē

PASAKA

Zaķītis Vientiesītis dzīvoja ar savu ģimeni Sūnu lejas Pakrastē starp paegļu un sīku priedīšu audzi. Vientuļa egle aug mītnes priekšā, kupla un apaļa, un slaidā galotnīte ik pavasari pastiepjas trīs pirkstu gaŗumā pret debesīm.

Silti un labi jūtas Vientiesīša bērni. Mīkstas sūnu gultas, apaļi ciņu krēsli un zaļganbrūni tepiķi klāj viesmīlīgās mājas grīdu. Pakraste viņus sarga no bargās Ziemeļa elpas, un, kaut saulīte tikai īsu brīdi parādās virs jaunaudzes galotnēm, tā ik dienas apciemo arī zaķa bērnus un sasilda viņu plānos kažociņus.

Sūnu lejas Pakrastē ierodas arī citi viesi. Mazais, baltais Sermulis katru rītu apteka kuplos kadiķus un reizēm iebāž ziņkārīgo purniņu arī zaķu namā.

„Kas jauns, kas jauns?" Sermulis vienmēr apjautājas.

Bet Vientiesītis nezina nekā jauna. Viņa vietā atsaucas Žagata, kas arī šajā laikā mīl šūpoties kuplās egles pazarēs.

„Viss, viss jauns!" raibsvārce žvadzina bez mitas. „Kalna vīri cūku dur, Lejas sievas mīklu sit! Dur, dur, sit, sit — žag!"

„Kas vēl, kas vēl?"

„Kalna pirtī dūmi kūp — žag, žag — dūmi kūp! Lejas meitas veļu žauj — žag, žag — veļu žauj!"

„Vai tā, vai tā? To derētu redzēt!"

„Žag, žag — žag, žag!" pļāpa turpina, gaŗo asti mētādama. „Svētki nāk, svētki nāk, zaķim egle jāgrezno. Viesi jālūdz, galdi jāklāj, žag, žag, žag!"

„Kur nu es —!" Vientiesītis nopūšas, kaut zina, šogad viņa reize uzņemt viesus.

„Jā, jā, žag, žag! Citādi tavu kažoku suņiem atdosim!"

Kur gadījusies, kur ne — caps! — egles zarā ielec sila Vāvere un nosēžas Žagatai blakus.

„Tiš, žag, žag, tiš! Kā tu mani nobaidēji!" raibsvārce uztraucas.

„Vai tevi, gaŗastīte?" Vāvere kaitinādamās aplēkā raibo putnu, kuplo asti žigli mētādama starp zaļajām skujām.

„Kam tu vēdini gaisu kā karstā vasaras laikā? Žag, žag, sargies, ka neizknābju acis!"

„Vai tu, raibsvārcīte?" Vāvere sauc pretī. „Knābis tev gan stiprs, bet mani nagi asāki. Un zobi —! Kriukt! — pušu cietākais rieksts!"

„Žag, žag — cst, klusāk! Kas tur kustas, kas nāk?"

Patiesi, Kalna vecis ar savu mazdēlu. Vienam cirvis uz rokas, otram akmeņu pilnas kabatas.

„Glābieties!" raibsvārce izspurdz no egles apakšas un žadzinādama pazūd meža biezoknī. Arī Vāvere vienā lēcienā aizlingo uz citu koku, un Sermulis aizzib starp zaļajām kadiķu sūnām kā balta sniega pika. Tikai Vientiesītis pārbijies saglauž gaŗās ausis uz muguras un, pieplacis zemei, stingām acīm raugās, kas notiks. Kaut nu bērni, nebēdņi, nelēktu kājās!

„Vai šī pati nebūs laba?" Kalna vecis apstājas pie egles un prasa dēlēnam.

Puika pētīdams atliec galvu. „Nē, vectēv, nebūs vis laba! Galotne tik gaŗa kā ciemiņu pātaga. tad jau griestos būs jāzāģē caurums."

„Ak, tā tu domā, gudriniek?" vectēvs vēlreiz noskatās eglē. „Nē, griestus ziemas laikā nevar postīt. meklēsim citu!" Viņš paškir biezās skujas, un abi vīri aiziet.

Tiklīdz aizdun soļi, Vientiesītis pielec kājās.

„Bērniņi, mīļie, viņi gribēja nocirst mūsu egli! Ko paši rītvakar dedzināsim? — Bet nu žigli, žigli posties svētkiem! Austiņas tīrīt, kažokus sukāt, mātei klausīt, pātarus skaitīt! Kas neņemsies prātā, tam žagarus ādā! Es pats apskriešu kaimiņus, ciemos lūgšu!" un Vientiesītis aizjož pa smalko kadiķu audzi, ka baltā ļipa vien nokust.

Bet kurp? — Viņš pēkšņi izslienas uz pakaļkājām un pārdomā lietu. Ak, jā, vispirms pie krusttēva Lāča. Un lieliem lēcieniem Vientiesītis nesas meža biezoknī. Apmetis līkumus staignājiem, pārlēcis vēju izgāztiem stumbriem, beidzot zaķītis, ātri elpodams, stāv pie krusttēva Lāča durvīm.

Cik labi viņš pratis iekārtoties starp izgāzto koku platajām sakņu velēnām!

„Tuk, tuk!"

„Kas tur ir?" aiz biezajām kūdras durvīm atskan miegains rūciens.

„Es, krusttēv! Vientiesītis!"

„Kā tev vajag?"

„Mani bērniņi lūdz tevi pie svētku eglītes."

„Ak tā?" Lācis paveŗ durvis un izbāž caur spraugu lielo, pinkaino galvu. „Grūti man vecam vīram tādu gaisa gabalu aizstaigāt. — Lai bērniņi papriecājas bez manis!"

„Žēl, žēl, krusttēv!" Vientiesītis bēdīgi novelk.

„Arī kažoks man nodilis un paputējis. Varbūt citi viesi ņems ļaunā."

„Kažoka dēļ gan nesēdi mājās, krusttēv!" zaķītis neatlaižas.

„Redzēs, kā būs. Varbūt aizčāpošu. — Vai pie Lūša arī tecēsi? Viņš nesen vēl egļu kaktā šķaudīja."

„Došu, došu godu arī Lūša tēvam. — Uz redzēšanos, krusttēv!" Vientiesītis pamāj Lācim un domīgs cilpo uz Egļu kaktu.

„Hačī!" pēkšņi zaķīti nobaidē sirdīgas šķavas. „Ko tu lēkā gar otra namdurvīm? Hačī!"

Vientiesītis grib mukt, bet Lūša tēvs aizstājas viņam priekšā, ģērbies lepnā, raibā kažokā: Hačī, atbildi!"

„Lūša tēv, lūdzu Pakrastē — rītvakar — pie eglītes," Vientiesītis drebēdams lūdzas.

„Skat, gaida!" Lūsim sāk zibeņot acis. „Hačī, vai galdi būs klāti kā nākas?"

„Būs, būs," zaķītis murmina.

„Piesargies! Citādi jutīsi manus nagus!"

Ātros lēcienos Vientiesītis nozūd no meža kaķa acīm. Stigas malā viņš saskrienas ar meža cūku.

„Sveika, cienīgā!" Vientiesītis dziļi klanās. „Lūdzu apciemo rītvakar manus bērniņus — dedzināsim eglīti!"

„Rek, rek, ko viņš iedomājas!" Meža cūka brīnās. „Vai cepti kartupeļi būs?"

„Varbūt —"

„Ja būs, tad iešu, rek, rek! Jau divas dienas neesmu ēdusi. Kartupeļu lauki sasaluši, ozolzīles apsnigušas. Bēdīgi svētki, bēdīgi svētki." Meža cūka čāpo tālāk, ošņādama ciņus un urdīdama ar stipro snuķi piesnigušo meža sūnu. „Bēdīgi svētki, rek, rek, bēdīgi svētki!"

Vientiesītis pūzdamies apsēžas uz ciņa un, saglaudis gaŗās ausis uz muguras, paveŗas slaidās egles galotnē. Lūk, kaimiņiene Cauna!

„Cik labi, ka tevi satieku!" Vientiesītis iesaucas. „Atskrien rītvakar uz Pakrasti!"

„Hī, hī, Vientiesītis!" Cauna zobodamās smej. „Es domāju — uz ciņa nomests pelēks mežinieka cimds! Hī, hī! Uz Pakrasti —? Svētku balli rīkosi —?"

„Kā tad, Caunīti!" Vientiesītis priekā apmet dažus līkumus ap egli. „Tikai neaizmirsti aicināt līdzi visus savus radus!"

„Hī, hī!" Cauna atkal gardi smej, šaudīdamās pa egles stumbru augšup un lejup. „Es gan nezinu, kā būs, Vientiesīt! Mani radi paši taisās uz augstiem svētkiem, hī, hī! Bet varbūt kādu brītiņu aizskriešu. Tikai sesku neaicini — fui!"

„Nē, nē!" un zaķītis cilpo tālāk. Meža pļaviņas malā viņš ierauga Stirnas tēvu. Notupies krūmu malā, Vientiesītis viņam māj ar ķepu. „Labdien, bucīt! Vai nāksi rītvakar pie maniem bērniņiem viesos?"

Stirnas tēvs mierīgi pakasa ar pakaļkāju pieri un tad uzsit priekškāju uz sasalušās zemes — buk, buk! „Kādi viesi vēl tev būs?"

Zaķītis Vientiesītis kustina ausis.

„Visi, visi būs. Lācis, Lūsis, Cauna — Meža cūka arī būs."

Vientiesītis jautri kūleņo tālāk. — Kas gan vēl būtu aicināms? Ak, jā, vēl vecais Āpsis, vēl Lapsa ar saviem bērniem! Un zaķītis cilpo pāri meža pļavai uz Sauso kalnu. Tur starp diviem priežu celmiem redzama zaļās sūnās noslēpta ala.

„Tuk, tuk! Vai tu tur esi, vecais Āpsi?"

Klusums.

„Tuk, tuk. Veŗ durvis vaļā, miega mice!"

Ne skaņas, ne zīmes.

„Ak tu, kurlais tauku veci!" Vientiesītis uztraucas. „Nāc laukā, paosti gaisu! Nosmaksi, visu ziemu alā gulēdams."

Pēkšņi pa sānu durvīm izskrien dzeltenais Kūmiņš.

„Ko tu dauzies, muļķi? Vai nezini, ka saimnieks izguļ ziemas miegu? — Kā tev vajag?"

Zaķītis bikli izstāsta, kas par lietu.

Lapsa kļūst laipnāka. „Kad jāiet, jāiet, vai es ko saku. Bet to, miega mici labāk neaiztiec — lai sūt!"

„Lai sūt!" Vientiesītis atzīst un atvadās.

Zaķītis brīdi apsēžas starp kailiem zileņu ceriem. Vai nu visi būtu aicināti? Kur vēl Vāvere, Susuriņš un baltais Sermulis? Vārna—? Nē, to melno veceni Vientiesītis negrib savās mājās redzēt. Tāpat viņam nepatīk lielā pļāpa raibsvārce žagata. Jau tā nevar aizklausīties viņas tenkās.

Vientiesītis skrien atkal līku loču caur biezi̇em krūmiem, pa lazdu kalnu un alkšņu leju. Viņš met lokus ap purva dangām un kūleņo pār sasaulšiem arumiem. Tikai vēlā vakarā viņš pārskrien mājās noguris un izsalcis, un sirds vēl arvien sit strauji kā lielās izbailēs. Kaut nu viss izietu pa godam, kaut nebūtu kādu apvainojis, vai aizmirsis!

Citu rītu Vientiesītis atkal agri pielec kājās. Izberzis acis, viņš uzskrien kalnā, izslienas uz pakaļkājām, pētī un skatās, apaļās acis vērsdams uz visām debesu pusēm. — Vai šodien jau svētki? Jā. Kaut kur zvana. Pat ērģeles dūc. Vai tās debesu kalnā? Jā. Dažas retas pārslas lēni lido un taupīdamas [illegible]. Krūmi un kadiķi top mazliet nosarmojuši, tikai zem eglēm vēl spīd brūkleņu mētras, un viena sasalusi oga kā maza, sārta podziņa spīd pie celma pelēkā mēteļa...

Bet zaķītis Vientiesītis to neredz. Viņam jādomā ilgi un daudz. Vai diena atkal nebūs par īsu? Taču egle durvju priekšā stāv tik lukša un kaila.

Viņš sāk atkal savu gaŗo stiepienu pāri ganībām un kailām aitu norām, cauri birzīm un lazdu grāvām, līdz nokļūst [illegible] kalnā, kur [illegible] Sniega māte.

„Tuk, tuk!" zaķītis [illegible] mīkstajām mākoņu durvīm.

„Kas tur bailīgi klauvē?"

„Es, Sniega māt! Vientiesītis no Pakrastes!"

„Kā tev vajag?"

„Svētku rotu eglītei. Tev tik daudz pūku un vates — lūdzu, lūdzu, neliedz svētku prieku bērniņiem!"

„Tec vien mājās, neraizējies!" Sniega māte atbild. „Tiklīdz pārskriesi mājās, es tavu eglīti izpušķošu [illegible] tev lejā veselu blāķi."

„Paldies, Sniega māt!" Priekā [illegible] sildams, Vientiesītis metas kūleņiem lejup.

Tur jau pretī skrien — nerātnās vēja draiskas! Mati izpūruši, [illegible] pa gaisu vien plands. „Šiu — šiu!" tās svilpodamas iesviež Vientiesīša acīs. [illegible] devušās rokās, [illegible] kalnā, [illegible]

(Nobeigums sekos)

A. Sedasdēls.

KRISTAPS EGLE

Dieva elpas varenību nedveš tikai kalni, okeans un tuksnesis, bet tajā redzamas visas radības lietas, kas dzīvi sāk un nobeidz zem šīs saules.. Un lūgsnā bija jāsaliek rokas, pateicīgā priekā vērojot, ka Dieva sūtīts vējš un saule, sniegs un tveice rotājās dzimtenes Latvijas mežos! Un cauri svešas zemes vatrauksmei mēs atkal sadzirdam valodu un skaņas, kas nāk no dzimtenes puses. Sadzirdam tādēļ, ka ir Ziemassvētki. Un dzirdam tieši meža valodu,jo baltajā svētku gaismā burvestību lej zaļā egle. Ne tā, kas cirsta mežos, kur uzglūn ļauni ložņātāji vai indīga efeja, bet egle, kas nokāpusi no zaļoksnējā celma Zemgales mežu masīvā, Latgales vai Vidzemes zaļā zelta grēdām, kurām cauri viegli izslīd saules gaisma. Un šīs zaļās godības plašumā redzam ļaudis, kas Dieva radības elpu grib sargāt ar visu savu dzīvi un mūža darbu. Vai tā nav ziedošanās?

Manis nosoļotām četrdesmit dzīves jūdzēm laika ņēmējs bija jau pieskaitījis vienu klāt, kad saskāros ar Zemgales eglājiem. Kādā dzidrā augusta naktī es atstāju vienu dzīvi, saaustu ar karavīra pienākumiem, lai sāktu citu, kas savukārt vieda dzimtenes skaistumu un vairoja tās materiālā spēka rezerves.

Es atmodos augstā Zemgales kraujā. Loga rūtīs vizuļoja Sesavas ezers, kaut kur netāļu balta slējās Iles sanatorija, bet pakavam līdzīgā mežu ielokā atradās mežniecības miteklis, kurā kaŗa laikā mitinājās gan latviešu, gan vācu vienību stābi, bet ap ezeru kaisušas cīņas. Te nu es viņus sastapu — vīrus ar brīnumu sejās, meža mieru kustībās, apdomīgus, bet arī straujus, ja viņu mežiem tika pāri darīts.

Taču visu šo zaļumu sargātāju pulkā seniora godā — Ciroles apgaitas mežsargs Kristaps Egle. Tas nav piedomāts vārds — tā viņu arī sauca pēc personības un dienesta dokumentiem. Viņš nāca no kroņu muižas mežsargiem, jau tur mantodams lielu darba pieredzi un mīlestību. Tiekoties pirmo reizi ar šo nosarmoto meža vīru, manī pamodās cieņa, jā, pat zināma goddevība. Cik viņš daudz jau bija devis Zemgales mežam, nesdams tagad sešdesmitpiecgadīgu nastu! Bargs pret sevi, taisnīgs pret citiem — tāds viņš bija pārējo meža vīru vērtējumā.

Kāds labs gars mājoja viņa apgaitā. Mājas dārziņā stiedza pāris tabakas stādu. Istabā divi nobružātas krāsas krēsli, tāds pat galds un gulta. Tīri berzta grīda, silts mūrītis, gādīga mājasmāte. Vairāk nekas. Jo Kristaps dzīvoja un elpoja tikai mežā. Pavisam grūti to nācās sastapt mājās. Tādēļ arī egles, slaidas kā zaļi torņi, slējās viņa apgaitā. Priedes, kā milzīgi plati vēdekļi, šūpojās savā smaržā, zaru rokās briedinot čiekurus jaunai dzīvībai un pastāvēšanai. Bet šo valdaudžu aizvējā un aizsardzībā veidojās jaunais mežs. Ja tam nācās cīnīties ar nelabvēlīgiem apstākļiem, Kristaps steidzās palīgos. Viņš visur gribēja saudzēt, taupīt un kopt, lai sasniegtu augstāko devumu. Vai daudz mums bija šādu Kristapu? Pat medībās viņš bija pret trofeju pārpilnību.

Es atceros kādas medības viņa Ciroles mežos.Bija sabraukuši vācu karavīri un latviešu civilierēdņi. Kāda burvīga pasaka šūpojās todien Egles apgaitā! Nekad, nekad nebiju redzējis dzimtenes mežu tik majestātiskā tērpā kā toreiz. Slaidās egļu rokas tikko varja noturēt sniega lavīnes savās zaļajās plaukstās, bet apaļīgās priedes izskatījās kā apsniguši baznīcu kupoli. Visas takas mežā bija sniega aizvilktas. Debesu lokā sala decembra saule. Kristaps pārņēma dziņēju pulku. Masts pēc masta, bet ne dzīvības. Kaut kur aizlēkāja pāris garaušu, bet priedes zarā iespēlējās sīlis. Un tā aizgāja visa medību diena. Bet mednieki nebija noskumuši — Kristapa mežs bija skaists, tas viņus nomierināja, pat iepriecēja.

Tad Kristaps pienāca pie manis un priecīgi izsaucās: „Cik jauki, ka mana zvēru saime atkal pasargāta. Un kā kādam lielam notikumam noskaņots, es pieņēmu sava apakšnieka aicinājumu — kopīgi degt Ziemassvētku egli viņa mežsarga mājās. No Lietuvas puses nākdams, rāms dienvidu vējš vēla vieglas mākoņu grēdas, kas pāri Zemgales līdzenumam izbēra Ziemassvētku sniegu. Apdarītu darbu noskaņā lēni gūlās lauku sētas. Viegli tumsa. Aizpūsts ceļš cauri Kristapa kvartāliem. Un tur jau es skatu mazo mūra mājeli Bēnes ceļa malā. Iemirgo pirmās zvaigznes — apstājies snigt. Kristaps, kas no dienesta tērpa neškīrās nekad, to uzspodrinājis, saņem mani ar priecīgu mieru un zemgalieša laipnību. Ir tikai pāris citu ciemiņu. Mazs, pavisam mazs pulciņš, kā jau kaŗa Ziemassvētkos. Kristapa nelielā egle sāk liesmot uguns acīm. Un mēs klusām, slāpētām skaņām uzsākam Klusa nakts, svēta nakts. Ir tik saldi. Un tomēr rūgtuma piegarša. Ir taču kaŗš — līst asinis, dziest dzīvības. Un tomēr — šai vakarā visi lūdz miera, visi gaida labo prātu atgriežamies, visi grib dzīvot, strādāt un ciest savas zemes un brīvības dēļ. Un kā jau ieaudzis savā darba laukā, Kristaps mazāk runā par cilvēku dzīvību, vairāk par to, kā pasargāt Zemgales un visas dzimtenes mežus.. Tad Kristaps mani aicina laukā. Mēs iejam cauri pirmiem diviem meža kvartāliem, turpat līdz ceļiem nobridušies sniegā. Es atceros pēc mežaudzu plāna, ka tur tālāk ir bijusi lauce, kur mežs dabiski atjaunošanās ceļā nav varējis iesakņoties. Bet kas tagad — tur taču tādi kā prāvi sniega puduri, kā mazi kociņi, sniegu apsegušies? „Domāju, ka neļaunosities, ja šai vakarā jums atklāju vienu darbiņu, ko esmu padarījis meža labā, gandrīz jums nezinot," Kristps, mazu satraukumu balsī, stāsta. Jā, viņš ir atkal kaut ko labu darījis savai zemei, savam mežam. Kāda jauna, spirgta smalce pārņēmusi prāvo kailās lauces platību. Nu vairs nav nevienas tukšas vietas viņa kvartālos, kur nebūtu iesakņojies jaunais dzimtenes mežs.

Kaŗa viļņiem ieveļoties mūsu zemē, trauksmes sajūta kā ļauns lietuvēns pārņēma pilsētas un laukus. Izdzēsa arī Zemgales mieru. Cauri Kristapa meža kvartāliem izcirta kaŗa ceļu. Bet viņš līdz pēdējai iespējai palika savā postenī. Tikai, kad pa jaunierīkoto ceļu, kas skāra arī viņa mazo ķieģeļu mītni, sāka dimdēt kaŗa rati un plosīties lielgabalu uguns, Kristaps pārcēlās uz Skrundas mežiem, tur turpinādams kopt mežu valstij, par cik to vēl kaŗa apstākļi ļāva.

Es nezinu, kas tagad ar viņu noticis, posta negaisam veļoties un gadiem traucot neapturamā ātrumā. Bet zinu gan to, ka šādi Kristapi būs zelta vērts, kad reiz atkal vajadzēs kalpot Zemgales mežiem un jaundzimušās valsts spēkam.

DIEVU APVELTĪTAIS KALĒJDĒLS

(Pārnesums no 3 lpp.)

Svešā Rozentālam ir arī nofrizētā pastkaršu glezniecība, kas gan bieži ir labi samaksāta, bet nav prasījusi īsta radīšanas moku. Tikpat sveši viņam ir arī dažādie pseidoglezniecības novirzieni, kas pilni lēta skaļuma, bet tukši patiesas mākslas izpratnē. Rozentāls cenšas pēc sava stila, pēc savas krāsu un līniju suģestivitātes. Viņa tematikā nav patiesībā nekā jauna, bet veids, kā viņš to ir gleznojis, paliks vienreizīgs. Tāpat kā cilvēces mūžu dzīvo slavenie itaļi, flāmi un niderlandieši. Te jāpiemin, ka viņa gleznās mēs pirmoreiz sastopam īsti latvisku, tvertu vispārcilvēciskas tematikas plāksnē. Sevišķi tas sakāms par Rozentāla sakrālās mākslas darbiem, starp kuriem visraksturīgākā ir glezna — Jēzus svētī bērniņus.

Savās mākslinieka gaitās Rozentāls apmetās gan Saldū, gan Rīgā, gan Pēterpilī, bet visur viņam cieši uz pēdām seko trūkums. Jau studenta gados Rozentāls vairākas reizes nonāk Somijā, kur viņu valdzina šīs ziemeļu tautas lielais patriotisms un mīlestība pret savas tautas māksliniekiem. Ne tā tautas bija toreiz Rīgā, kur visvājākā bildīte, ja tai bija parakstīts ar svešlautiešu vārdu, atrada pircēju. Sevišķi saites ar somu tautu viņam kļūst ciešākās,kad par savu dzīves biedri Rozentāls izvēlas somu dziedātāju Elli Forsel. Tālākie gadi daļēji tiek pavadīti Rīgā, daļēji Somijā, līdz, izceļoties Pirmajam Pasaules kaŗam, Rozentāls pārceļas ar visu ģimeni uz Somijas līča Brendes salu, kas atrodas netālu no Helsinkiem. Pievēršanās Somijai un nebūt nav sarāvusi saites ar dzimteni. Viņa darbs ir veltīts tikai savai tautai, savai dzimtenei. Individuālisms un nacionālisms ir Rozentāla darbu galvenie stūrakmeņi, kas kopā ar vienreizīgu māksliniecisku tvērumu ir pacēluši viņa gleznas līdz starptautiskai atzīšanai.

Un tad, kad daudzu gadu lielajam darbam jau rādās būt panākumi, kad viņa gleznas sāk pirkt jau pati latviešu tauta un Rūpju māte vairs nav ikdienas ciemiņš, kad viņa vārdu jau sāk daudzināt pāri dzimtenes robežām, tieši tad, labākajos spēka gados (50 g. v.) pārstāj pukstēt dižā mākslinieka sirds. 1916. gada Ziemassvētki ir viņa pēdējie, bet darba vēl palicis tik daudz... Pavadītāju viņam bija tikai nedaudzi, kad 1917. g. Jaungada dienā viņu izvada uz pēdējo dusu Brendes salas kapsētā. Uz zārka vāka ir rakstīti vārdi: „Jānis Rozentāls, miris darbā un domās par dzimteni." Tie ir patiesi vārdi visiem, kas tuvāk pazina mūsu lielo mākslinieku, pašu dievu apveltīto kalējdēlu.

Liels ļaužu pulks pavadīja Jāni Rozentālu viņa otreizējā apbedīšanā Rīgā Meža kapos 1920. gada oktobrī. Latviešu tauta nebija pametusi savu lielo dēlu svešā zemē un svešās smiltīs.

Mēs varam būt mūžam pateicīgi Jānim Rozentālam, ka mūsu mākslas kultūrai pamatos ir likti viņa nemirstīgo darbu stūrakmeņi. Ir taisnība somu dzejnieka Koskenniemi vārdiem: „Iet sirdis un paaudzes nāvē, bet paliek tik mēmais daiļums."

O. Krādziņš

Rakstā ar pateicību izmantoti M. Jurēvičas-Priedītes atmiņu materiāli par J. Rozentālu.

Tālivaldis Ķeniņš

VIJOĻU BURVIS

VIJOĻBŪVĒTĀJA J. BRŪNIŅA PANĀKUMI

No bērnu dienām man vijoļu būvēšana allaž likusies kāds pārdabisks notikums, un vijoļu meistari man šķituši vairāk sakarā ar burvjiem nekā ar ikdienišķiem cilvēkiem. Kādi noslēpumaini nostāsti gan nevijas ap slavenā Stradivārija vijolēm, aprakstīti gan grāmatās, gan arī rādīti filmās. Arī mierināja, ka nekādi mošķi tur naktī nespēlējot, varbūt vienīgi vējainās naktīs vējš no Daugavas caur būdiņas dēļu sienām liekot vijolēm dūkt vētrai līdzi.

Visas šīs atmiņas mani pāršalca, kad nesen Toronto mani apciemoja kāds vecāks tautietis no tālākas provinces, ar divām vijoļu kastēm padusē. Jūlijs Brūniņš vairs nav no jaunajiem — tam pāri jau sešdesmitiem, taču acis viņam jaunekļīgi iemirdzas, kad vaicāju par līdzatnestiem instrumentiem. Kā mazus bērnus viņš tos izcilā, apmīļo un pastāsta, kā tie radušies.

Jūlijs Brūniņš un viņa vijoles

Brūniņa vijoļbūvētāja karjēras sākums gandrīz vai pirms 50 gadiem. Vēl skolas gados viņš netieši salauzis kādam draugam vijoli un gribējis to viņam salabot, jo naudas visiem bijis ļoti maz. Sācis arī pats mācīties vijoļspēli, un tēvs iedevis 1 rubli, lai iegādājas Bogenca vijoļspēles I daļu. Bet kad tā bijusi izspēlēta, vairāk naudas tēvs nav devis, un tā nu visa gudrība palikusi pusceļā.

„Kad pēc Ziemassvētkiem aiznesu paštaisīto vijoli uz Gulbenes draudzes skolu," stāsta vecais meistars, „citi bija tūdaļ to pastāstījuši skolotājam. Zināms, mans rīks bija ļoti nepilnīgs, man tiešām jau metās kauns, ka tikai tādu vien biju spējis uztaisīt. Skolotājs, redzēdams manu interesi, piedāvāja pats savu vijoli spēlēšanai, bet skolā mācības drīz beidzās un mājās arī mūzikas mācībai aiz nošu trūkuma bija beigas."

Brūniņa tēvs savā mūžā uztaisījis kādas 50 — 60 vijoles. Vairākas palikušas Latvijā, citas taisītas un pārdotas Hanavas nometnē, Vācijā. Tās savā īpašumā ieguvuši vairāki UNRRA's darbinieki, un tā latviešu vecā vijoļu meistara fabrikāti tagad atrodoties arī Vācijā, Holandē, Francijā un ASV. Vijoļvirtuozs O. Ilziņš esot tās demonstrējis divos koncertos Vācijā, un izteicies atzinīgi, tāpat kā latviešu brāčists Toronto Pauls Zariņš. Brūniņš sūrojas, ka Ilziņš aizbraucis uz Venecuēlu, nemaz neredzējis labākās, kuras radušās pēdējā laikā. Tās izstrādātas gan Vācijā, gan arī tagad Kanadā, Orilijā, kur dzīvo Brūniņš. Vietējie laikraksti neskopojas atzinībām un „Orillia News — Letters" pat raksta, ka viņa instrumentu „tonālā kvalitāte ir pirmklasīga".

Ikdienas darbā I. Brūniņš maizi pelna, strādājot kādā laivu būvētavā, un vijoles taisa pa vakariem. Viņš, protams, priecājas, ka viņa ražojumi tikuši atzinīgi novērtēti arī šeit svešumā, bet turpat piemetina:

„Man jāsaka, ka šis mans darbs jau īstenībā nāk pats no sevis. Man vēl šodien skan ausīs mūsu dzimtenes egles skaņas, kad es, kā mazs zēns, palīdzēju tēvam zāģēt mežā egles baļķus, kurus vedām uz upi pludināšanai. Tām šķiedras bija tik smalkas un vienādas, un ar tik brīnišķu skaņu! Kaut man tagad bijis kāds šās egles gabaliņš! Bet tas tikai sapnis..."

Jācer, ka kādreiz Brūniņa tēvs vēl tiks pie savas iemīļotās Latvijas egles vai viļņotās kļavas, bet līdz tam laikam droši gadīsies gan kanadiešu, gan, domājams, arī latviešu vijoles mākslinieki un audzēkņi, kas gribēs spēlēt uz tāda instrumenta, kurā, kaut taisīta no svešas zemes kokiem, tomēr mājo veca latviešu vijoļu meistara — sirds.

Atceros nostāstus par lielā latviešu kokrūpnieka, mākslas mecenāta un vijoļu būvētāja Augusta Dombrovska vijolēm, kuras turpināja būvēt viņa dēls, liels savādnieks un vijoļu virtuozs. Par viņu stāstīja, ka viņš salauzis kādu ļoti dārgu Gvarnērija meistarvijoli, lai redzētu, kā tā darināta. Dombrovsku Pārdaugavas mājas vecais dārznieks man stāstīja par velnišķīgiem koncertiem spoku stundā tanī dārza stūrī, kur kādā mazā koka celtnē bija sakārtas desmitiem vijoles. Šai dārzā, kas no Kalnciema ielas stūra iziet uz mazo Zundu, bieži tiku rotaļājies, it sevišķi rudeņos, kad tas bija pilns gardu bumbieru. Tomēr pat dienas laikā ar lielu satraukumu allaž vēroju koka mājiņu. Māte gan mani citu meistaru — Gvarnērija, Madzini, Amāti — vijolēm, līdz ar skaisto toni nāk līdz kāds nieciņš leģendas, kas mūsu mūzikālo uzņēmību noskaņo pavisam citā diapazonā nekā vulgārais kamertonis.

Arnolds Šiņķis

ZIEMASSVĒTKU VĒSTULE MĀTEI

Daudzi Ziemas Saulgriežu svētki nākuši un gājuši, un jo augstāk lemts pacelties mūža kalnā, jo spožāka top gaisma, kas atspīd no bērna dienu aizbēgošā tāluma. Varbūt tas tāpēc, ka toreiz spilgtāki bija kontrasti starp pelēko ikdienu un krāšņajiem svētkiem, bet varbūt arī tāpēc, ka bērnības Ziemassvētki likās daudz tuvāki tiem, ko reiz svinēja gani Betlēmē. Grūti, māt, man būs uzskaitīt, cik gadi jau aizvadīti svešumā klīstot, pēc pēdējiem Ziemassvētkiem Kurzemē pie Džūkstes, kad mūsu brāļu rindas saruka kā pavasaŗa sniegs, bet mēs uzvarējām, par spīti nāvei un velnam. Māt, es ticu, ka Tu it kā no tālienes dzirdēji manu balsi tur starp pērkonim līdzīgiem dārdiem, ložmetēju, mašīnpistoļu nemitīgām kārtām, un tamdēļ Tu atnāci te no Iecavas siliem...

Es dzirdēju, māt, Tavu balsi, es dzirdēju Tevi klusi nopūtās vaidam, un tādēļ es saucu no Džūkstes... Te apkārt ap šīm gruvekļu kaudzēm un laukiem lido mūsu pašaizliedzīgo brāļu cīņas gars, bet viņi paši? Ak, labāk nejautā, māt...

Tādēļ es labāk klusā nakts stundā pāršķiru lapu pēc lapas savā atmiņu grāmatā, kur ierakstīts tik daudz jauku, skaistu un mīļu notikumu, bet arī daudz, daudz bēdu un ciešanu.

Es tagad Tev rakstīšu, māt, par saviem senajiem Ziemassvētkiem. Tas bija toreiz, kad pār mūsu zemi trakoja negaisa vētras, un tētis bija iesaukts kaŗā. Arī to reiz mums bija Ziemassvētki, pilni sirsnības un mīlestības. Tikai tagad neredzu un nenojaušu svētku tuvumu kā toreiz dzimtenē, kur svētku nākšanu mums nespēja noslēpt pat Mismuižas vēsās un mitrās pagraba sienas. Baltais sniegs ir arī šeit, bet es neredzu viņu mirdzuma un, liekas, ka tajā brien iesnaudusies visa pasaule, un veltīgi še meklēt mieru kaut vienai pašai pieticīgai sirdij, jo miera nav, tādēļ nebūs arī īsta svētku prieka.

Un tomēr, — tā gribas kaut vai tikai uz īsu brīdi izbrist no šī sniega, kurš kļuvis par dubļiem, lai garā tuvotos tai rāmajai, bezkaislīgajai skaidrībai, kas izstaro no Tevis, mana auklētāja. Kaut laika un telpas šķirti, mēs esam katrs savpus dzīvības un nāves robežai, tas tomēr nekavē skatīt Tevi tādu, kāda Tu biji, jo karalieņu spožums reiz dziest, skaistuļu burvība izgaist, bet tavas mīlestības apgarotā seja ir mūžīga.

Garā un domās bieži meklēju Tevi kā izslāpušais ceļinieks aku, un vienmēr Tu nāc man pretī laipna un lēnīga, ar visupiedevēju smaidu plānajās, cietējas lūpās, un tik dziļu vērojošu skatu, ka apslēpts tam nepaliek nekas. Šis skats reizē glāsta un apmīļo, tīra un skaidro, nomazgādams svešuma putekļus un sārņus, izsmeldams krūtīs sakrājušos rugtumu un kaut vai stundu remdinādams aso smeldzi, kas sirdij nu jau tikpat parasta kā vienmērīgā pukstēšana. Rakstot šo vēstuli man liekas, ka Tu stāvi man cieši blakus un vārdu pa vārdam lasi, ko spalva atstāj uz papīra, kamēr Tavas vēsās rokas tikko jaužamā pieskārienā glāsta manus vaigus...

Lūk, — tā ir tik labi un skaisti, kā dievnamā, altāŗa priekšā... Es atkal jūtos jauns, pilns sīkstuma un dedzīguma, kā pirms gadu desmitiem, kad mani salauzt veltīgi pūlējās ir sals, ir bads, ir kaŗa laukā gūtie ievainojumi. Un ja arī šodien protu spītēt visām nelaimēm un sāpēm, tad lai pateicība visu varenajam Dievam un Tev, mana auklētāja.

Tu biji tā, kas mācīja mani grūtumus nest un paciest sāpes bez vaida; Tu mācīji smaidīt caur asarām un sakost zobus, kad gribētos kliegt; Tu mācīji saprast un līdzi just citu bēdām un neapskaust svešu laimi, kas katram ir sava — neatdāvināma, nenopērkama, nenolaupāma. Un tiešām, laimīga reiz bija arī mūsu ģimene, par spīti visām likstām un nedienām, jo mums taču nevajadzēja daudz — Tu biji kā pati dzīvība un brīnumu darītāja.

Atceries, — arī tie bija Ziemassvētki — priecīgāki un reizē arī bēdīgāki par šiem. Tolaik vēl biju pie Tevis, sildīdamies Tavas gaišās mīlestības saulē, kaut arī mūsu svētku galdam Tev padomā nebija nekā vairāk, kā vien rupju kviešu plācenis.

Un tomēr — Tu vēlējies nevien remdināt manu un brālīša izsalkumu, bet arī iepriecināt ar kaut ko labāku nekā parastās dienās. Un kamēr es kūru uguni ar Sēliešu silā lasītiem zariem, Tu liki uz cepņa plāceni un slepus iezīmēdi to ar baltu sveces galu.

Gan redzēju to, bet nelikos manījis, lai velti nesāpinātu Tevi, jo pārāk labi sapratu Tavu nolūku. Un arī vēlāk, kad plācenis jau garoja galdā, un es aizelsies ēdu šķēli pēc šķēles, man nenāca ne prātā sūdzēties, ka ātri salstošie sveces tauki ķep pie lūpām un augšslejām. Es izlikos nemanām šo neparasto aizdaru un ļoti slavēju garšīgo svētku rausi, bet tikai mazais brālītis ilgi izbrīnījies skatījās mūsos, nevarēdams mutīti aiztaisīt taču neteica nekā. Un neesmu Tev melojis, māt: šis Ziemassvētku mielasts tiešām bija garšīgs — ne jau tās sveces gals, bet Tavas mīlestības pilnā griba mūs iepriecināt bija darījusi brīnumu.

Lūk, to es neaizmirsīšu līdz savā mūža galam, kaut atmiņai jau tagad pagaisuši daudzi no tiem neskaitamajiem brīnumiem, kad Tev patiešām izdevās dēlu mazajā laimītē redzēt un gūt savējo.

Gan līdz ar citām biju mantojis no Tevis arī šo brīnišķo māku, taču esmu to atkal pazaudējis un nezinu vairs, kas ir laime. Man šķiet, tas notika toreiz, kad valējām brūcēm atstāju Liepāju, bet tas varēja būt arī agrāk — tais baigajās stundās, kas noslīcināja daļu Latvijas zemes un tautas asinis...

Bez liekas taujāšanas zinu, ka arī Tava dvēsele cieš daudz smagāk par mūsējām, jo Tu, lūk, redzi un dzirdi visu, kas tur notiek, kamēr līdz mums atskan tikai apslāpēti, neskaidri izmisuma kliedzieni. Un tomēr — tev atstāta vēl kāda druska prieka: Tu vari būt tēvzemē, kad simtiem tūkstošu šī iespēja ir laupīta un liegta. Un esmu drošs, ka Tevi tur neviena ļauna roka dzīvu neaizraus svešumā, jo Tu biji gatava uz visu: Tavs kaps, varbūt būs aizaudzis un nosēdies līdz ar zemi, kā apsūnojis celms izcirtuma malā, bet Tavas miesas sajaukušās ar Latvijas zemi, jo tai piederēja visa Tava sirds.

Tādēļ šodien bez bailēm rakstu šo vēstuli, tā Tev vairs nespēs darīt ļaunu, kā dažkārt dzīvajiem, bet man būs atkal dažas brīnumainas stundas, ar Tevi runājot un skatot Tavu rāmo vaigu, kas lūkojas man pretī no deviņu gadu tāluma.

Jā, — tā ir tik labi, tik labi kā bērnībā...

Zinu, — drīz svīdīs gaisma austrumu pamalē, ļaudis sāks mosties, un Tu atkal aiziesi, tur mūžības laukos. Bet pirms Tu aizej, vēl uzliec rokas maniem pleciem.

Paldies, mīļā labā māt! Gan atkal reiz no gruvekļiem un smilšu kaudzēm pacelsies ziedošas sētas un uz Tavas atdusu vietas, ko tagad zina tikai retais no cilvēkiem, reiz atkal plauks un ziedēs baltas rozes, ko es Tev dāvināšu...

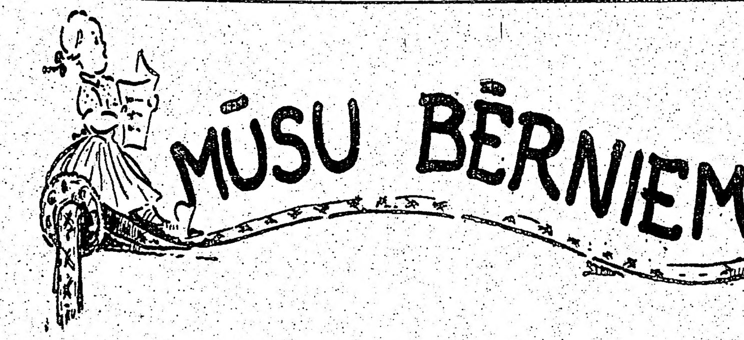

Ella Andersone

SNIEGA PĀRSLIŅA

Saule jau vairākas dienas staigāja pa zemes virsu. Mākonīši kā baltas vilnas pūkas gulēja debesu pamalēs. Bet tad, kādā dienā kā bērni rotaļās tie sniedzās rokās — mākonīši apvienojās par lielu mākoni. Lēni, kā garlaikodamies, tas kāpa pāri koku galiem augstāk un augstāk un kļuva arvien tumšāks. Sasniedzis debesu vidu, mākonis apkārtni apskatīt gribēdams, apstājās un sāka mētāt pa vienai vien baltai sīkai pārsliņai. To redzēja Vēja dēli. Tiem iepatikās lidojošās zvaigznītes. Viņi izlavījās no mājām un sāka rotaļāties. Viegli, viegli viņi šūpoja pārsliņas uz augšu, uz leju. Bet ne jau ilgi. Straujajiem Vēja gariem drīzi vien apnika mierīgās rotaļas. Viņu kāju pēdas kutēt kutēja skrējienam. Rokas tiecās kaut ko grābt un lauzt. Ilgi nedomādami, viņi uzdrāzās pie mākoņa, sapurināja to. Sīkās pārsliņas izbira kā no caura maisa. Kas tas bija par prieku Vēja dēliem! Viņi gavilēja! Aurodami drāzās pāri klajumiem un mežiem, pāri kalniem un lejām. Ja ceļā gadījās māja, pagrabināja logus, durvis. Ielīda skurstenī, iesvilpās griezīgi un asi un metās atkal prom. Un pārsliņas tie rāva sev visur līdz. Laimīga bija tā, kuŗa uz mirkli varēja kaut kur atkrist un atvilkt elpu.

Tā kādai sniega pārsliņai palaimējās nokļūt lauka malā egļu jaunaudzē.

„Ak, cik te mierīgs un kluss!" pārsliņa uzelpoja.

Atsēdusies eglītes zarā, viņa meta skatus apkārt. Visur pārsliņa redzēja paziņas un draudzenes. Jaunpienākušo tās neievēroja, jo klausījās, ko runāja pārsliņa, kas šeit sēdējusi jau kopš agra rīta. Klausīties sāka arī mūsu pārsliņa. Un viņa dzirdēja pavisam savādu stāstu.

„Tikko biju paslēpusies no negantajiem Vējiem zem eglītes zara," vecākā pārsliņa stāstīja, „jutu, eglīte sāk drebēt. Domāju, atskrējis atkal kāds trakulis. Pavilkos vēl dziļāki skujās un tikai vienu aci raudzījos, kas notiek laukā. Tavu brīnumu! Dreb visa jaunaudze. Sēdu nesaprašanā un gaidu, kas notiks. Nebija ilgi jāgaida. Redzu, brien pa lauku vīrs ar cirvi pār plecu. Viņa pēdās skrien divi zēni. Tie grābj sniegu pilnām saujām un sviež viens otram virsū.

„Dievs vien zina, kuŗu no mums viņš šodien paņems," viena eglīte izsaucās. Pārējās klusēja. Nedzirdēju viņas pat elpojam. Vīrs gi aplūkojis kociņus, viņš izdauzīja pīpi uz zābaka papēža un sāka cirst kādu kociņu, kas auga tuvāk malai. Uzmetis nocirsto sev uz pleca, vīrs ar zēniem atkal aizgāja..."

„Ak, kā gribētos redzēt, ko vīrs ar eglīti darīs," iešāvās prātā mūsu pārsliņai.

Tikko doma galā, atskrēja Vēja dēls, pacēla pārsliņu un aizlidoja. Pēc ilgākas riņķošanas viņš to atkal pameta kādā dārzā ābeles zarā. Netālu stāvēja līdz logiem sniegā ieputināta māja.

Ārā mijkrēslis, bet pa mājas logiem lija gaisma — kā saule. Gaišākās istabas vidū stāvēja eglīte. Tai zaros bija saspraustas svecītes. Tās dega spoži kā zvaigznītes. Eglīte pati bija izgreznota kā princese. Sudrabotie eņģeļu mati, zeltīti rieksti, sārti āboli un saldas piparkūkas karājās tās zaros. Un galotnē — tur mirdzēja īsta zvaigzne. Daudz spožāka kā tās, kuŗas pārsliņa līdz šim skatījusi debesīs.

Nekad neizjustas ilgas iezagās pārsliņas sirdī: būt istabā pie ļaudīm. Smiet un diet ap eglīti, tāpat kā bērni.

„Es būtu kā tā meitenīte, kas tagad stāv pie eglītes," domāja pārsliņa, redzot istabā baltā kleitiņā bērnu.

„Ābelīt, mīļā, ienes mani istabā!" pārsliņa lūdzās ābeli, jo citu palīgu nevarēja saskatīt.

Ābele nopūtās. Papurināja zem sniega cepures paslēpušos galvu un teica:

„Nevaru. Jau daudzus gadus es stāvu šeit. Tālāk netieku ne par mata tiesu. Arī nevēlos. Kādreiz jaunībā, jā, tad es ilgojos pēc tāluma. Ilgojos nokļūt tur, kur neesmu, jo domāju, ka tur ir labāk kā šeit. Tagad zinu, ka labi ir visur. Vajag tikai prast labumu saskatīt, Es vairs nevēlos nokļūt citur kā šeit, kur esmu. Nevēlos būt nekas cits, kā ābele."

Pārsliņa klausījās ābeles gudrībās tikai vienu ausi. Visa viņas būte bija istabā pie eglītes. Visa viņa bija tikai viena ilgošanās — tikt istabā.

Laimīgs gadījums nāca pārsliņai palīgā, un viņas ilgas piepildījās..

Caur dārzu brida Ziemassvētku vecītis. Garā sirmā bārda viņam bija pilna mirdzošu lāsteku. Viena roka smagi cēla bozi, otra turēja dāvānu maisu. Tas gulē a plecos kā milzis. Aiz jostas vecītim bija aizbāzta žagaru bunte. Lietota šovakar tā vēl nebija. Slinkos bērnus vecītis bija pārmācījis tikai vārdiem vien.

„Mīļo Ziemassvētku vecīti! Paņem mani līdz istabā!" pārsliņa lūdzās:

„Istabā?" vecītis brīnījās, neticēdams savām ausīm.

„Jā. Tur ir tik skaisti..."

„Nemeklē skaistumu citu mājās. Padari savu māju skaistu," vecītis mācīja.

„Man nav māju," pārsliņa pretojās.

„Tava māja ir plašais lauks. Daudzas kopā jūs to darāt skaistu. Daudzas kopā jūs esat stipras, nozīmīgas. Viena tu pazūdīsi neievērota. Tu aiziesi bojā."

„Jūs visi šodien nākat tikai ar gudrām runām. Jūs visi šodien nežēlīgi." Pārsliņai drebēja balss.

Vecītim iežēlojās sirds. Viņš sapurināja ābeli, un pārsliņa iekrita viņam bārdā.

„Būšu līdz ar balto meitenīti pie mirdzošās eglītes," pārsliņa domāja, Ziemassvētku vecītim istabas durvis verot.

Tālāk viņas prieks netika. Istabas siltums pārvērta mūsu ilgu pilno pārsliņu, šo mirdzošo sešstaru sniega zvaigznīti par ūdens lāsi. Viņa vairs neredzēja, kā priecājās Pēteris par Bēŗo, Jānītis par Kumeliņu. Nedzirdēja, kā raudāja Jurītis. Viņam jau otru gadu atnesta Sarkanā gaiļa ābece. Pārsliņa neredzēja, kā mirdzēja acis baltai meitenītei, turot rokās lelli gaŗām bizēm.

Svecīšu gaismā, Ziemassvētku vecīša bārdā viņa mirdzēja septiņās vaŗavīknes krāsās kā sērdieņu asara.

EIZENHAUERS TICIES AR MEKARTURU

Ņujorkā. — Jaunais ASV prezidents ģen. Eizenhauers trešdien apspriedās ar ģen. Mekarturu sakarā ar pēdējā piedāvāto plānu, kā izbeigt karu Korejā. Abi ģenerāļi apspriedās par Koreju un pārējām Tālo Austrumu valstīm, kā arī par komūnisma briesmām visas pasaules mērogā, taču apspriežu rezultāti netiek tuvāk iztirzāti.

Abi ģenerāļi tikās ASV ārlietu min. Dallesa mājās.

Gaidāms arabu un Āzijas tautu kongress

Kairo. — No Ēģiptes galvaspilsētas ziņo, ka tuvā nākotnē paredzams Kairo sasaukt visu arabu un Āzijas tautu kongresu, lai lemtu par iespējamiem pretsoļiem pret Francijas nevēlēšanos atkāpties no savām tiesībām Marokā un Tunisijā un dot šīm tautām pilnīgu neatkarību.

Čerčila apciemojums ASV gaidāms februāra mēnesī

Londonā. — No Londonas ziņo, ka Anglijas min. prezidents V. Čerčils dosies uz ASV februāra mēnesī, dažas nedēļas pēc Eizenhauera ievešanas prezidenta amatā. Č. brauks līdz ārlietu min. Īdens un finanču ministrs Batlers. Apspriežu degpunktā būs jautājumi par zelta vērtības noteikšanu, ASV jauniem aizdevumiem Anglijai un Anglijas viedokli par Tāliem Austrumiem.

ZALO SAMAZINA BRUŅOŠANĀS IZDEVUMUS

Parīzē. — Ģen. Ridžvejs savā runā ZALO konferences pārstāvjiem izteicās, ka nepietiek sauszemes spēku un trūkst lidmašīnu. Tomēr par spīti viņa brīdinājumiem ZALO padome nolēma samazināt bruņošanās izdevumus no 43 proc. uz 32 proc., tā ievērojami ierobežojot aizsardzības plānus Eiropā.

Tito izraida Vatikāna pārstāvi

Belgradē. — Tito izdevis rīkojumu, ar kuru tas lūdz pāvestu atsaukt tā pārstāvi Dienvidslavijā. Tito šo soli motīvē ar to, ka pāvesta nuncijs Dienvidslavijā iejaucoties tās iekšpolītiskā dzīvē. Līdz ar to Tito pārtrauc diplomātiskās attieksmes ar Vatikānu.

Irānas eļļas avotu direktora pārmetumi ASV

Teherānā. — Irānas eļļas avotu sabiedrības galvenais direktors Megī pēc savas atgriešanās no ASV ļoti asi izteicās pret amerikāņu iejaukšanos un nostāju Irānas saimniecisko problēmu veidošanā.

Mosadeghs tai pašā laikā parlamentā izteicās, ka pagājušie 3 mēneši, kopš viņš pārņēmis varu Irānā, bijuši ļoti smagi un vēl nav sasniegti gaidītie rezultāti.

Ķīna noraida Indijas priekšlikumu

Ņujorkā. — Pēc amerikāņu valsts departamenta ziņām, Pekīnas radio pirmdienas rītā sniedza atbildes notu uz pagājušā nedēļā piesūtīto AN priekšlikumu Korejas kara atrisināšanai. Oficiālā atbilde, domājams, atrodas ceļā. Savā atbildē Ķīna noraida AN priekšlikumu, jo tas neparedzot visu gūstekņu atgriešanos pie komūnistiem. Bez tam šis AN lēmums neesot likumīgs, jo neesot piedalījies Ķīnas pārstāvis.

IEVĒRĪBAI

SAKARĀ AR PASTA PĀRSLOGOJUMU ZIEMASSVĒTKU LAIKĀ, NĀKOŠAIS LATVIJA AMERIKĀ NUMURS IZNĀKS 31. DECEMBRĪ.

Apgāds

ASI STRĪDI KANADAS PARLAMENTĀ PAR NEBŪŠANĀM MILITĀRĀS NOMETNĒS

Otavā. — Kanadas parlamentā pašreiz ļoti karstas debates izraisīja kāds izmeklēšanas ziņojums par daudzām nebūšanām Petavavas nometnē. Ziņojumā minētas daudzas pazudušas mantas, apbruņojums, 18.000 maisu cementa, dzelzceļa sliedes un nometņu iekārta. Opozicijas partija — progresīvi konservatīvie — ļoti asi uzbrūk aizsardzības ministram Klakstonam, prasot viņa atkāpšanos no amata vai vismaz pārvietošanu citā amatā. Iejauktas ne tikai civilpersonas, kuru pārziņā atradās tieši Petavavas nometnes izbūves darbi, un citi saimnieciski pasākumi, bet arī augstāki armijas virsnieki.

Cik asprātīgi bijuši šie tautas mantas izsaimniekotāji, norāda tas, ka pat zirgi bijuši minēti oficiālos algas sarakstos.

Kur šie zirgiem „izmaksātās" algas palikušas, neviens nezina. Min. prezidents St. Lorāns trešdien un ceturtdien parlamentā mēģināja izskaidrot valdības nostāju un nezināšanu par šīm nebūšanām. Viņš pārmeta opozicijai vēlēšanos no šādām krāpšanām un nebūšanām vienā armijas nometnē taisīt politisku profitu un nomelnot liberāļu partiju sakarā ar tuvajām vēlēšanām nāk. gadā.

Stūrklidmašīnā no Londonas līdz Tokijai 24 stundās

Tokijā. — Angļu strūklidmašīna „Komet" sestdien veica lidojumu no Londonas līdz Tokijai, apm. 16.000 klm., nepilnās 24 stundās, veicot 700 klm caurmērā stundā. Līdzšinējās satiksmes lidmašīnas veica šo attālumu 50 stundās. Šis pirmais izmēģinājuma lidojums bija kā sagatavošanās nākošā gada aprīļa mēnesim, kad oficiāli atklās satiksmi starp Londonu un Tokiju ar šīm ātrām lidmašīnām.

PAZIŅOJUMS

TLB Sestdienas skolas Eglītes sarīkojums notiks sestdien 1953. g. 3. janvārī, skolas telpās — sv. Andreja baznīcā. Ieeja: bērniem brīva, pieaugušiem pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar $0.50. Laipni lūdzam tautiešus šo sarīkojumu apmeklēt.

Uzvedis ritmo — plastikes Irmas Ķeniņas pasaku lugu Bārenītes Ziemassvētki ar dejām un mūziku 3 ainās. Rūķu darbnīcā jautri klaudz darba troksnis, gatavojot Ziemassvētku dāvanu rotaļlietas, bet tām gribas redzēt pasauli, kādēļ tās slepeni atstāj darbnīcu. Tās no šī ceļojuma, vīlušās, bet laimīgas, atgriežas darbnīcā atpakaļ, lai vēl laikā paspētu nest Ziemassvētku prieku nabaga bārenītei un citiem bērniem...

Dekorācijas jau bez atlīdzības gatavot ir atkal uzņēmies skolas draugs dekorātors J. Sukurs. Lietpratīgus norādījumus Ziemassvētku skatuves iekārtošanai sniegs skatuves meistars J. Stabiņš un par apgaismojumu gādās D. Udrovskis. Materiālus un līdzekļus skatuves iekārtošanai ziedojuši skolēnu vecāki. Tā šis ar sirsnību un mīlestību kopīgi darītais darbs ir droša garantija, ka šajā vakarā īsts Ziemassvētku prieks bagātīgi plūdīs mūsu mazo sirsniņās.

TLB Sestdienas sk. padome

KĀ ZIEMASSVĒTKUS SVIN KANADĀ?

Šad un tad kāds Kanadas doktors, psīchologs ar ievērojamu reputāciju un autoritāti, atgādina kanadiešiem, ka viņi rīkojoties aplami, kultivējot Ziemassvētku vecīša (Santa Claus) mītu. Ļoti daudzus kanadiešus šie vārdi aizvaino un sanikno; citi, mazākums, domā, ka viņam, varbūt ir taisnība. Patiesībā viņš mēģināja noskaidrot vecākiem, kas saka saviem bērniem, ka Santa Claus ir reāla parādība, ka tie iepilina savu bērnu prātos krāpšanas procesu, ka tie rada illūziju, kas veicina viņu bērnos attālināšanos no dzīves īstenības.

Ja jūs pietiekami iedziļināsities šinī jautājumā, jūs, varbūt, atzīsit, ka doktoram — viņš vairs nav Kanadā — tomēr ir bijis kāds pamats viņa apgalvojumiem. Tomēr saviem apgalvojumiem viņš izvēlējies visai neizdevīgu illustrāciju. Ja arī Santa Claus, Sv. Nikolajs, nav uzlūkojams par īstu kanadiešu svēto, tad tas vismaz ir simbols, ko kanadieši nevēlas redzēt atmestu. Varbūt, tā ir bērnišķība, bet mūsu lielākā daļa vēl savā sirdī esam bērni un Ziemassvētku vecītis, Santa Claus jeb Sv. Nikolajs, vai arī kā to sauktu, reprezentē labo garu, dāvināšanas garu, un liekas, ka tas nevarētu būt kas sevišķi ļauns. Katrā ziņā tas tā turpināsies, kamēr radīsies kas labāks.

Angļu-sakšu izcelsmes kanadiešu vidū ir tieksme domāt, ka Santa Claus un Ziemassvētku svinēšanas paraža pasaulē ir Ziemeļamerikas ideja, ko pārējās tautas tikai atdarina. Tomēr Santa Claus un patiesībā arī visas Ziemassvētku paražas ir nākušas no citām zemēm.

Pats vārds „Santa Claus" ir cēlies no vārda St. Nicholas, kas bija viens no seniem bīskapiem Mazāzijā. Tas bija pazīstams ar savu labdarību un paražu atstāt dāvanas nabagiem uz durvju kāpnēm. Pirmie krustneši atveduši sev līdz šo paražu no Mazāzijas. To vispirms pazina Italijā un vēlāk arī Spānijā.

Spāņi, iebrūkot Holandē, atstāja tur šo paražu, un holandieši aizguva „Saint Nicolas." No holandiešiem, kas 17-tā gadu simtenī apmetās uz dzīvi Jaunamsterdamā (tagadējā Ņujorkā), angļu ieceļotāji aizguva vārdu Santa Claus.

Senatnes miglā gandrīz pilnīgi ir zuduši citu Kanadas Ziemassvētku paražu pirmsākumi. Āmuļi (īpašs parazītisks augs uz kokiem) un Ziemassvētku baļķis, kuri tik ļoti patika Kanadas angļu immigrantiem, īstenībā ir senās Britanijas druīdu pagānu simbols. Ziemassvētku eglīte ir vācu un Ziemassvētku kartes ir angļu izgudrojums. Tītara cepeti svētku pusdienām sākuši gatavot amerikāņi. Mūsu populārais korālis „Good King Wenceslaus" godina Čechijas (Bohēmijas) patronu.

Daži mūsu baznīcu vadoņi apgalvo, ka Ziemassvētki arvienu vairāk klūst „pārāk pagāniski"; ka nepietiekamu ievērību piešķir Ziemassvētku reliģiskai nozīmei — ka mēs aizmirstam, ka tā ir Kristus dzimšanas diena, un vairāk laika pavadām preču namos nekā baznīcās.

Varbūt, ka daļa šo iebildumu ir vietā, un kristīgus svētkus izmanto citiem nolūkiem, bet ja mēs paskatāmies atpakaļ vēsturē, tad mēs redzēsim, ka mūsu moderno Ziemassvētku datums — 25 decembris — īstenībā ir pagānu svētku datums senā Romā — Saturnāliju svētki — „neierobežotas brīvības un jautrības laiks visiem, neizslēdzot arī vergus".

Jēzus dzimšanas datums gadu simteņiem ilgi bija strīdus jautājums, un ceturtā gadusimtenī pāvests Julians I noteica tā svinēšanas dienu, izvēloties 25. decembri.

Tātad Ziemassvētku svinēšana Kanadā ir daudzu vecu paradumu un ieražu kopojums, kura pirmsākumi meklējami Vidējos Austrumos, Romā, Britanijā, Spānijā un Ziemeļeiropā.

Bet lai mēs kur būtu aizguvuši šīs mazās paražas un krāšņos simbolus, tie visi kopā padara Kanadas Ziemassvētkus par visjautrākiem, visdevīgākiem un visskaistākiem notikumiem gadā.

Kā miljonāra apartamentos Montreālā, tā Jaunskotijas ogļrača pieticīgā būdiņā, vēju vaļai padotā prēriju farmera rāmju ēkā Ziemassvētku svinēšanai viena lieta ir kopīga: tie ir brīvu ļaužu Ziemassvētki.

Varbūt, ka daži kanadieši ir pārvērtuši Ziemassvētkus par pārmērīgi komerciāliem, bet vismaz katram pilsonim ir atļauts tos svinēt tā, kā tas tam liekas piemēroti esam, vai arī nesvinēt nemaz.

Nav iedomājams, ka kāda valdība šinī zemē iedrošinātos izsludināt, ka Ziemassvētku svinēšana nav savienojama ar valsts interesēm.

Īstenībā lielais vairums ļaužu svin Ziemassvētkus tā, kā tie ir domāti — kā laiku, kad „miers virs zemes un cilvēkiem labs prāts".

Visumā Ziemassvētkiem Kanadā vēl arvienu ir to pirmatnējā nozīme, tie ir Tā dzimšanas diena, kura mācība un idejas lielā mērā ir mūsu demokratijas pamatos.

Kanadas Ziemassvētki paliks brīvu ļaužu svētki, kamēr mēs pieturēsimies pie šiem pamatiem, kas vienādi kā valdībai, tā tautai, un ko Jaunais Vīrs no Nācaretes mācīja tik daudzus gadu simteņus pirms mums.

C. S.

UZPOSĪSIMIES ZIEMASSVĒTKOS

Ziemassvētki aizvien ir bijuši gaišākie un skaistākie svētki visu gadagājumu bērniem — gan lieliem, gan maziem, gan veciem, gan jauniem. Ar kādām jūtām tie sagaidīti, ar kādu prieku svinēti un atkal gaidīti nākošajos gados!

Arī tagad trimdā mēs tos pienācīgi sagaidīsim, pienācīgi tiem uzposīsimies un tos pavadīsim.

Vispirms jau to sagaidīšanai nepieciešams labs garastāvoklis un līdz ar to arī labs izskats. Bet vai nav savādi, ka tieši tad, kad vēlamies labi izskatīties un priecāties — mēs jūtamies ne visai labi, un noguruša izskats patiesi nemaz arī nevedina uz priecāšanos.

Te tad nu vajadzīga ātra un lietpratīga palīdzība, lai mēs neizskatītos nogurušas un tādas arī nejustos. Atgulsimies uz pusstundu tumšā istabā, uz sejas uzliekot masu un ļoti siltām sutinātām kumelītēm, bet uz acīm borūdens kompreses. Uz kumelīšu kompresēm saliktu dvieli, kas tās uztur ilgāk karstas un labāk izsutina visu seju. Pēc tam seju kārtīgi noskalo auksta ūdenī, cik iespējams, norīvē ar ledus gabaliņu. Sevišķu vērību prasa pakausis, kam nepieciešamas dažas ledusaukstas ūdens kompreses, kurām seko laba un kārtīga norīvēšana ar frotē dvieli. Tas uzlabo un atjauno asins riņošanu un pievada svaigas asinis arī sejai. Nogurums kā noslaucīts un pēc laba dienas krēma var sekot puderis un citas mākslas piederumi. Tās vakarā var droši pastiprināt, jo dezītena lampas gaisma atļauj asākas krāsas nekā dienas zilā gaisma.

Laba ir arī sakulta olbaltuma maskas taukai sejai. Šai maskai pievieno dažas piles citrona sulas. Tā savelk paplašinātās poras un tīra sejas ādu. Masku uz notīrītas sejas tur, kamēr iekalst, t. i., apm. 20 minūšu, pēc kam noskalo siltā ūdenī. Lieto aukstas kompreses vai ledus gabaliņu.

Sausai ādai ieteicamas ir olu dzeltenuma maskas, kam pievienota 1 tējkarote labas eļļas.

Ļoti jauka un patīkama ir arī auzu pārslu maska, kam uz 1 tasi pārslu pievienots 1 gabaliņš rauga (vai viena paciņa sausā rauga), silts piens un dažas piles glicerīna. Šo masku biezā kārtā uzliek uz sejas, kas iepriekš notīrīta un iezziesta ar labu krēmu. Tā kā maska slīd, tad tai uzliekams papīra lakatiņš (kleenex). Uz sejas maska paturama apm. pusstundu, pēc kam noskalojama tāpat, kā visas iepriekšējās.

Ļoti liela vērība piešķirama arī kaklam, jo tā ir vārīgākā vieta, kas jo cītīgi kopjama, un ir lielākais mūsu gadu nodevējs. Ik vakarus ar labu krēmu masēt riņķveidīgām kustībām, bet liekot maskas, nekad neaizmirstiet šo svarīgo vietu. Kaut vai nobraukiet dažām liegām kustībām virzienā uz augšu, bet, ja ir vairāk laika un patikas, uzsieniet uz 10 minūtēm vecu tīru nailona zeķi. Pūderējot seju, nekad nedrīkst aizmirst kaklu, lai lieki neradītu neglītu svītru, sejai beidzoties.

Un tad — mēģināsim jautri sagaidīt vecos Ziemassvētkus un Jauno gadu! Un varbūt tieši tas būs tas laimīgākais, kas mums nesīs mūsu kluso ilgu un sapņu īstenošanos!

Elza Pērkone

KATOĻU DIEVKALPOJUMS TORONTO

notiks Ziemsvētkos, 25. decembrī, plkst. 11.30, Newman Kluba baznīcā, 89 St. George ielā.

Ziemassvētku eglītes vakars katoļu bērniem un pieaugušiem sestdien, 27. dec., Lietuviešu zālē, Dundas un Ossington ielu stūrī. Sākums plkst. 5 pp. Visi katoļticīgie laipni ielūgti to apmeklēt.

PAULĒNA ZIEMASSVĒTKI

(Pārnesums no 9. lpp.)

Istabā kļuva karsti no pīrāgu smaršas, sveču liesmiņām un mūsu elpām. Piecēlos un pavēru durvis uz gaiteni. Gaismas lokā, kas uzkrita uz pretējās sienas, ieraudzīju Paulēnu.

Uz priekšu saudzis, viņš izskatījās sīks un vārgs. Vēl tagad, pēc pieciem gadiem, nevaru šo skatu aizmirst. Tās tur, kas man raudzījās pretim, bija zēna acis, lielas un spožas, Ziemassvētku brīnumu gaidot. Brīnumu, kas nenāca, nenotika viņam, vientulim.

Pievēru durvis un tumšā sataustīju zēna plecus. Silts bērna vaigs piespiedās manām krūtīm, sasvīdis, nesukāts matu cekuls pieskārās zodam.

"Paulēn!"

Viņš iešņukstējās un brīdi stāvēja man piespiedies. Glāstīdama spurainu galvu es sapratu, ka Paulēns bija vēl tikai bērns, varbūt nedaudz vecāks par Valdi. Sapratu, ka Ziemassvētku sajūta nebija tam aizgājusi garām nepārdzīvota. Dzīve bija jauni rotaļājusies, mēģinādama zēnu nelaikā padarīt vecu.

"Māt" — Paulēns čukstēja.

Nezinu, vai jebkad savā mūžā esmu sajutusi tik spēcīgas mātes un aizgādnes jūtas kā tobrīd.

Kāds pavēra durvis, mani meklēdams, gaismas loks iekrita zēna saraudātā sejā. Viņš palaida manus plecus un aizskrēja, klupdams gruvešos, uz pagrabu.

Kad ienācu, visi bija apklusuši. Man pat likās, ka Kārkļu māte priekšauta stūrī slaucīja acis. Neviens arī nebrīnījās un nejautāja, kad pakāpos pie plaukta, paņēmu savu dēla zīmējamo bloku un krāsas un gāju lejā.

Pagrabā, pie spuldzītes, uz savas gultas sēdēja saliecies Paulēns.

"Priecīgus Ziemassvētkus!" es sacīju un noliku dāvanu uz zēna ceļgaliem.

Viņš nepacēla galvu un nepateicās.

Kad vēlāk tur nogāju ar Kārkļu māti, Mirdzas vilnas kakla lakatu un Valža kreklu, Paulēns gulēja savā gultā ar zīmējamo bloku zem vaiga. Garas tievas zēna kājas bija pār... glāstīju kā savu bērna kājas.

Istabā visi bija klusi un svinīgi. Viena doma nu nodrebināja mūsu prātus — "Paulēnam jāpalīdz!"

"Ja viņš skaisti zīmē un dziesma to sajūsmina, jādomā, ka gluži beigas ar viņu vēl nav." — Mirdza sacīja.

Mēs visi gribējām kaut ko darīt. Gandrīz saaudamies apspriedām plānu, kā zēnu piesaistīt mūsu pulkam, sūtīt atkal skolā un dot tam just ģimenes siltuma burvību, kuras tam laikam trūka visvairāk.

Paši sajūsmināti par savām labajām domām, šķīrāmies vēlā Ziemassvētku naktī.

"Kādēļ tu viņu toreiz nepieņēmi, māt?" Valdis vaicāja, kad devāmies pie miera. — "Viņš jau nemaz nav citāds kā toreiz, kad ieradās barakā."

"Jā, — nezinu," es izvairīgi atbildēju — "bet to mēs labosim."

No rīta agri devos lejā, lai pasacītu Paulēnam, ka esam nolēmuši ņemt to mūsu paspārnē.

Kā parasti, durvis bija vaļā. Savā gultā smagi krāca Slapu vecis. Paulēna tur nebija. Nebija arī viņa Ziemassvētku dāvanas.

Viņš bija prom un neatgriezās."

Dr. iur. T. Sanders

ANTICIONISMS vai ANTISEMITISMS

Atomspiegu notiesāšanā komūnisti saskata antisemitismu. Žīdi pret to protestē. Prāgas prāvu viņi savukārt nosauc par antisemitisma izpausmi. Cionisma „apsūdzības materiāls". Satraukums žīdu vispasaules sabiedrībā.

Par atomspiegošanu uz nāvi notiesātie ASV pilsoņi — vīrs un sieva — abi pēc tautības žīdi, gaida sprieduma izpildīšanu. Viņu labā komūnisti sūta telegrammas un vāc parakstus lūgumam par apžēlošanu. Uzsvērts, ka augstākais soda mērs — nāves sods — ASV nekad miera laikos par spiegošanu neesot piespriests. Pret gaidāmo nāves soda izpildīšanu komūnisti Ņujorkā mēģināja pat rīkot protesta sapulces, apgalvojot, ka šādu Rozenbergu vajāšana esot „antisemītisms". Uz šo nekrietnību tad nu reaģējušas vairākas žīdu organizācijas, kuras krasi noraida tādu „argumentāciju". Tās vispirms paskaidro, ka žīdu izcelsmes amerikāņiem, kas stāv par ASV, nav nekā kopēja ar spiegiem un nodevējiem, kādi ir augšminētie Rozenbergi. Nodevēji pret ASV saņemot pelnīto sodu un tas neesot nekāds antisemītisms. Bet antisemītisms esot gan Prāgas tiesas spriedums, ar kuru uz nāvi notiesāja 11 žīdu komūnistu. Šis spriedums, kas jau izpildīts, sacēlis satraukumu vispasaules žīdu sabiedrībā. Pret šo terrora aktu uzstājušās vairākas žīdu organizācijas un viņu prominentās personas ASV un citur. Liels satraukums valda arī Izraēlas valstī. Pret pēdējo uzsākta boļševiku sistēmatiska rīdīšana.

Tā kā brīvās pasaules korespondenti Prāgas tiesā netika pielaisti, tad ziņas par šo prāvu jāsmeļ no boļševiku preses avotiem un viņu radio raidījumiem. Komūnistu prokurors prāvā esot teicis: tas neesot gadījums vien, ka no 14 apsūdzētiem 11 esot cionisma atbalstītāji. Cionisma briesmas esot pavairojušās ar Izraēlas valsts nodibināšanos amerikāņu atbalstā. Cionisms un žīdu buržuāzijas nacionālisms esot vienas un tās pašas monētas divas puses, kas kalta Ņujorkas baņķieru ielas Wall Street kaltuvē. Prokurors pasvītrojis, ka šiem 11 žīdiem neesot proletāriskas izcelšanās, ka tie esot nākuši no Sudetijas un esot tirgotāju dēli, tātad cēlušies no vidus šķiras, un tiem bijušas „polītiskas dubultsejas". (Pats Markss nāk no vidus šķiras intellektuāliem un nekad fizisku darbu nav strādājis. Ref.). Visas machinācijas taisītas Izraēlas labā — liecinājuši liecinieki. Prāgas komūnistu avīze „Rudo Pravo" ziņo, ka Slanskis (bij. kompartijas sekretārs) esot palīdzējis ar apm. 12 milj. dolaru žīdiem bēgt no Čechoslovakijas. Apsūdzētie atzinušies, ka to darījuši, lai atbalstītu Izraēlu saimnieciski.

Ziņojumā austrumvalodās no Prāgas par šo procesu spīkers izteicies, ka tiesā pierādījies, ka cionisms esot sociālisms un tautas demokratijas ienaidnieks. Ziņojumā arabu valodā uzsvērts, ka visus noziegumus apsūdzētie pastrādājuši, lai stiprinātu cionismu un Izraēlu, kas esot amerikāņu kapitāla produkts. Palestīnā nodomāts ierīkot bazes karam pret Padomju Savienību un cīņai pret verdzinātiem arabiem. Austrumvācijas laikraksti sakarā ar šo prāvu uzbruši Bonnas valdībai, kas apņēmusies maksāt reparācijas Izraēlai par konfiscēto žīdu mantu un kā sāpju naudu par žīdu ciešanām Hitlera laikā. Tas esot darīts ASV spiedienā.

Tiktāl „apsūdzības materiāls". Vai no visa sacītā var secināt, ka Padomju Savienībā un tās satelītu zemēs sācies antisemitisms? Kā zināms, boļševiki no sākta gala ir bijuši pret cionismu — žīdu reliģiski nacionālo kustību, kuras mērķis — atgriešanās savā valstī Palestīnā. Tādēļ žīdu nacionālās valsts ideju valdošie komūnisti vienmēr konsekventi apkarojuši. Tāpēc žīdu komūnisti Palestīnā pirms Izraēlas valsts nodibināšanās aizvien atbalstīja arabus cīņā pret saviem tautas brāļiem — cionistiem. Pēc Maskavas pavēles tiem bija jācenšas: vai nu dabūt iebraucējus savā pusē, vai pierunāt tos atstāt Palestīnu, baidot ar arabu terroru, bezdarbu u. t. t.

Sāvoklis pēkšņi mainījās, kad ar ASV palīdzību nodibinājās Izraēla valsts. Maskava bija nezinā, ko darīt, un beidzot izšķīrās par atzīšanu. Viņa cerēja, ka arabu un žīdu karš ieraus postā visus Tuvos Austrumus ar to plašiem eļļas avotiem, kas smagi atsauksies uz angļiem un ASV. Tāpat viņa cerēja uz revolūcijām un jauniem nemieriem. Bet arabi izrādījās bija slikti apbruņoti un vājāki karotāji par žīdiem. Karu izdevās ātri lokalizēt un apklusināt. Nu Maskava redz, ka Izraēlas atzīšana ir bijusi kļūda. Ēģiptes un Irānas konfliktus ar Angliju būtu jācenšas izmantot. Tāpat svarīga būtu vispār arabu draudzība viņu valstu savrūpējās nostājas dēļ AN organizācijā, bet kur vēl svarīgāk atraut naftu brīvai pasaulei un sevišķi vēl tad, ja izceltos karš. Viss tas, šķiet, spiež Maskavu atkal grozīt savu nostāju pret Izraēlu.

Pēc šīs prāvas — 11 žīdu komūnistu notiesāšanas uz nāvi — vēl nevar secināt, ka Staļins nolēmis uzsākt žīdu vajāšanas aiz dzelzs priekškara. Mēs zinām, ka arī agrāk ir notiesāti žīdu komūnisti, kā piem.: Zinovjevs, Kameņevs un citi, ka arī vajāti un apšauti Trockisma piekritēji, bet viss tas ir noticis un notiek cīņā ne pret žīdiem partijā, bet gan pret opoziciju. Notiek pašizrēķināšanās savā starpā.

Šie notiesātie 11 žīdi tāpat piederēja pie vecās gvardes un viņu liktenis jau sen bija apzīmogots. Ja sāktos cionistu vai vispār žīdu nekomūnistu masveidīga vajāšana, tad varētu teikt, ka sācies antisemītisms. Paši žīdi un sevišķi tādas viņu autoritātes, kā piem. ASV cionistu organizācijas prezidents rabīns Dr. Irvings Millers tomēr Prāgas prāvu kvalificē par antisemītismu. Viņš arī izteicies, ka judaisms un cionisms esot absolūtisma un totālitārisma pretinieki. Agri vai vēlu totālitārai varai, lai novērstu uzmanību no viņas neveiksmēm un nepilnībām, nāksies izraudzīt žīdus par „grēka āžiem". Amerikāņu cionistu padome asi nosodījusi šo prāvu, atrodot, ka prāvas nolūks esot sacelt naidu pret žīdiem un Izraēlu. Dr. Izraels Goldsteins, Amerikas žīdu kongresa prezidents, izteicies, ka žīdu sabiedrībā visā brīvā pasaulē, kas cīnījusies pret antisemītismu cariskā Krievijā un naci Vācijā, enerģiski pretosies arī boļševiku uzsāktai žīdu vajāšanai.

Pēc ziņām no Tel Avivas, žīdi, boļševisma pazinēji, šo jauno pretcionisma terrora vilni, kurš patiesībā slēpjot sevī antisemītismu, izskaidro šādi: to dara, lai atvietotu novecojušos propagandu cīņā pret trockismu, titoismu un angļu—amerikāņu imperiālismu. Tas tādēļ, lai pievilktu partijā vairāk strādnieku šķiru, jo strādnieki paliekot vēsāki un vēsāki pret komūnismu un kļūstot pat naidīgi partijai. Vai tas pēc būtības ir viss pareizi vai ne, nav tik svarīgi. Svarīga ir žīdu nostāja. Tā var stiprināt visu antiboļševisma fronti. Tas ir pozitīvs ieguvums boļševiku pretiniekiem un pametums Staļinam. Šis viņa gājiens var kļūt par viņam liktenīgu. Žīdu aizskaršana var atriebties tāpat kā tā atriebās Hitleram.

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Uzdevis J. Alksnis

Līmeniski: 1. Savvaļas augs. 6. Apstrādāt koku; 10. Atpūta; 15. Siev. vārds; 17. Apvārdo; 18. Pilsēta Spānijā; 19. Ķīm. elem. simbols; 20. Vispārīgais skaitlis; 22. Koka trauks; 23. Svara apzīm.; 24. Oliņa; 26. Augi; 28. Skats; 29. Siev. vārds; 32. Termiņs sporta spēlē; 34. Laika vienības saīsinājums; 35. Franču dzejnieks; 37. Jaudas apzīmējums; 39. Interjekcija; 41. Vārds pēc runas beigām; 42. Kāju sastāvdaļas; 43. Zinātnisks titulis; 44. Apstākļa vārds; 45. Laika apstākļa vārds; 46. Trieciena sauciens; 47. Divi patskaņi; 48. Zenīta pretstata nosaukuma saīsinājums; 49] Nekustas; 51. Siev. vārds; 53. Organizācijas iniciāļi; 54. Toņkārtas tonis; 55. Novads Vācijā; 58. Ķīm. elem. simbols; 60. Kino aktrises vārds; 62. Gods; 63. Pilsēta Krievijā; 65. Sengrieķu kaŗa dievs; 67. Kalnu gari; 68. Pakārtojuma saiklis; 69. Vietas apst. v.; 71. Mirdzi; 73. Termiņš astronomijā; 74. Trauksme; 76. Aiviekstes labā pieteka; 79. Jūŗa Eiropā; 81. Skumjas; 82. Labības sastāvdaļa; 83. Novietnes jūŗā.

Stateniski: 1. Muļķis; 2. Cilvēka sastāvdaļa; 3. Divi vienādi; 4. Vieta ārpus ostas; 5. Spraislis; 7. Ķīm. elementa simbols; 8. Interjekcija; 9. Ķīm. elem. simb.; 10. Kaujas līdzeklis; 11. Darba rīks; 12. Pazīst. sabiedr. darbinieces iniciāļi neatkar. Latvijā; 13. Izrotājums; 14. Tiesātājs; 16. Vietnieka vārds; 18. Ķīm. elem. simbols; 21. Meža augs; 22. Papīra kule; 25. Siev. vārds; 27. Zemes slāņi; 29. Skati; 30. Maksājums; 31. Sena valsts; 33. Latv. rakstnieks; 35. Iekaisītas sēklas; 36. Opera Eiropā; 38. Fr. Bārdas dzejolis; 40. Grieķu burta izruna; 43. Pasniedz; 49. Trauks; 50. Krūzes sastāvdaļa; 52. Upe Spānijā; 54. Tikumība; 56. Klausies! 57. Koki; 59. Dz-ceļa stac. Rīgas — Liepājas līnijā; 60. Saiņi; 61. Siev. vārds; 63. Gaišmataina kino aktrise; 64. Spraugas kalnos; 66. Zivs; 67. Pavadonis; 70. Naudas vienības iniciāļi svešvalodā; 78. Techniskās dēklis; 76. Saiklis; 77. Savienības iniciāļ svešvalodā; 78. Techniskās atmosfairas apzīmējums; 80. Latviešu rakstnieces iniciāļi.

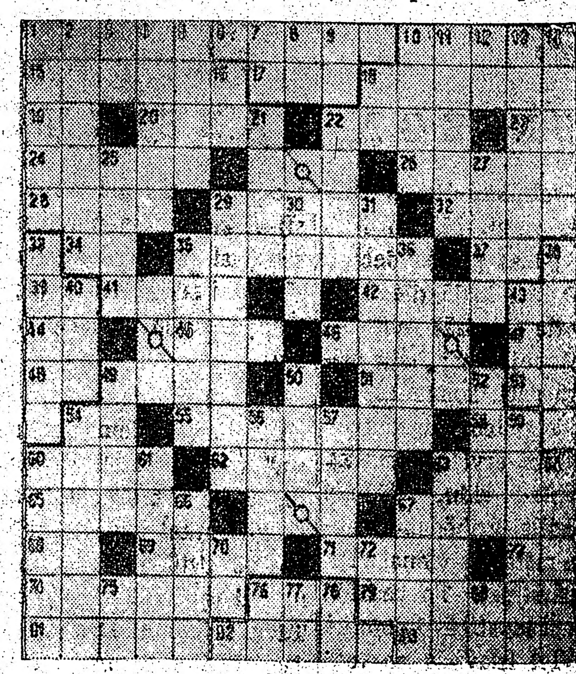

ČIKAGAS LATVIEŠU KLUBS

novēl saviem biedriem un Čikagas un apkārtnes latviešiem

PRIECĪGUS ZIEMASSVĒTKUS UN LAIMĪGU JAUNO GADU!

Kluba valde